

Splošni pogoji poslovanja s finančnimi instrumenti, NLB d.d.

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen – Splošne informacije o banki in storitvah

(1) Nova Ljubljanska banka d.d., Ljubljana, Trg republike 2, 1000 Ljubljana (v nadaljevanju: **banka**), s skrajšano firmo NLB d.d., telefonsko številko 00386 (0) 1 476 39 00, e-naslovom info@nlb.si, kodo SWIFT LJBAS12X in spletno stranjo www.nlb.si izdaja te splošne pogoje za opravljanje storitev iz tretjega odstavka tega člena.

(2) Banka je članica bančne skupine NLB Skupina.

(3) Banka opravlja investicijske storitve in posle ter pomožne investicijske storitve (v nadaljevanju skupaj: **investicijske storitve** oziroma **storitve**), za katere ima veljavno dovoljenje Banke Slovenije, Slovenska 35, 1505 Ljubljana (v nadaljevanju: **Banka Slovenije**), in sicer:

- sprejemanje in posredovanje naročil ter izvrševanje naročil za račun strank v zvezi z enim ali več finančnimi instrumenti (v nadaljevanju tudi: **borzno posredovanje**);
- poslovanje za svoj račun;
- izvedba prve ali nadaljnje prodaje finančnih instrumentov z obveznostjo odkupa;
- izvedba prve ali nadaljnje prodaje finančnih instrumentov brez obveznosti odkupa;
- storitve v zvezi z izvedbo prve oziroma nadaljnje prodaje finančnih instrumentov z obveznostjo odkupa;
- vodenje finančnih instrumentov za račun strank (vključuje tudi skrbništvo in sorodne storitve, kot so upravljanje denarnih in drugih vrst zavarovanja in storitve vodenja računov nematerializiranih vrednostnih papirjev strank, razen vodenja centralnega registra);
- svetovanje in storitve v zvezi z združitvijo in nakupi podjetij;
- svetovanje podjetjem glede kapitalske sestave, poslovne strategije in sorodnih zadev;
- investicijske raziskave in finančne analize;
- menjalniške storitve v zvezi z investicijskimi storitvami.

(4) Banka je pri opravljanju investicijskih storitev pod nadzorom regulatorja trga finančnih instrumentov Agencije za trg vrednostnih papirjev, Poljanski nasip 6, 1000 Ljubljana (v nadaljevanju: **Agencija**), in Banke Slovenije.

(5) Banka opravlja investicijske storitve oziroma s stranko sklepa posle s finančnimi instrumenti na sedežu družbe, v pooblaščenih poslovalnicah, organizacijskih enotah banke ter prek drugih za to pooblaščenih pravnih oseb (odvisni borzno-posredniški zastopnik, ki je registriran v Republiki Sloveniji). Seznam poslovalnic, enot in odvisnih borzno-posredniških zastopnikov je dostopen na spletni strani banke www.nlb.si ali na zahtevo stranke v pisni obliki.

2. člen – Opredelitev izrazov

(1) V teh splošnih pogojih imajo uporabljeni izrazi pomen, kot ga opredeljuje vsakokrat veljavni zakon o trgu finančnih instrumentov (v nadaljevanju: **ZTFI-1**), če v posameznem primeru iz besedila teh splošnih pogojev ne izhaja drugače.

(2) **POOBLAŠČENA OSEBA BANKE** je v pogodbah o opravljanju investicijskih storitev določena oseba v banki, ki je upravičena prejemati in posredovati oziroma dajati obvestila.

(3) **SKLEP** ali **TARIFA** NLB d.d. je vsakokrat veljavna tarifa oziroma sklep uprave banke oziroma drug akt banke z bistveno enako vsebino, ki obravnava nadomestila in stroške. Vsakokrat veljavna Tarifa NLB d.d. je sestavni del teh splošnih pogojev.

(4) **USTREZNI PREDPISI** so vsakokrat na območju Republike Slovenije in/ali v kraju (oziroma instituciji) opravljanja storitev in poslov oziroma drugih opravil v zvezi s finančnimi instrumenti veljavni zakonski in podzakonski akti, pravila, politike oziroma postopki, ki urejajo poslovanje s finančnimi instrumenti, ter pravila, ki veljajo v kraju uvrščenosti finančnih instrumentov v trgovanje na organiziranem trgu.

(5) **TUJA VALUTA** je valuta, ki ni evro in je sprejemljiva za banko.

(6) **DELOVNI DAN** je dan, v katerem posluje banka, razen sobot, nedelj, praznikov in drugih dela prostih dni, če splošni pogoji oziroma pogodba o opravljanju investicijskih storitev ne določa drugače.

(7) **CENTRALNI REGISTER** nematerializiranih finančnih instrumentov je centralna informatizirana zbirka podatkov, v katero se vpisujejo pravice iz nematerializiranih vrednostnih papirjev, trenutni imetniki teh pravic in morebitne pravice tretjih oseb v zvezi z vrednostnimi papirji. Centralni register vodi KDD d.d., ki je centralna depotna družba (v nadaljevanju: **KDD**).

(8) **CENTRALNI DEPO** je centralni register ali druga evidenca imetnikov nematerializiranih finančnih instrumentov, ki jo centralna depotna družba vodi po predpisih države, na območju katere je ta depo ustanovljen, vpisi vanjo pa imajo pravne učinke neposredno v razmerju do izdajatelja teh finančnih instrumentov in do tretjih oseb, tako da se imetnik računa, pri katerem so ti finančni instrumenti vpisani, šteje za njihovega zakonitega imetnika.

(9) **CENTRALNA DEPODNA DRUŽBA** (v nadaljevanju: **CDD**) je pravna oseba, ki upravlja sistem poravnave vrednostnih papirjev.

(10) **POSREDNIK** je skupni pojem za investicijsko podjetje, kreditno institucijo in CDD v zvezi z izpolnjevanjem zahtev predpisov, ki določajo identifikacijo delničarjev, posredovanje informacij in olajšanje uveljavljanja pravic delničarjev.

(11) **PRAVILA PODDEPOJA**, na katera se sklicujejo ti splošni pogoji, so vsakokrat veljavna pravila vodenja poddepoja v banki, ki so dostopna v poslovalnicah banke, ki opravljajo investicijske storitve, in objavljena na spletni strani banke www.nlb.si.

(12) **PODDEPO** je evidenca imetnikov nematerializiranih finančnih instrumentov, ki jih banka vodi za račun strank v centralnem depozitu prek svojega računa ali prek računa poddepozitarja v skladu s pravili poddepoja.

(13) **DENARNI RAČUN STRANKE** je račun stranke, ki je naveden v pogodbi o opravljanju investicijskih storitev, definirani v prvem odstavku 3. člena teh splošnih pogojev.

(14) POSEBEN DENARNI RAČUN DENARNEGA DOBROIMETJA STRANK je račun banke, prek katerega sprejema vplačila in opravlja izplačila iz poslov, ki jih je sklenila za račun strank, ter vodi denarno dobroimetje strank.

(15) RAČUN FINANČNIH INSTRUMENTOV je (i) račun stranke oziroma zbirni ali fiduciarni račun banke, na katerem banka v skladu s temi splošnimi pogoji in pravili KDD vodi finančne instrumente te stranke; (ii) račun stranke ali zbirni račun banke oziroma poddepozitarja v centralnem depozitu. Če banka vodi tuje finančne instrumente stranke v centralnem depozitu na zbirnem računu iz prejšnjega stavka, vzpostavi in vodi poddepo.

(16) NLB Klik je spletna banka, ki omogoča opravljanje bančnih storitev prek spleta v skladu s Splošnimi pogoji poslovanja z NLB Osebnimi računi ter uporabniku omogoča vpogled v stanje na osebnem računu, opravljanje plačil, naročila plačil obveznosti, prenose sredstev med računi v banki in v povezavi s sistemom elektronskega trgovanja tudi določene investicijske storitve. Splošni pogoji poslovanja z NLB Osebnimi računi so dostopni na spletni strani NLB www.nlb.si. Ob neskladnosti določil teh splošnih pogojev in določil Splošnih pogojev poslovanja z NLB Osebnimi računi, ki se nanaša na NLB Klik, določila Splošnih pogojev poslovanja z NLB Osebnimi računi prevladajo nad določili teh splošnih pogojev.

(17) ELEKTRONSKO TRGOVANJE je elektronska pot za oddajo naročil za trgovanje s finančnimi instrumenti, ki jo banka v okviru opravljanja investicijskih storitev strankam omogoča v obliki vsakokrat veljavne elektronske trgovalne platforme. Pogoji elektronskega trgovanja so podrobneje opredeljeni v splošnih pogojih vsakokrat veljavne elektronske trgovalne platforme.

(18) ELEKTRONSKA TRGOVALNA PLATFORMA je vsakokrat veljavna aplikativna rešitev, uporabo katere banka nudi strankam po pogodbah o opravljanju investicijskih storitev v različnih oblikah (npr. NLB KLIK, spletno mesto elektronskega trgovanja, aplikacije za trgovanje ipd.), pod pogojem, da stranka pristopi k splošnim pogojem dotične elektronske trgovalne platforme, ki podrobneje opredeljujejo pravice in dolžnosti njenih uporabnikov in pogoje njene uporabe. Splošni pogoji vsakokrat veljavne elektronske platforme so objavljeni na spletni strani NLB www.nlb.si.

(19) KORPORATIVNA AKCIJA je dogodek, ki ga začne izdajatelj finančnega instrumenta ali tretja oseba (npr. ponudnik pri prevzemu), pri katerem imetnik finančnega instrumenta prejme obvezno ali po lastni izbiri (če ima imetnik možnost izbire, gre za IZBIRNO KORPORATIVNO AKCIJO) denar, finančne instrumente ali druge pravice na podlagi finančnega instrumenta (npr. izplačilo obresti ali dividend) ali v zameno zanj (npr. v primeru izplačila, zamenjave, delitve ali združitve finančnih instrumentov). Ta termin zajema tudi korporacijski dogodek, kot je definiran v predpisih, ki določajo identifikacijo delničarjev, posredovanje informacij in olajšanje uveljavljanja pravic delničarjev.

(20) OBVESTILO O KORPORATIVNI AKCIJI je skupni pojem za obvestilo, s katerim banka obvešča stranko v zvezi s korporativno akcijo, ki je obvestilo o korporativni akciji – najava ali obvestilo o korporativni akciji – izvršitev.

(21) IZDAJATELJ FINANČNEGA INSTRUMENTA je skupni pojem za družbo (i) z registriranim sedežem v državi članici, katere delnice so sprejete v trgovanje na organiziranem trgu, ki se nahaja ali deluje v državi članici, ali tretja oseba, ki jo takšna družba imenuje za naloge, določene s predpisi, ki določajo identifikacijo delničarjev, posredovanje informacij in olajšanje uveljavljanja pravic delničarjev, oziroma vsako v Republiki Sloveniji registrirano delniško družbo (v nadaljevanju skupaj za družbe (i) z registriranim sedežem v EU in (ii) družbe z registriranim sedežem izven (EU)).

(22) NEUSPEŠNA PORAVNAVA obsega (i) pozno uparjanje, ki pomeni vnos poravnalnega naloga v sistem poravnave vrednostnih papirjev ali njegovo usklajevanje po načrtovanem datumu poravnave, ali (ii) izpadlo poravnavo, ki pomeni neizvedbo poravnave ali delno poravnavo posla z vrednostnimi papirji na načrtovani datum poravnave zaradi pomanjkanja vrednostnih papirjev ali denarnih sredstev, ne glede na temeljni vzrok.

(23) VEZANO NAROČILO je naročilo za prodajo določenega finančnega instrumenta, katerega naročilo za nakup še ni bilo poravnano.

(24) ZAKLJUČNICA je dokument, s katerim banka ali njen izvršilni partner potrdi izvršitev naročila in ki vsebuje podatke, potrebne za poravnavo sklenjenega posla.

3. člen – Pogodba in splošni pogoji

(1) Za opravljanje investicijskih storitev banka s stranko praviloma sklene pisno pogodbo, v kateri banka in stranka opredelita vrsto in obseg storitve, plačilo za storitev in druge sestavine. Tovrstne pogodbe so med drugim: pogodba o borznem posredovanju, pogodba o upravljanju z zavarovanji in s pravicami tretjih na finančnih instrumentih, pogodba o vodenju računov nematerializiranih vrednostnih papirjev, pogodba o svetovanju v zvezi z združitvijo in nakupi podjetij, pogodba o izvedbi prvih prodaj z obveznostjo odkupa/brez obveznosti odkupa in druge (v nadaljevanju skupno: **pogodba o opravljanju investicijskih storitev**). Stranka s podpisom pogodbe o opravljanju investicijskih storitev potrdi, da se je za sklenitev take pogodbe in glede vseh vidikov, ki so vplivali na njeno sklenitev, odločila sama.

(2) Stranka s podpisom pogodbe o opravljanju investicijskih storitev potrdi in jamči:

- da je upravičena in sposobna za sklepanje pogodbe ter poslov v zvezi s posamezno pogodbo;
- da je pridobila vsa morebitna soglasja in dovoljenja za sklepanje posamezne pogodbe in poslov v zvezi s to pogodbo, oziroma če veljajo zanj kakšne omejitve, da bo poslovala v mejah omejitev in
- da sklenitev poslov v zvezi s posamezno pogodbo in posamezna pogodba ne nasprotujeta njenim morebitnim ustanovitvenim aktom in statutu oziroma pogodbenim aktom, ki jih je sklenila s tretjimi osebami.

(3) Banka pred sklenitvijo pogodbe o opravljanju investicijskih storitev v skladu z ustreznimi predpisi na zanesljiv način preveri identiteto stranke.

(4) Splošni pogoji poslovanja s finančnimi instrumenti NLB d.d., Ljubljana (v nadaljevanju: **splošni pogoji**) urejajo medsebojne pravice in obveznosti banke in stranke pri opravljanju investicijskih storitev. Splošni pogoji so sestavni del pogodbe o opravljanju investicijskih storitev, če tako določa pogodba. Če so določila splošnih pogojev in pogodbeni določila v neskladju, pogodbeni določila prevladajo nad določili teh splošnih pogojev.

(5) Banka splošnih pogojev ni dolžna predložiti strankam, ki jih v skladu s 4. členom teh splošnih pogojev obravnava kot primerne nasprotnne stranke.

(6) Priloga teh splošnih pogojev je:

- Informacija o finančnih instrumentih NLB d.d. in s temi instrumenti povezanih tveganjih

4. člen – Razvrstitev strank in pojasnilne obveznosti

(1) Banka stranke pri opravljanju investicijskih storitev obravnava kot neprofesionalne, profesionalne in/ali primerne nasprotnne stranke v skladu s Politiko razvrščanja strank NLB d.d., ki je objavljena na spletni strani banke (www.nlb.si).

(2) Banka pred začetkom opravljanja storitev od neprofesionalne stranke pridobi informacije o njenem znanju in izkušnjah. Banka lahko med trajanjem pogodbenega razmerja posodablja informacije o znanju in izkušnjah stranke.

(3) Banka stranko izrecno opozarja, da pred izvršitvijo oziroma posredovanjem naročila profesionalne stranke in/ali primerne nasprotne stranke, v skladu s Politiko razvrščanja strank NLB d.d., ne preverja njenega znanja in izkušenj. Enako velja, kadar banka izvršuje oziroma posreduje naročilo neprofesionalne stranke na strankino pobudo in se naročilo stranke nanaša na naslednje finančne instrumente:

- na delnice, ki so uvrščene v trgovanje na organiziranem trgu ali enakovrednem trgu v tretji državi ali MTF, če gre za delnice družb in ne za enote alternativnih investicijskih skladov ali delnice, ki vsebujejo izvedene finančne instrumente;
- na instrumente denarnega trga, razen tistih, ki vsebujejo izvedene finančne instrumente ali druge elemente, ki strankam otežujejo razumevanje tveganj teh instrumentov;
- na obveznice in druge oblike dolžniških finančnih instrumentov, ki so uvrščeni v trgovanje na organiziranem trgu ali enakovrednem trgu v tretji državi ali MTF, razen tistih, ki vsebujejo izvedene finančne instrumente ali druge elemente, ki strankam otežujejo razumevanje tveganj teh instrumentov;
- na enote kolektivnih naložbenih podjetij za vlaganje v prenosljive vrednostne papirje (KNPVP), razen strukturiranih KNPVP, kot jih določa prvi odstavek 36. člena Uredbe Komisije (EU) št. 583/2010 z dne 1. julija 2010 o izvajanju Direktive 2009/65/ES Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi s ključnimi podatki za vlagatelje in pogoji, ki jih je treba izpolniti pri posredovanju ključnih podatkov za vlagatelje ali prospekta na trajnem nosilcu podatkov, ki ni papir, ali na spletni strani;
- na strukturirane vloge, razen tistih, ki vsebujejo elemente, ki strankam otežujejo razumevanje tveganja donosa ali strošek predčasne prekinitve pogodbe; ali
- na druge nezapletene finančne instrumente.

(4) Primernim nasprotnim strankam banka ne zagotavlja izvrševanja naročil pod najugodnejšimi pogoji za stranko v skladu s Politiko izvrševanja naročil NLB d.d. V delih, kjer se splošni pogoji sklicujejo na Politiko izvrševanja naročil strank NLB d.d. oziroma na izvrševanje naročil pod najboljšimi pogoji za stranko, se splošni pogoji za primerne nasprotne stranke ne uporabljajo.

(5) Banka posle, ki se nanašajo na valutne in obrestne izvedene finančne instrumente, sklepa z nasprotnimi strankami, ki so v skladu s Politiko razvrščanja strank NLB d.d. razvrščene kot profesionalne stranke in primerne nasprotne stranke. Izjemoma, če je to skladno s poslovno politiko banke, jih sklepa tudi z nasprotnimi strankami, ki so razvrščene kot neprofesionalne stranke.

5. člen – Finančni instrumenti

(1) Banka posluje z naslednjimi finančnimi instrumenti:

- prenosljivi vrednostni papirji,
- instrumenti denarnega trga,
- izvedeni finančni instrumenti,
- enote kolektivnih naložbenih podjetij idr.

(2) Finančni instrumenti ne štejejo za denarne depozite pri banki.

6. člen – Sistem jamstva za terjatve vlagateljev

(1) Terjatve iz razmerij v zvezi s finančnimi instrumenti in opravljanjem investicijskih storitev zapadejo pod sistem jamstva za terjatve vlagateljev po določilih ZTFI-1. Banka jamstva za terjatve vlagateljev zagotavlja strankam v skladu s sistemom jamstva za terjatve vlagateljev, ki je vzpostavljeno v skladu z ZTFI-1 in objavljeno na spletni strani banke www.nlb.si. Terjatve primernih nasprotnih in profesionalnih strank niso zajamčene. Prav tako niso zajamčene terjatve primernih nasprotnih in profesionalnih strank, ki so v skladu s Politiko razvrščanja strank NLB d.d. zahtevale prerazvrstitev v kategorijo neprofesionalnih strank.

(2) Terjatve stranke, ki izhajajo iz razmerij v zvezi z denarnimi depoziti stranke pri banki, ne zapadejo pod sistem jamstva za terjatve vlagateljev po določilih ZTFI-1, temveč pod sistem jamstva za denarne vloge pri banki po določilih zakona o bančništvu (v nadaljevanju: **ZBan-3**).

7. člen – Tveganja

(1) Naložbe v finančne instrumente so tvegane, zato stranka s podpisom pogodbe o opravljanju investicijskih storitev potrjuje, da se zaveda tveganja in ga sprejema, da se lahko zaradi tržnih gibanj in drugih dejavnikov, ki vplivajo na trg finančnih instrumentov, na katere sama nima vpliva, vrednost finančnih instrumentov nepričakovano spremeni.

(2) Tveganja so podrobneje opredeljena v Informaciji o finančnih instrumentih NLB d.d. in s temi instrumenti povezanih tveganjih, ki je priloga teh splošnih pogojev.

(3) Banka stranki ne jamči za donosnost finančnih instrumentov v strankino korist ali škodo.

8. člen – Nadomestila, stroški, davki in denarne kazni

(1) Banka stranko obvesti o stroških opravljanja investicijskih storitev skladno z vsakokrat veljavnimi predpisi. Pri opravljanju investicijskih storitev po teh splošnih pogojih stranka plača nadomestila, stroške, davke in denarne kazni (v nadaljevanju skupaj: **plačila**), dogovorjena v pogodbi o opravljanju investicijskih storitev, kot so:

- plačila v (i) višini in pod pogoji, določenimi v vsakokrat veljavni Tarifi NLB d.d. ali (ii) če višina stroškov ni določena v Tarifi NLB d.d., v višini, v kakršni ti stroški dejansko nastanejo, če v teh splošnih pogojih oziroma pogodbi o opravljanju investicijskih storitev ni določeno drugače. Če je to mogoče, banka stroške iz prejšnjega stavka (ii) predhodno najavi stranki;
- plačila, izhajajoča oziroma povezana s sklenjenimi transakcijami za račun strank (zlasti, a ne izključno nadomestilo za trgovanje s finančnimi instrumenti, neposredni stroški izvrševanja naročil strank prek izvršilnih partnerjev oziroma oseb, ki jim banka v skladu s Politiko izvrševanja naročil NLB d.d. posreduje naročilo stranke v izvršitev, neposredni stroški poravnave poslov s finančnimi instrumenti, provizija za storitve KDD oziroma drugega centralnega depozitarja, morebitni davek, takse in druga javna bremena);
- plačila, izhajajoča oziroma povezana s prenosi finančnih instrumentov med računi finančnih instrumentov, ki niso posledica prodaj strankinih finančnih instrumentov;
- plačila, izhajajoča oziroma povezana z vpisom, spremembo oziroma izbrisom zastavne pravice na finančnih instrumentih in s pravicami tretjih;
- plačila, izhajajoča oziroma povezana z vlaganjem zahtevkov za preveč plačane davke v tujini;
- plačila nadomestil, ki jih banka po Tarifi NLB d.d. zaračunava za presežna denarna stanja na računu finančnih instrumentov;
- plačila nadomestila iz naslova skupinske tožbe (»class action«) po Tarifi NLB d.d.;
- plačila drugih stroškov, davkov, pristojbin, taks, povezanih s poslovanjem s finančnimi instrumenti iz naslova izvrševanja storitev po teh splošnih pogojih;
- plačila drugih stroškov, davkov, pristojbin, taks, povezanih s poslovanjem s finančnimi instrumenti iz naslova izvrševanja storitev po teh splošnih pogojih, ki niso plačljivi prek banke in jih stranka poravnava sama;
- plačila denarnih kazni za neuspešne poravnave, razen v primerih, ko je za neuspešno poravnavo odgovorna banka.

(2) Banka ima pri strankah, ki imajo pri banki odprt osebni oziroma transakcijski račun, pravico, da v breme tega računa opravi plačilo vseh denarnih zneskov, ki izhajajo iz pogodbenega razmerja o opravljanju investicijskih storitev, in o tem stranko pisno obvesti. Šteje se, da stranka s sklenitvijo pogodbe o opravljanju investicijskih storitev banko izrecno in nepreklicno pooblašča za tako bremenitev svojega osebnega oziroma transakcijskega računa.

(3) Izvleček Tarife NLB d.d., ki velja za opravljanje investicijskih storitev, je dostopen v poslovalnicah banke, ki opravljajo investicijske storitve, oziroma na spletni strani banke www.nlb.si.

(4) Banka pri izvajanju storitev borznega posredovanja stranke obvesti o stroških in nadomestilih, vključno s stroški, povezanimi z investicijsko storitvijo in poslom in finančnim instrumentom, ki niso posledica tržnega tveganja.

(5) V primeru obdelave izplačila denarnih sredstev se nadomestila banke po Tarifi NLB d.d. obračunajo v breme prejetih sredstev, preostanek banka nakaže upravičencu.

9. člen – Upravljanje nasprotij interesov

(1) Banka upravlja nasprotja interesov med strankami in banko ter med posameznimi strankami v skladu z ustreznimi predpisi in svojimi ukrepi oziroma Pravilnikom o obvladovanju nasprotja interesov pri opravljanju investicijskih in pomožnih investicijskih storitev ter skrbniških storitev za sklade. Povzetek tega pravilnika je objavljen na spletni strani banke www.nlb.si.

(2) Ukrepi banke za preprečevanje nastanka nasprotij interesov med drugim vključujejo:

- zagotavljanje organizacijske ločenosti enot banke, ki opravljajo posle, pri katerih se lahko pojavijo nasprotja interesov, in preprečevanje neprimernega vpliva med njenimi organizacijskimi enotami;
- zagotavljanje tajnosti občutljivih informacij pri opravljanju poslov;
- preprečevanje osebnih koristi zaposlenih pri banki in njihovih povezanih oseb na račun strank banke;
- zahteve po ravnanju zaposlenih pri banki v korist strank banke;
- druge ukrepe banke;
- splošno naravo in/ali vire nasprotja interesov;
- ukrepe, sprejete za blažitev teh tveganj.

10. člen – Pridobivanje, obdelava in varovanje podatkov

(1) Stranka je dolžna banki na njeno zahtevo izročiti oziroma posredovati ustrezno dokumentacijo oziroma informacije, podatke in soglasja, ki jih banka potrebuje za nemoteno izvrševanje storitev po teh splošnih pogojih oziroma v zvezi z njimi in pogodbami o opravljanju investicijskih storitev. Stranka je dolžna pisno obveščati banko o vseh okoliščinah, pomembnih za izvrševanje storitev banke po teh splošnih pogojih, med drugim tudi o okoliščinah, pomembnih za razvrstitev stranke v skladu s Politiko razvrščanja strank NLB d.d. in ZTFI-1. Stranka jamči za točnost in resničnost vseh banki posredovanih podatkov in odgovarja za škodo, ki bi nastala zaradi netočnih oziroma neresničnih podatkov. Banka z namenom izvajanja storitev zbira, pridobiva, vodi, hrani, razkriva in posreduje ter drugače obdeluje dokumentacijo in podatke (v nadaljevanju skupaj: obdelava podatkov), pridobljene na podlagi in v zvezi s pogodbo o opravljanju investicijskih storitev in splošnimi pogoji.

(2) Banka obdeluje podatke skladno s predpisi. Podrobnejše informacije o tem, kako banka ravna z osebnimi podatki in pravicah posameznikov, so na voljo na <http://www.nlb.si/varstvo-osebni-podatkov> oziroma v dokumentu Splošne informacije o obdelavi osebnih podatkov.

(3) Če je potrebno za izvajanje pogodbe o opravljanju investicijskih storitev ali če je potrebno zaradi zagotavljanja zakonitega izvajanja investicijskih storitev po pogodbi o opravljanju investicijskih storitev na območju in v skladu s predpisi države, v kateri banka te storitve opravlja, banka razkriva in posreduje dokumentacijo iz prvega odstavka tega člena tretjim osebam v (i) Republiki Sloveniji, (ii) drugih državah članicah Evropske unije in/ali delih Evropskega gospodarskega prostora oziroma (iii) tretjih državah – državah, ki so s predpisi s področja varstva osebnih podatkov opredeljene kot države, ki niso zajete v (i) in (ii) točki tega odstavka, vključno s tretjimi državami, v katerih varstvo osebnih podatkov morda ni v celoti zagotovljeno na ustrezni ravni (v nadaljevanju tega člena (i), (ii) in (iii) skupaj **tretje osebe**).

(4) Razkrivanje in posredovanje dokumentacije in podatkov tretjim osebam lahko zajema kopijo veljavnega osebnega dokumenta in potrdila o davčnem rezidentstvu ter podatke, ki po predpisih s področja varstva osebnih podatkov štejejo za osebne podatke, in sicer podatke o:

- imenu in priimku, naslovu stalnega in začasnega prebivališča, elektronskem naslovu, datumu in kraju rojstva, državljanstvu, davčni številki v Republiki Sloveniji in tuji državi in rezidentstvu končnega imetnika finančnega instrumenta oziroma upravičenca do denarnih sredstev;
- številki, vrsti in nazivu izdajatelja uradnega osebnega dokumenta in veljavnosti osebnega dokumenta,
- matični številki/enotni matični številki občana ali drugi enolični identifikaciji fizične osebe;
- viru/naslovu prihodka in davčni osnovi;
- transakcijah s finančnimi instrumenti in denarnimi sredstvi (oznaka finančnega instrumenta (»ticker number«), datum posla s finančnim instrumentom in datum poravnave tega posla, vrste posla, ISIN finančnega instrumenta, cena in količina finančnega instrumenta ter vrednost posla);
- številki pogodbe/računa in stanju na tem računu;
- datumu, od katerega je stranka neprekinjeno delničar družbe z registriranim sedežem v EU ter
- druge identifikacijske podatke in dokumentacijo o stranki in njenem poslovanju ter o razpolaganjih stranke s finančnimi instrumenti in stanjih finančnih instrumentov na podlagi pogodbe o opravljanju investicijskih storitev.

(5) Banka za namene, opredeljene v tretjem odstavku in v nadaljevanju tega odstavka, razkriva in posreduje dokumentacijo in podatke iz prvega oziroma četrtega odstavka tega člena naslednjim tretjim osebam iz tretjega odstavka tega člena:

- izvršilnim partnerjem/depozitarjem/poddepozitarjem za namen vodenja finančnih instrumentov strank v centralnih depojih in opravljanja drugih storitev, dogovorjenih s pogodbami o opravljanju investicijskih storitev;
- ATVP, Banki Slovenije in drugim organom, pristojnim za nadzor trgov finančnih instrumentov, zlasti (vendar ne izključno) za nadzor izvajanja storitev opravljanja investicijskih storitev (tudi za nadzor nad izvajalcem in/ali izvajanjem storitev depozitarja/poddepozitarja), zlorab na trgih finančnih instrumentov, doseganja ali preseganja prevzemnega praga ali drugega predpisanega deleža v izdajateljih finančnih instrumentov, preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma (v nadaljevanju: nadzorni organi), in sicer z namenom zagotoviti dokumentacijo in podatke, ki jih ti organi zahtevajo v okviru izvrševanja svojih pooblastil in pristojnosti skladno s predpisi države, v kateri se storitve izvajajo;
- davčnim organom za namen uveljavljanja davčnih ugodnosti, povračil preveč plačanih davkov, plačil davkov in izvajanja postopkov poročanja in nadzora vključno s postopki in obveznostmi v zvezi z davki na finančne transakcije, kot jih opredeljuje vsakokratna veljavna zakonodaja posamezne države, v kateri je izdan posamezen finančni instrument;
- izdajateljem finančnih instrumentov za namen sodelovanja imetnikov finančnih instrumentov v korporativnih akcijah iz finančnih instrumentov, udeležbe na skupščinah, korporativnega upravljanja teh izdajateljev in v drugih primerih, določenih s predpisi, vključno s predpisanimi razkritji identitete končnega delničarja in

- tretjim osebam, ki niso opredeljene v prejšnjih alinejah tega odstavka (v nadaljevanju: ostale tretje osebe, ki vključujejo posrednika, KDD (kadar ni v vlogi posrednika)) in ki v zvezi z izvajanjem storitev investicijskih storitev za stranke zahtevajo oziroma zaprosijo za dokumentacijo in podatke skladno s predpisi države, v kateri se storitve izvajajo.

(6) Banka razkriva in posreduje dokumentacijo in podatke na pisno ali po elektronski pošti prejeto zahtevo oziroma zaprosilo izvršilnega partnerja/poddepozitarja/depozitarja, upravitelja trga (npr. Ljubljanske borze), nadzornega ali davčnega organa, izdajatelja finančnih instrumentov ali ostalih tretjih oseb za razkritje in posredovanje vseh ali posameznih podatkov. Banka prejme zahtevo oziroma zaprosilo izvršilnega partnerja/poddepozitarja/depozitarja, upravitelja trga (npr. Ljubljanske borze), nadzornega ali davčnega organa, izdajatelja finančnih instrumentov ali ostalih tretjih oseb ter razkrije in posreduje v zahtevi oziroma zaprosilu določeno dokumentacijo in podatke neposredno ali preko izvršilnega partnerja/poddepozitarja/depozitarja, skladno s predpisi.

(7) Stranka s podpisom pogodbe o opravljanju investicijskih storitev izrecno privoli v (i) obdelavo podatkov, (ii) razkrivanje in posredovanje dokumentacije in podatkov in (iii) snemanje telefonskih pogovorov v zvezi s pogodbi o opravljanju investicijskih storitev. Privolitev velja ves čas veljavnosti pogodbe, po njenem prenehanju pa za obdelavo podatkov, vključno z razkrivanjem in posredovanjem dokumentacije, podatkov in posnetkov telefonskih pogovorov v zvezi z razpolaganji stranke s finančnimi instrumenti v času izvajanja storitev banke po pogodbi o opravljanju investicijskih storitev, in sicer še toliko časa in v takšnem obsegu, kot to določajo predpisi. Privolitev iz prejšnjega stavka šteje za privolitev stranke v obdelavo podatkov po vsakokrat veljavnem zakonu o trgu finančnih instrumentov, zakonu o bančništvu ter zakonu o varstvu osebnih podatkov.

(8) Ne glede na predhodne določbe tega člena banka obdeluje dokumentacijo in podatke iz prvega oziroma četrtega odstavka tega člena, če je obdelava teh podatkov potrebna in primerna za izvajanje pogodbe o opravljanju investicijskih storitev in/ali je to nujno zaradi uresničevanja zakonitih interesov banke in ti interesi očitno prevladujejo nad interesi stranke, na katero se nanašajo, zlasti (vendar ne izključno) če je takšna obdelava nujno potrebna za namen zakonitega izvajanja storitev iz pogodbe o opravljanju investicijskih storitev na območju in v skladu s predpisi države, v kateri banka te storitve opravlja.

11. člen – Poslovna skrivnost

Stranka in banka bosta vse podatke in informacije, pridobljene v zvezi s temi splošnimi pogoji in katero koli pogodbo o opravljanju investicijskih storitev ali v zvezi z njihovim izvrševanjem, obravnavali kot zaupne in kot poslovno skrivnost.

12. člen – Komunikacija

(1) Način komunikacije, ki se uporablja med banko in stranko, je:

- pisno po pošti, telefaksu, prek sistema SWIFT, po elektronski pošti, če stranka banki na posebnem obrazcu posreduje ustrezen elektronski naslov, na katerega bo prejela obvestila banke; prek spletne strani, če (i) se stranka v pogodbi o opravljanju investicijskih storitev strinja, da se bo z informacijami seznanjala prek spletne strani, in (ii) banka stranko po elektronski pošti obvesti o naslovu spletne strani in mestu, kjer so te informacije dostopne;
- ustno po telefonu;
- prek NLB Klik oziroma prek vsakokrat veljavne elektronske trgovalne platforme, ki jo banka nudi strankam v okviru opravljanja investicijskih storitev;
- prek medijev za obveščanje javnosti (med drugim spletna stran banke in dnevno časopisje, ki izhaja na območju Republike Slovenije).

(2) Pri ustni komunikaciji po telefonu lahko banka snema telefonske pogovore med stranko in banko. Stranka je o snemanju posameznega telefonskega pogovora ustno seznanjena ob vzpostavitvi telefonske zveze z banko. Šteje se, da se stranka strinja s snemanjem telefonskega pogovora, če tak pogovor nadaljuje. Tonski posnetek telefonskega pogovora banka obdeluje skladno z 10. členom teh splošnih pogojev in šteje za verodostojen dokaz o zatrjevanih dejstvih (tudi pred sodiščem).

(3) O vseh naslovih in telefonskih številkah za komunikacijo se banka in stranka dogovorita v pogodbi o opravljanju investicijskih storitev. O spremembi teh podatkov je stranka banko dolžna obvestiti na način, ki omogoča verodostojno identifikacijo stranke.

(4) Banka komunicira s stranko, sklepa s stranko pravne posle ter prejema dokumente in druge informacije (v nadaljevanju tega odstavka: **poslovanje**) v slovenskem jeziku. Pri poslovanju s tujino banka uporablja angleški jezik, pri čemer se pri morebitnih nejasnostih glede pomena posameznih besed, pojmov ali pravic in obveznosti uporablja slovenski jezik.

(5) Ne glede na prejšnji odstavek banka posreduje stranki obvestila o korporativnih akcijah po predpisih, ki določajo identifikacijo delničarjev, posredovanje informacij in olajšanje uveljavljanja pravic delničarjev v jeziku, v katerem prejme ta obvestila.

(6) Banka strankam vse informacije, ki se zahtevajo na podlagi zakona, ki ureja trg finančnih instrumentov, zagotovi v elektronski obliki, to je (i) prek vsakokrat veljavne elektronske trgovalne platforme, ki jo banka nudi strankam v okviru opravljanja investicijskih storitev, ali (ii) po elektronski pošti, če je stranka banki posredovala svoj elektronski naslov na posebnem obrazcu. Neprofesionalna stranka lahko zahteva prejem teh informacij v papirni obliki. Takrat banka neprofesionalni stranki brezplačno zagotovi informacije v papirni obliki. Če stranka ni uporabnik vsakokrat veljavne elektronske trgovalne platforme in banki ni na posebnem obrazcu sporočila svojega e-naslova za obveščanje, se šteje, da je podala zahtevo za obveščanje v papirni obliki.

13. člen – Pisno obvestilo

(1) Banka stranki med drugim pošilja oziroma posreduje v nadaljevanju navedena potrdila, poročila in obvestila (v nadaljevanju vsako od navedenih: **pisno obvestilo** oziroma skupaj **pisna obvestila**):

- potrdilo o prejemu, spremembi oziroma preklicu naročila (najpozneje naslednji delovni dan po prejemu, spremembi oziroma preklicu naročila);
- obračun o opravljenem poslu (najpozneje naslednji delovni dan po izvršitvi posla, ki ga je banka sklenila za račun stranke v RS, oziroma najpozneje naslednji delovni dan po dnevu, ko od investicijskega podjetja države članice ali tretje države, prek katerega je banka zagotovila izvršitev naročila stranke, prejme ustrezen obračun tega posla, če je posredovala pri sklenitvi posla v drugi državi članici oziroma tretji državi);
- izpisek stanja in transakcij s finančnimi instrumenti na računu stranke, ki ga banka vodi za račun stranke (vsaj enkrat na leto, razen če se banka in stranka posebej ne dogovorita za krajša obdobja poročanja ali če je v vsakokrat veljavnih predpisih določeno drugače);
- obvestila o korporativnih akcijah ter obvestila o izplačilu dohodka iz naslova finančnih instrumentov;
- obvestilo o transakcijah prek osebnega oziroma poslovnega računa stranke pri banki v zvezi z bremenitvijo za nadomestila in stroške iz naslova opravljanja investicijskih storitev, za katere se stranka in banka dogovorita s temi splošnimi pogoji ali pogodbo o opravljanju investicijskih storitev;
- letno poročilo o stroških in nadomestilih, vključno s stroški, povezanimi z investicijsko storitvijo in poslom in finančnim instrumentom, ki niso posledica tržnega tveganja, in sicer v zbirni obliki kot enoten strošek;
- obvestilo v primerih vrednosti padca finančnega instrumenta iz vzvodom, ko se začetna vrednost vsakega instrumenta zmanjša za 10 % in potem za večkratnike 10 %, in sicer najpozneje do konca delovnega dne, na katerega je banka pridobila zadnji veljavni zaključni tečaj in je bil prekoračen prag oziroma, če je prag prekoračen na nedelovni dan, do zaključka naslednjega delovnega dne ter

- morebitna druga obvestila, o katerih se stranka in banka dogovorita s pogodbo o opravljanju investicijskih storitev ali jih je treba zagotavljati v skladu s predpisi.

(2) Ne glede na druga določila teh splošnih pogojev se kot pisni način obveščanja stranke (med drugim o prejemu, preklicu ali spremembi naročila, izvršitvi naročila, letnega poročila o opravljenih transakcijah za račun stranke ter drugih obvestil v zvezi s storitvami borznega posredovanja in druga pisna obvestila) šteje tudi dostop do podatkov in informacij prek NLB Klika oziroma elektronske trgovalne platforme. Šteje se, da je stranka, ki je uporabnica NLB Klika oziroma elektronske trgovalne platforme, banki dala pisno obvestilo, če je bilo pisno obvestilo stranke, v skladu s Splošnimi pogoji poslovanja z NLB Osebnimi računi ali splošnimi pogoji druge elektronske trgovalne platforme in temi splošnimi pogoji, vpisano v NLB Klik oziroma elektronsko trgovalno platformo z opravljeno identifikacijo na podlagi varnostnih mehanizmov, ki jih omogoča oziroma predpiše banka. Prav tako se šteje, da je bilo pisno obvestilo banke poslano stranki, če je bilo vpisano v NLB Klik oziroma elektronsko trgovalno platformo v skladu s Splošnimi pogoji poslovanja z NLB Osebnimi računi ali splošnimi pogoji druge elektronske trgovalne platforme in temi splošnimi pogoji. Če so podatki in informacije, prikazani v NLB Kliku oziroma elektronski trgovalni platformi, različni od podatkov in informacij, navedenih v posameznih pisnih obvestilih, ki jih stranka prejme pisno po navadni pošti, veljajo podatki in informacije iz slednjih.

(3) Če se banka in stranka ne dogovorita drugače oziroma če ne zahtevajo drugače ustrezni predpisi, se šteje, da je bilo pisno obvestilo ustrezno poslano oziroma posredovano, če so kumulativno izpolnjene naslednje zahteve:

- pisno obvestilo je pogodbeni stranki, ki ji je namenjeno, dostavljeno v pisni obliki osebno, po pošti, prek NLB Klika oziroma elektronske trgovalne platforme, po elektronski pošti ali prek faksa;
- pisno obvestilo za pogodbeno stranko, ki ji je namenjeno, je naslovljeno na pooblaščenca oziroma kontaktno osebo in na naslov, elektronski naslov oziroma številko faksa, o kateri sta se dogovorili banka in stranka, oziroma je pisno obvestilo vpisano v NLB Kliku oziroma elektronski trgovalni platformi;
- pisno obvestilo (če ga posreduje banka) podpiše oseba, ki jo je banka za to pooblastila, oziroma pri obveščanju prek NLB Klika oziroma elektronske trgovalne platforme, oseba navedena v obvestilu, oziroma ga (če ga posreduje stranka) podpiše oseba, ki je v skladu s pogodbami o opravljanju investicijskih storitev določena kot podpisnik za račun stranke;
- pisno obvestilo izpolnjuje morebitne druge pogoje, določene s pogodbami o opravljanju investicijskih storitev, vendar se, kadar druga pogodbeni stranka prejme pisno obvestilo na dan, ki ni delovni dan, ali po 16. uri tekočega delovnega dne, šteje, da je bilo pisno obvestilo prejeto ob 9. uri prvega naslednjega delovnega dne.

(4) Šteje se, da je stranka pisno obvestilo banke prejela po preteku tretjega delovnega dne od dneva odpošiljanja pisnega obvestila, razen če stranka dokaže, da zaradi upravičenih razlogov na ta dan ni mogla prejeti obvestila.

(5) Pri oddaji pisnega obvestila prek NLB Klika oziroma elektronske trgovalne platforme se šteje, da je stranka, ki je uporabnica NLB Klika oziroma elektronske trgovalne platforme, prejela pisno obvestilo banke na dan, ko je pisno obvestilo banke objavljeno v NLB Kliku oziroma elektronski trgovalni platformi.

(6) Kadar stranka prejme pisno obvestilo banke na dan, ki ni delovni dan v državi sedeža oziroma bivališča prejemnika, ali po 16. uri tekočega delovnega dne, se šteje, da je obvestilo prejela ob 9. uri naslednjega delovnega dne v državi sedeža oziroma bivališča prejemnika.

14. člen – Odgovornost banke in stranke

(1) Banka ne odgovarja stranki ali kateri koli drugi osebi za morebitno neposredno ali posredno škodo, obveznosti in/ali izgubo, nastalo zaradi tveganj, ki jih stranka prevzema s podpisom pogodbe o opravljanju investicijskih storitev, razen v primerih, določenih s temi splošnimi pogoji ali navedenimi pogodbami.

Banka ne prevzema odgovornosti za posledice strankinih odločitev v zvezi z navedenimi pogodbami niti za morebitno škodo, stroške ali druge obveznosti, ki bi jih stranka utrpela:

- kot posledico izvrševanja storitev banke po pogodbah o opravljanju investicijskih storitev, razen ob naklepu ali veliki malomarnosti banke, katerih vsebina se presoja v skladu s standardom profesionalne skrbnosti banke;
- kot posledico izvrševanja storitev banke po pogodbah o opravljanju investicijskih storitev zaradi napačnih ali nepopolnih podatkov in/ali informacij, predloženih banki, na podlagi katerih je banka stranko obravnavala v skladu z določili Politike razvrščanja strank NLB d.d. oziroma Politike izvrševanja naročil strank NLB d.d. oziroma je za stranko na tej podlagi izvedla eno ali več storitev ali poslov po teh splošnih pogojih, razen ob naklepu ali veliki malomarnosti banke, katerih vsebina se presoja v skladu s standardom profesionalne skrbnosti banke;
- kot posledico dejanj, ki jih je banka storila na podlagi tistega, za kar je upravičeno verjela, da so navodila, ali v zvezi s sporočili, zahtevami, soglasji, potrdili ali drugimi dokumenti, za katere je dobroverno verjela, da so izvirni in da jih je izdala ali podpisala upravičena oseba.

(2) Banka odgovarja za skrbno izbiro depozitarja/poddepozitarja, ne odgovarja pa stranki ali tretjim osebam za ravnanja, opustitve ter posledice takih ravnanj in opustitev, ki so delno ali v celoti posledica dogodkov ali položajev, na katere ni mogla vplivati, vključno (a ne izključno) z nedelovanjem telekomunikacijskih sredstev, elektronskih medijev, nepravilnostmi v delovanju sistemov na trgih finančnih instrumentov, z ravnanjem tretjih oseb, kot so CDD, KDD (kadar ni v vlogi posrednika), depozitarji/poddepozitarji, izvršilni partnerji, izdajatelji in druge osebe, udeležene v poslu s finančnimi instrumenti.

(3) Banka ne prevzema nobene odgovornosti v zvezi s podatki, prejetimi od izdajatelja, KDD (kadar ni v vlogi posrednika), posrednika ali depozitarja/poddepozitarja, ki jih posreduje stranki v obvestilih o korporativnih akcijah. Pred sprejetjem kakršne koli odločitve v zvezi s korporativno akcijo je stranka dolžna preveriti morebitna obvestila in/ali dokumente v zvezi s korporativno akcijo, ki jo objavi izdajatelj finančnega instrumenta ali druga oseba, ki je dolžna zagotoviti podatke v zvezi s korporativno akcijo, in se posvetovati s svetovalci, ki ji lahko zagotovijo ustrezno svetovanje v zvezi s takšno odločitvijo. Banka ne odgovarja za škodo, stroške ali druge obveznosti, ki jih kdor koli utrpi v zvezi s takšnimi podatki, korporativno akcijo ali kakršno koli odločitvijo v zvezi s korporativno akcijo ali na katero korporativna akcija vpliva.

(4) Stranka je banki dolžna nadomestiti oziroma plačati vsako škodo in stroške ter jo oprostiti vseh obveznosti, ki bi jih banka imela v razmerju do katerih koli oseb, ki so posledica opravljanja storitev po teh splošnih pogojih in pogodbah o opravljanju investicijskih storitev za to stranko, razen pri naklepnem ravnanju ali veliki malomarnosti banke, ki se presoja v skladu s standardom profesionalne skrbnosti banke.

15. člen – Višja sila in ravnanje tretjih oseb

(1) Banka ne odgovarja za ravnanja, opustitve in posledice ravnanj in opustitev, ki so delno ali v celoti posledica dogodkov ali položajev, na katere ni mogla vplivati, vključno z nedelovanjem telekomunikacijskih sredstev, elektronskih medijev, nepravilnostmi v delovanju sistemov na trgih finančnih instrumentov, z ravnanjem tretjih oseb, kot so KDD, centralni depozitarji, poddepozitarji, izvršilni partnerji, borza in drugi.

(2) Banka ne odgovarja za ravnanja, opustitve in posledice takih ravnanj in opustitev, ki jih izvrši, ter za morebitno škodo, stroške ali druge obveznosti, ki nastanejo stranki, (i) če morda stranki ali banki ne deluje dostop do spleta in/ali (ii) če stranka ne pregleda dohodne spletne pošte in/ali (iii) če nastane okvara oziroma ne deluje strojna ali programska oprema banke oziroma stranke zaradi katerega koli razloga, ki utegne zlasti (a ne izključno) povzročiti, da banka oziroma stranka ne prejme katerega koli sporočila ali drugega pisanja banke oziroma stranke, ki ga prek spleta banka in stranka pošljeta druga drug.

16. člen – Prevzem obveznosti banke

Stranka prevzema od banke vse obveznosti iz storitev po teh splošnih pogojih in pogodbah o opravljanju investicijskih storitev, ki jih je sklenila z banko.

17. člen – Soglasje stranke

(1) Stranka s podpisom pogodbe o opravljanju investicijskih storitev sprejemanja in posredovanja oziroma izvrševanja naročil in prav tako z vsakim oddanim naročilom za nakup ali prodajo finančnega instrumenta potrdi, da se strinja s Politiko izvrševanja naročil strank, NLB d.d.

(2) Stranka s podpisom pogodbe iz prejšnjega odstavka potrdi, da se strinja z izvrševanjem naročil zunaj organiziranega trga ali večstranskega sistema trgovanja (MTF/OTF).

18. člen – Tečaj plačila v tuji valuti

(1) Pri poslih nakupov in prodaj deviz in konverzij med valutami za račun strank v okviru opravljanja investicijskih storitev se uporablja tečajna lista za podjetja (podjetniška tečajnica NLB) za odkup in prodajo deviz na računih pravnih oseb, kot velja na dan poravnave posla oz. na dan posebne zahteve stranke. Za posle nad zneskom 10.000 EUR lahko banka stranki kotira individualni tečaj. Pri obračunu posla banka za informativni prikaz njegove evrske protivrednosti uporabi referenčni tečaj Evropske centralne banke, kot velja na dan izdelave obračuna.

(2) Če je predmet menjalniške storitve ali posla tuja valuta, ki ni na tečajni listi iz prejšnjega odstavka, ali v primeru, ko banka izvaja poravnavo pri poddepozitarju za stranko v valuti, ki ni valuta posla, se uporabi tečaj v skladu s politiko in pravili poslovanja banke oziroma poddepozitarja.

(3) Banka oziroma njen izvršilni partner/poddepozitar je pri izvrševanju menjalniških storitev in poslov lahko podvržen zakonodaji in pravilom trga, na katerem so posli dejansko izvršeni.

19. člen – Ukrepi banke za zaščito finančnih instrumentov in denarnih sredstev stranke

Banka je z namenom zaščite finančnih instrumentov in denarnih sredstev stranke sprejela naslednje ukrepe:

- finančni instrumenti in denarna sredstva stranke se vodijo ločeno od finančnih instrumentov in denarnih sredstev banke;
- banka finančne instrumente vodi za račun stranke v skladu z vsakokrat veljavno zakonodajo, ki ureja vodenje finančnih instrumentov v Republiki Sloveniji oziroma v tujini;
- banka vodi denarna sredstva stranke, ki jih ta nakaže banki za nakup finančnih instrumentov, na ustreznem računu stranke;
- banka vodi in sproti posodablja evidence finančnih instrumentov in denarnih sredstev stranke;
- banka poroča nadzornim organom v skladu z relevantno vsakokrat veljavno zakonodajo in stranki na njeno zahtevo;
- banka finančne instrumente tujih izdajateljev vodi za račun strank pri posameznem poddepozitarju;
- banka v primeru oddaje naročila stranke po telefonu od stranke zahteva geslo;
- banka vodi ločene analitične evidence stanj in sprememb stanj finančnih instrumentov in denarnih sredstev na računih, ki jih vodi po pogodbi o opravljanju investicijskih storitev;
- banka redno izvaja kontrole in usklajevanja stanj finančnih instrumentov in denarnih sredstev strank s centralnim depojem in izbranim tujim (pod)depozitarjem;
- banka je vzpostavila in vzdržuje sistem notranjih kontrol;
- banka zagotavlja dostop do ustreznih aplikacij na podlagi pooblastil, urejenih z notranjimi akti banke.

20. člen – Investicijske raziskave

(1) Banka sme občasno objaviti in dostaviti investicijske raziskave ali priporočila (v nadaljevanju: **investicijska raziskava** oziroma **gradivo**) vsem ali kateri koli svoji stranki. Storitve investicijskih raziskav banka in stranka nista dolžni urediti v pogodbi.

21. člen – Poslovanje banke za svoj račun in kotacija

(1) V primerih, ko banka posluje za svoj račun in objavlja cene finančnih instrumentov (kotacija cene) oziroma oblikuje cene na podlagi zahteve stranke (zahteva za kotacijo cene), ne sprejema in posreduje naročil ter ne izvršuje naročil pod najugodnejšimi pogoji za stranko v skladu s Politiko izvrševanja naročil strank NLB d.d., saj je posel med banko in stranko sklenjen, ko stranka sprejme kotirano ceno. To zlasti velja za posle banke s finančnimi instrumenti, s katerimi se ne trguje na organiziranem trgu in kjer banka nastopa kot nasprotna oziroma pogodbeni stranka v poslu, kot npr. sklepanje poslov z izvedenimi finančnimi instrumenti za namen ščitenja valutnih in obrestnih tveganj. Tovrstne posle banka sklepa z nasprotnimi strankami na podlagi različnih pogodb (npr. Okvirna pogodba o poslovanju z izvedenimi finančnimi instrumenti) in ne pomenijo opravljanje investicijske storitve za stranko.

(2) Posel s stranko, ki ga banka sklene za svoj račun, predstavlja izvršitev naročila stranke zgolj pod pogojem, da banka pri sklepanju tega posla deluje za račun stranke skladno z vsakokrat veljavnimi določili ZTFI-1 glede razmejitev poslovanja za svoj račun in za račun stranke.

22. člen – Podlaga za opravljanje storitev

Banka investicijske storitve opravlja v skladu z veljavnimi ZTFI-1, ZBan-3 ter drugimi ustreznimi predpisi, temi splošnimi pogoji in posebnimi pogoji, dogovorjenimi s pogodbo o opravljanju investicijskih storitev.

23. člen – Uporaba splošnih pogojev in drugih aktov banke

(1) Poglavji I (Splošne določbe) in V (Končne in prehodne določbe) se uporabljata pri opravljanju katere koli investicijske storitve, za katero sta banka in stranka sklenili ustrežno pogodbo, razen če posamezna določba splošnih pogojev izrecno ureja le posamezno storitev. Druge določbe splošnih pogojev se uporabljajo za investicijsko storitev, ki je opredeljena v naslovu posameznega poglavja splošnih pogojev oziroma v posamezni določbi ter za katero sta banka in stranka sklenili ustrežno pogodbo. Smiselno enako to velja tudi za posle iz prvega odstavka 21. člena teh splošnih pogojev.

(2) Pravni in drugi akti banke (pravila, navodila, politike ipd.), navedeni v katerih koli dokumentih banke, se uporabljajo v skladu z njihovim vsakokrat veljavnim besedilom.

II. BORZNO POSREDOVANJE

24. člen – Pogodba o borznem posredovanju

(1) Pred začetkom opravljanja storitev borznega posredovanja banka in stranka skleneta pisno pogodbo o borznem posredovanju, katere sestavni del so ti splošni pogoji, na podlagi katere banka v svojem imenu in za račun stranke za plačilo nadomestila opravlja storitve sprejemanja in posredovanja naročil v zvezi z enim ali več finančnimi instrumenti in izvrševanja naročil na organiziranem trgu v Republiki Sloveniji, državi članici ali tretji državi ali zunaj njega ali na večstranskih sistemih trgovanja (MTF/OTF).

(2) Pred začetkom opravljanja storitev borznega posredovanja po prejšnjem odstavku se morata banka in stranka dogovoriti tudi o načinu odprtja in vodenja računa finančnih instrumentov stranke oziroma vodenje poddepoja finančnih instrumentov, pri čemer se uporabljajo določila teh splošnih pogojev o vodenju računov.

25. člen – Mesta prejemanja naročil

(1) Stranka lahko oddaja naročila v poslovalnici banke, ki izvršuje naročila strank.

(2) Stranka lahko odda naročilo tudi v poslovalnici banke, ki ne izvršuje naročil stranke, ali v poslovalnici druge pravne osebe, ki v imenu banke in za njen račun prejema naročila (odvisni borznoposredniški zastopnik), v poslovnem času posamezne poslovalnice.

(3) Naročilo bo posredovano v poslovalnico, ki izvršuje naročila strank v najkrajšem možnem času, vendar najpozneje v dveh (2) delovnih dneh po oddaji naročila poslovalnici, ki ne izvršuje naročil. Šteje se, da je naročilo prejeto, ko ga banka prejme v poslovalnici, ki izvršuje naročila strank.

26. člen – Način oddajanja naročil

(1) Stranka oddaja naročila neposredno po telefonu v poslovalnici, ki izvršuje naročila strank, pri čemer se telefonski pogovori snemajo v skladu z drugim odstavkom 12. člena teh splošnih pogojev, ali v pisni obliki osebno v poslovalnici, ki sprejema in posreduje oziroma izvršuje naročila strank, razen če se z banko pisno ne dogovori za drugačen način oddaje naročil.

(2) Stranka oddaja naročila v poslovalnicah banke, ki ne izvršujejo naročil, ali v poslovalnici druge pravne osebe, ki v imenu in za račun banke prejema naročila, v pisni obliki osebno oziroma na drug način, ki je dovoljen na podlagi ZTFI-1 ter ga banka dopušča in izvršuje skladno s svojimi notranjimi akti.

(3) Kot pisni način oddajanja naročil v skladu z naslednjim členom teh splošnih pogojev se šteje tudi elektronsko oddajanje naročil v okviru elektronskega trgovanja prek NLB Klika oziroma elektronske trgovalne platforme.

(4) Šteje se, da je nakupno oziroma prodajno naročilo, ki ga stranka odda banki sočasno s sklenitvijo pogodbe o borznem posredovanju, oddano banki v trenutku odprtja računa finančnih instrumentov.

(5) Če banka zaradi katerega koli razloga, ki je na strani stranke, ne bo mogla odpreti računa finančnih instrumentov stranke, se šteje, da vsako nakupno oziroma prodajno naročilo, ki ga stranka odda banki sočasno s sklenitvijo pogodbe, s katero se uredi odprtje računa finančnih instrumentov, ni bilo prejeto.

(6) Šteje se, da naročilo stranke za prodajo finančnih instrumentov na organiziranem trgu vključuje tudi nalog za prenos finančnih instrumentov z računa oziroma poddepoja stranke zaradi izpolnitve obveznosti iz prodaje.

27. člen – Elektronsko trgovanje prek NLB Klika oziroma druge elektronske trgovalne platforme

(1) Stranka lahko 24 ur na dan naročila oddaja tudi prek sistema elektronskega trgovanja, pri čemer bo naročilo obdelano v delovnem času poslovalnice banke, ki izvršuje naročila strank. Šteje se, da je bilo naročilo prejeto, ko ga banka prek sistema elektronskega trgovanja prejme v poslovalnici, ki izvršuje naročila strank.

(2) Šteje se, da je stranka banki oddala naročilo za nakup ali prodajo finančnih instrumentov, če je bilo to v skladu s Splošnimi pogoji poslovanja z NLB Osebnimi računi ali splošnimi pogoji druge elektronske trgovalne platforme in temi splošnimi pogoji vpisano v NLB Kliku oziroma drugi elektronski trgovalni platformi z opravljeno identifikacijo na podlagi varnostnih mehanizmov, ki jih omogoča oziroma predpiše banka.

(3) Banka lahko v vsakem trenutku brez predhodnega pisnega obvestila in odpovednega roka začasno ali trajno prekine zagotavljanje storitve elektronskega trgovanja, (i) če stranka ne upošteva teh splošnih pogojev, (ii) ob ukinitvi trgovalnega računa stranke pri banki, (iii) v primeru nekorektnega poslovanja stranke, (iv) za potrebe izvedbe posodobitev ali nadgradnje sistema elektronskega trgovanja, (v) zaradi varnostnih razlogov ali (vi) drugih razlogov po lastni in neodvisni presoji, pri čemer v vseh navedenih primerih banka ne odgovarja stranki za morebitno škodo, stroške ali druge obveznosti, ki bi jih stranka utrpela zaradi prekinitve zagotavljanja storitve elektronskega trgovanja.

(4) Banka stranki ne odgovarja za kakršno koli škodo, izgubo dobička in druge stroške, nastale zaradi strankine uporabe ali nezmožnosti uporabe elektronskega trgovanja oziroma NLB Klika ali druge elektronske trgovalne platforme.

(5) Banka si pridružuje pravico do spremembe, razširitve ali zožitve storitve elektronskega trgovanja, o čemer bo stranko obvestila prek sistema sporočil ali na njen elektronski naslov.

28. člen – Uporaba gesel

(1) Pri oddaji naročila po telefonu mora stranka poleg podatkov, določenih s pogodbo o borznem posredovanju, banki (oziroma borznemu posredniku) predložiti veljavno geslo. Pravilno geslo, ki ga predloži stranka, je pogoj za prejem naročila, ki ga stranka odda po telefonu.

(2) Stranka v prostorih oziroma poslovalnicah banke ali druge pravne osebe, ki v imenu in za račun banke prejema naročila, v osebni navzočnosti izpolni in podpiše »Izjavo o pridobitvi gesla za oddajo naročil prek telefona«, na podlagi katere se aktivira izbrano geslo.

(3) Stranka je ves čas veljavnosti pogodbe o borznem posredovanju dolžna skrbeti za tajnost svojega gesla in sama odgovarja za vse posledice, ki nastanejo, če sama zlorabi geslo ali če ga zlorabi tretja oseba.

(4) Če stranka ugotovi, da je za njeno geslo ali posamezne znake, ki so sestavni del gesla, neupravičeno izvedela tretja oseba, mora o tem nemudoma obvestiti banko, ki nemudoma izvede vse potrebno za blokado uporabe gesla in stranki pošlje obvestilo o njegovi blokadi. Stranka pridobi novo geslo na način iz drugega odstavka tega člena. Banka ravna v skladu s tem odstavkom tudi, kadar sumi, da geslo zlorablja tretja oseba.

(5) Če banka sumi, da stranka zlorablja geslo, nemudoma izvede vse potrebno za blokado uporabe gesla, stranki pošlje obrazloženo obvestilo o blokadi uporabe gesla in o sumu zlorabe gesla po potrebi obvesti pristojne državne organe.

(6) V primerih iz tretjega, četrtega in petega odstavka tega člena stranka nosi vse stroške v zvezi s postopkom blokade in pridobitve novega gesla. Banka ima v primerih iz tretjega, četrtega in petega odstavka tega člena pravico od stranke zahtevati povrnitev morebitne nastale škode in/ali brez posebnega odpovednega roka odpovedati pogodbo o borznem posredovanju.

29. člen – Vrste naročil

(1) Stranka lahko odda banki vrste naročil, določene s splošnimi akti in pravili Ljubljanske borze d.d. ali drugega upravljavca trga, na katerem bo naročilo stranke izvršeno in ga banka podpira v okviru svojega poslovanja. Vrste naročil se delijo predvsem glede na:

- vrsto transakcije: nakupno oziroma prodajno naročilo;
- določitev tečaja: tržno, s preudarkom, omejeno naročilo;
- mesto izvršitve;
- čas izvršitve: dnevno, odprto, terminsko naročilo;
- pogoje načina izvršitve, trgovalne pogoje in druga merila v skladu z vsakokrat veljavnimi pravili, ki veljajo na trgu, kjer bo naročilo izvršeno.

(2) Pri izvrševanju tržnega naročila za nakup oziroma prodajo finančnih instrumentov obstaja tveganje, da tečaj, po katerem je bil posel sklenjen, bistveno odstopa od zadnjega uradnega tečaja finančnega instrumenta, pri čemer banka ne odgovarja stranki za škodo, stroške ali druge izdatke, ki bi jih stranka zaradi tega utrpela.

(3) Naročilo s preudarkom preneha veljati, (i) če ga je banka sprejela pred koncem trgovanja na trgu, na katerem naj se naročilo izvrši, s potekom dne, ko je naročilo sprejela; (ii) če ga je banka sprejela po koncu trgovanja na trgu, na katerem naj se naročilo izvrši, s potekom naslednjega trgovalnega dne po dnevno, ko je naročilo sprejela.

(4) Vrste naročil za nakup, prodajo oziroma vpis finančnih instrumentov v tujini se določijo in izvršujejo po predpisih in v skladu z ustreznimi pravili trga, na katerem bo naročilo stranke izvedeno, in take vrste naročil banka podpira v okviru svojega poslovanja.

(5) V poslovalnicah banke, ki ne izvršujejo naročil strank, je mogoče oddati le naslednje vrste naročil:

- tržno naročilo;
- omejeno naročilo z dnevno veljavnostjo ali veljavnostjo do določenega datuma;
- ostale vrste naročil, ki jih omogočajo predpisi trga pa le, če banka stranko o tem obvesti pred oddajo naročila.

(6) Prek sistema elektronskega trgovanja stranka lahko oddaja naročila, ki jih vsakokrat omogoča tak način trgovanja.

30. člen – Vsebina naročila

(1) Stranka z naročilom za nakup in/ali prodajo finančnih instrumentov banki na način in v obliki, določeni v pogodbi o borznem posredovanju, posreduje oziroma določi zlasti naslednje:

- vrsto transakcije (prodajno, nakupno);
- vrsto finančnega instrumenta;
- oznako in/ali izdajatelja finančnega instrumenta;
- količino finančnega instrumenta;
- vrsto naročila (določitev tečaja, načina izvršitve, trgovalnih pogojev ...);
- časovno veljavnost naročila;
- druge sestavine, ki omogočajo razlikovanje finančnih instrumentov z enakimi lastnostmi iz prejšnjih alinej tega člena (npr. serijska številka ali oznaka serije).

(2) Banka vezana naročila sprejema le, če ima stranka na zadevnem trgu odprt individualni skrbniški račun na svoje ime.

31. člen – Pogoji za izvršitev naročil za nakup oziroma prodajo finančnih instrumentov

(1) Stranka se zaveže, da bo na poseben denarni račun denarnega dobroimetja strank pred oddajo naročila za nakup finančnih instrumentov zagotovila in nakazala denarna sredstva v valuti in višini, kot ga ob vsakokratnem naročilu glede na vrsto naročila in razmere na trgu določi pooblaščen osebja banke (predujem). Če stranka ne razpolaga z ustrežno valuto, se lahko z banko dogovori o izvedbi menjave v ustrežno valuto. Če v posameznem primeru višina predujma ni bila posebej določena, mora biti dan v naslednji višini:

- če je naročilo cenovno omejeno, 100 % vrednosti naročila, povečano za nadomestila in stroške izvršitve;
- če naročilo ni cenovno omejeno, 110 % tržne vrednosti naročila v trenutku oddaje naročila, povečano za nadomestila in stroške izvršitve.

Iz navedenega predujma se prednostno poplačajo terjatve banke do stranke, ki izhajajo iz teh splošnih pogojev in pogodbe o borznem posredovanju.

Predujem oziroma neizkoriščen predujem se ne šteje kot depozit in se ne obrestuje.

(2) Pri naročilih za prodajo finančnih instrumentov stranka zagotovi, da so finančni instrumenti, ki so predmet naročila, na računu finančnih instrumentov, ki je opredeljen v pogodbi o borznem posredovanju oziroma drugi pogodbi o opravljanju investicijskih storitev.

(3) Naročilo stranke iz prejšnjega odstavka se izvrši po tem, ko banka na zanesljiv način preveri, ali je stranka na račun finančnih instrumentov, ki ga banka vodi za njo, zagotovila stanje finančnih instrumentov, ki so predmet naročila za prodajo finančnih instrumentov, oziroma je stranka banki zagotovila razpolaganje s temi finančnimi instrumenti, prostimi vseh bremen, razen kadar se banka in stranka dogovorita drugače.

32. člen – Sprememba, preklic in odklonitev naročila

(1) Če stranka po oddaji naročila spremeni ceno, količino, poseben pogoj ali katerega od drugih elementov naročila, se šteje, da je preklicala prvotno naročilo in dala novo naročilo. Stranka lahko svoje naročilo spremeni ali prekliče le, če naročilo še ni bilo v celoti izvršeno in le v neizvršenem delu ter je mogoče njegovo izvršitev preprečiti z razumnimi ukrepi in ob upoštevanju vrstnega reda sprejetih naročil, pri naročilu za nakup ali prodajo tujih finančnih instrumentov pa, če to dopuščajo postopki za spremembo oziroma preklic naročil pri izvršilnem partnerju banke. Naročilo šteje za spremenjeno oziroma preklicano, ko spremembo/preklic potrdi borzni posrednik banke oziroma pri naročilu za tuje finančne instrumente borzni posrednik izvršilnega partnerja. Banka ima pravico do povračila manipulativnih stroškov za preklicano naročilo.

(2) Banka lahko odkloni sprejem naročila:

- če stranka ne izpolni pogojev iz 31. člena;
- če se stranka ne odzove na poziv banke, da poda ali posodobi podatke o svojem znanju in izkušnjah;
- ob nasprotju interesov;
- če bi bila po presoji banke naročilo oziroma njegova izvršitev lahko v nasprotju z njeno poslovno politiko, ustreznimi predpisi ali temi splošnimi pogoji;
- če izvršilni partner ne zagotavlja izvrševanja naročil na posameznem trgu;
- če poddepozitar ali tretja oseba, ki vodi račune strank oziroma izvršuje poravnave poslov, ne zagotavlja poravnave na posameznem trgu;
- če gre za vezano naročilo in stranka na zadevnem trgu nima odprtega individualnega skrbniškega računa na svoje ime;
- v drugih primerih, določenih z ustreznimi predpisi ali splošnimi pogoji.

(3) Banka o odklonitvi sprejema naročila iz prejšnjega odstavka stranko obvesti:

- če ga zavrne zato, ker ni bil plačan predujem: takoj potem, ko je lahko v razumnem času preverila, da pri nakupnem naročilu ni bil plačan predujem, kot je to predvideno v 31. členu teh splošnih pogojev; oziroma

- če ga zavrne zato, ker niso zagotovljeni finančni instrumenti: takoj potem, ko je lahko v razumnem času preverila, da pri prodajnem naročilu na računu stranke ni zadostne količine finančnih instrumentov v skladu z 31. členom splošnih pogojev;
- če ga zavrne zaradi drugih razlogov: po prejemu naročila v poslovalnici, ki izvršuje naročila strank, v razumnem času za ugotovitev razloga za odklonitev naročila.

(4) Banka stranki ni dolžna dokazovati, da je naročilo v nasprotju s poslovno politiko banke.

(5) Banka stranki ni dolžna poslati obvestila o odklonitvi sprejema naročila, preden se naročilo po teh splošnih pogojih šteje za prejeto.

33. člen – Potrdilo o prejemu, preklicu ali spremembi naročila

Banka stranko obvešča o prejemu, preklicu ali spremembi naročila v skladu s 13. členom teh splošnih pogojev in z ustreznimi predpisi. Če stranka najpozneje naslednji delovni dan do 15. ure po prejemu potrdila o prejemu naročila pisno ne ugovarja potrdilo, se šteje, da so v potrdilu navedeni podatki točni.

34. člen – Način sprejemanja, posredovanja in izvrševanja naročil strank ter vodenje evidence

(1) Banka sprejema, posreduje in izvršuje naročila strank v skladu s Politiko izvrševanja naročil strank NLB d.d., ki je dostopna v njenih poslovalnicah, kjer stranka lahko oddaja naročila, ter na njeni spletni strani, z drugimi ustreznimi predpisi in pravili, ki veljajo na tistem trgu, na katerem je finančni instrument, ki je predmet naročila, uvrščen v trgovanje. Stranka je seznanjena in se zaveda, da na vsakem trgu veljajo posebna pravila trgovanja in poravnave, s katerimi se je dolžna seznaniti pred oddajo posameznega naročila.

(2) Banka je dolžna izvršiti naročilo oziroma ga posredovati izvršilnemu partnerju v izvršitev, ko sta izpolnjena oba naslednja pogoja: (i) banka je prejela naročilo, kot to določa tretji odstavek 25. člena teh splošnih pogojev, ter (ii) banka ni pravočasno poslala stranki obvestila o odklonitvi sprejema naročila v skladu z ustreznimi predpisi in 32. členom teh splošnih pogojev.

(3) Banka naročilo stranke izvrši tako, kot se glasi in po vrstnem redu sprejema.

(4) Vsa naročila strank se evidentirajo v skladu z ustreznimi predpisi.

35. člen – Mesta izvršitve in izvršilni partner

(1) Banka sme v skladu s temi splošnimi pogoji in Politiko izvrševanja naročil strank NLB d.d. naročila strank posredovati v izvršitev izvršilnemu partnerju, da tako zagotovi izvršitev naročila stranke na mestih izvršitve (trgih), do katerega sama nima neposrednega dostopa.

(2) Banka je odgovorna le za navodila, ki jih je dala izvršilnemu partnerju, in za njegovo izbiro v skladu z ustreznimi predpisi. Če je stranka banki v zvezi z izbiro izvršilnega partnerja posredovala določeno navodilo, banka pri izvrševanju posameznega naročila ni odgovorna za izbiro izvršilnega partnerja.

(3) Seznam mest izvršitve in izvršilnih partnerjev, ki jim banka posreduje naročila strank v izvršitev, je objavljen na spletni strani banke oziroma v njenih poslovalnicah, kjer stranka lahko oddaja naročila.

36. člen – Plačilo kupnine banki

Če je stranka v skladu z 31. členom teh splošnih pogojev plačala banki predujem za izpolnitev denarnih obveznosti iz nakupnega naročila, se znesek kupnine, povečane za obračunana plačila iz 8. člena teh splošnih pogojev, poravnava iz zneska predujma. Če banka predujma v skladu s tretjim odstavkom 31. člena teh splošnih pogojev ni zahtevala ali če znesek predujma ne bi zadostoval za poravnavo denarnih obveznosti iz nakupa finančnih instrumentov, je stranka dolžna na dan, naveden v obvestilu banke o nakupu finančnih instrumentov, na posebnem denarnem računu denarnega dobroimetja strank, odprtem na podlagi pogodbe o opravljanju investicijskih storitev, zagotoviti kupnino, povečano za obračunana plačila po 8. členu teh splošnih pogojev, oziroma razliko med predujmom in zneskom kupnine, povečane za obračunana plačila po 8. členu teh splošnih pogojev, če se stranka in banka ne dogovorita drugače.

37. člen – Izročitev denarnih zneskov

(1) Banka se zaveže po poravnavi obveznosti nakazati znesek prejete kupnine iz izvršenega prodajnega naročila stranke, zmanjšan za obračunana plačila po 8. členu teh splošnih pogojev in pogodbi o borznem posredovanju, na denarni račun stranke iz pogodbe o borznem posredovanju naslednji delovni dan, po dnevu prejema kupnine iz izvršenega naročila na poseben denarni račun denarnega dobroimetja strank, če se stranka in banka ne dogovorita drugače.

(2) V postopku poravnave poslov s tujimi finančnimi instrumenti je banka odgovorna za pravočasno posredovanje ustreznih navodil tuji klirinški oziroma skrbniški banki ali instituciji, na podlagi katerih se lahko izvrši poravnava sklenjenih poslov s tujimi finančnimi instrumenti. Banka do stranke ne prevzema nobene odgovornosti za morebitno zamudo pri poravnavi posla s tujimi finančnimi instrumenti ali morebitno neizpolnitev poravnave posla zaradi neplačila nasprotne stranke v poslu ali če nasprotna stranka ne izroči finančnih instrumentov. Na tujih trgih finančnih instrumentov v primeru načina poravnave DVP (delivery versus payment; dostava proti plačilu) banka ne zagotavlja pravočasne izročitve finančnih instrumentov in stranko opozarja, da se lahko posel pozneje zaradi neizpolnitve nasprotne stranke tudi razveljavi.

38. člen – Izročitev finančnih instrumentov

(1) Banka se zaveže, da bo v zvezi z izvrševanjem naročila za nakup finančnih instrumentov v skladu z ustreznimi predpisi, ki urejajo izpolnitev obveznosti iz izvršenih naročil na zadevnem trgu finančnih instrumentov, opravila vse potrebne ukrepe, da se bodo na dan poravnave obveznosti iz izvršenega naročila finančni instrumenti prenesli na račun finančnih instrumentov te stranke oziroma knjižili v dobro tega računa.

(2) Če stranka posluje prek skrbniškega računa stranke, odprtega pri izbrani skrbniški banki, se denarna in papirna poravnava posla na podlagi naročila stranke vrši prek tega skrbniškega računa ter v skladu s pogodbo in morebitnimi splošnimi pogoji, ki veljajo za tak skrbniški račun. Banka v tem primeru ne prevzema odgovornosti po teh splošnih pogojih za denarno in papirno poravnavo posla.

39. člen – Obračun o opravljenem poslu

(1) Banka stranki predloži obračun o opravljenem poslu v skladu z ustreznimi predpisi in določili 13. člena teh splošnih pogojev.

(2) Če stranka najpozneje naslednji delovni dan do 15. ure po prejemu obračuna opravljenega posla pisno ne ugovarja obračunu, se šteje, da so v obračunu navedeni podatki točni.

(3) Če računa finančnih instrumentov stranke, na katerem je ali bo voden vrednostni papir, ki je predmet opravljenega posla, ne vodi banka, ampak drug ponudnik te storitve, se banka in stranka lahko dogovorita, da banka zaključnico o tem poslu predloži (tudi) drugemu ponudniku, ki vodi račun finančnih instrumentov stranke.

40. člen – Zaprtje računa finančnih instrumentov

(1) Če na strankinem računu finančnih instrumentov več kot eno leto ni nobenega finančnega instrumenta, je banka njen račun finančnih instrumentov upravičena zapreti in jo o tem obvestiti.

(2) V primeru, da je banka obveščena oziroma izve, da je zoper stranko začel stečajni postopek in na trgovalnem računu stranka nima finančnih instrumentov, je banka upravičena odstopiti od pogodbe o opravljanju investicijskih storitev, stečajnemu upravitelju posredovati odstop od pogodbe ter zapreti trgovalni račun stranke.

41. člen – Prenehanje pogodbe o borznem posredovanju

(1) Banka bo po prenehanju pogodbe o borznem posredovanju, po poplačilu vseh svojih terjatev do stranke, kot to določajo ti splošni pogoji in pogodba o borznem posredovanju, ter na način in pod pogoji, ki jih določajo ustrezni predpisi:

- finančne instrumente, ki jih ima na dan prenehanja pogodbe o borznem posredovanju za strankin račun, prenesla na račun, ki ga določa in sporoči banki stranka; oziroma
- stranki na strankin denarni račun, kot je določen v pogodbi o borznem posredovanju, nakazala denarna sredstva, ki jih je do dneva prenehanja navedene pogodbe prejela iz naslova izvršitve prodajnega naročila ali iz naslova prodaje finančnih instrumentov zaradi izterjave terjatev banke oziroma do dneva prenehanja navedene pogodbe ni porabila za izvršitev naročila za nakup finančnih instrumentov in jih še ni nakazala na strankin denarni račun, kot je določen v pogodbi o borznem posredovanju.

(2) Banka bo po poplačilu vseh svojih terjatev do stranke, kot to določajo splošni pogoji, stranki na način in pod pogoji iz tega člena izročila tudi tiste strankine finančne instrumente oziroma ji nakazala njena denarna sredstva, ki bi jih prejela po prenehanju pogodbe o borznem posredovanju.

(3) Če banka v sedmih delovnih dneh od dneva prenehanja pogodbe o borznem posredovanju zaradi kakršnega koli razloga stranki ne bi mogla izročiti finančnih instrumentov, kot določa prvi odstavek tega člena, je finančne instrumente, ki jih ima za strankin račun, upravičena prodati in, po poplačilu vseh stroškov v zvezi s prodajo finančnih instrumentov po tem odstavku in morebitnih drugih terjatev banke do nje po pogodbi o borznem posredovanju, nakazati kupnino na strankin denarni račun, določen v pogodbi o borznem posredovanju.

III. VODENJE RAČUNOV FINANČNIH INSTRUMENTOV IN POMOŽNA OPRAVILA

42. člen – Pogodba o vodenju računov

Banka in stranka vodenje računov finančnih instrumentov uredita v pisni pogodbi. Če je storitev vodenja računov finančnih instrumentov urejena v ločeni pogodbi, sklenjeni z banko ali drugo pravno osebo (npr. skrbniška pogodba), se za razmerje po taki pogodbi uporabljajo splošni pogoji, na katere se taka pogodba sklicuje. Če je vodenje računov urejeno v pogodbi o opravljanju investicijskih storitev, kot je borzno posredovanje, idr. (v nadaljevanju: **pogodba o vodenju računov**) in se taka pogodba sklicuje na te splošne pogoje, se uporabljajo določila v nadaljevanju tega poglavja splošnih pogojev, če v poglavju teh splošnih pogojev o posamezni investicijski storitvi ni določeno drugače.

43. člen – Vodenje računov finančnih instrumentov, izdanih v Republiki Sloveniji

(1) Banka račun finančnih instrumentov stranke, izdanih v Republiki Sloveniji, odpre na podlagi sklenitve pogodbe o vodenju računov. Na računu finančnih instrumentov banka za račun stranke vodi stanja njenih finančnih instrumentov in vnaša naloge iz naslednjega člena teh splošnih pogojev.

(2) Banka je dolžna odpreti račun iz prejšnjega odstavka tega člena le, če so vsi podatki oziroma vsi osebni podatki o imetniku in upravičencu, navedeni v pogodbi o vodenju računov, usklajeni s podatki pri KDD in če razpolaga z davčno številko stranke.

(3) Če ustrezni predpisi to omogočajo in se banka in stranka tako dogovorita v pogodbi o vodenju računov, lahko banka za vodenje računa odpre zbirni oziroma fiduciarni račun, na katerem se vodijo finančni instrumenti ene ali več strank skupaj. Za vodenje zbirnega oziroma fiduciarnega računa se uporabljajo 49. člen teh splošnih pogojev in pravila poddepoja.

44. člen – Prenos finančnih instrumentov, vpisanih pri KDD, in vpis pravic tretjih

(1) Prenose finančnih instrumentov med računi finančnih instrumentov istega imetnika oziroma različnih imetnikov ter vpise in izbrise pravic tretjih na finančnih instrumentih banka opravlja na podlagi pisnega naloga stranke oziroma druge upravičene osebe. Vsebine nalogov določa KDD.

(2) Banka ni dolžna upoštevati nalogov stranke glede prenosa finančnih instrumentov ali vpisa/izbrisa pravic tretjih na finančnih instrumentih, če na računu finančnih instrumentov pri KDD ni dovolj ustreznih finančnih instrumentov.

(3) Banka vnaša naloge iz prvega odstavka tega člena po vrstnem redu njihovega prejema.

45. člen – Poročanje o stanju na računu finančnih instrumentov pri KDD

Pri vodenju računov finančnih instrumentov v KDD v zvezi z opravljanjem storitev borznega posredovanja banka stranki poroča o stanju in prometu na njenem računu finančnih instrumentov v skladu s 13. členom teh splošnih pogojev.

46. člen – Vodenje računov finančnih instrumentov, izdanih v tujini

(1) Banka račun finančnih instrumentov stranke, izdanih v tujini, odpre takoj po sklenitvi pogodbe o vodenju računov, vendar najkasneje v treh delovnih dneh. V primeru, da je zaradi določil ustreznih predpisov za otvoritev računa finančnih instrumentov potrebna zahteva stranke z ustrežno dokumentacijo, banka odpre račun finančnih instrumentov najkasneje v roku treh delovnih dni po prejemu obvestila poddepozitarja o otvoritvi računa na lokalnem trgu. Na računu finančnih instrumentov banka za račun stranke vodi stanja njenih finančnih instrumentov in vnaša naloge v skladu s pravili poddepoja oziroma ustreznimi predpisi.

(2) Banka v skladu s predpisi in organizacijo vodenja računov posameznega lokalnega trga vodi finančne instrumente strank, izdane v tujini, na računu finančnih instrumentov (i) v svojem imenu in za račun strank prek posebnega računa banke pri centralnem depozitarju lokalnega trga ali pri poddepozitarjih banke, ki izvajajo vodenje teh finančnih instrumentov na tujem trgu, ali (ii) vodi oziroma zagotovi vodenje neposredno pri centralnih depozitarjih lokalnega trga, če lokalna zakonodaja zahteva oziroma omogoča odprtje in vodenje računov finančnih instrumentov stranke na ime stranke pri centralnem depozitarju in stranka tako zahteva od banke.

(3) Banka ponuja izvajanje storitev vodenja računov finančnih instrumentov na takih tujih trgih in v takem obsegu, kot jih lahko zagotavlja s svojo mrežo izbranih tujih poddepozitarjev in centralnih depojev oziroma tretjih oseb, v skladu s poslovno politiko, ustreznimi predpisi in tržnimi uzanci posameznega trga. Stranka se zaveda, da vsi stroški, ki izvirajo iz organizacije in izvedbe takega vpisa imetništva, bremenijo stranko ter da je banka upravičena zaračunati svoje manipulativne stroške v zvezi z organizacijo in izvedbo takega vpisa imetništva.

47. člen – Poddepo ter tveganja v zvezi z vodenjem in prenosom finančnih instrumentov ter denarnih sredstev

(1) Banka pri opravljanju investicijskih storitev borznega posredovanja (zlasti, a ne izključno sprejemanja in posredovanja naročil) za tiste finančne instrumente, ki jih v svojem imenu in za račun strank vodi v centralnem depozitu prek svojega računa ali prek drugega vmesnega poddepozitarja, vzpostavi in vodi račun finančnih instrumentov za stranko v poddepozitu finančnih instrumentov v skladu s pravili poddepozita v okviru lastne analitične evidence.

(2) Banka ni dolžna upoštevati nalogov stranke glede prenosa finančnih instrumentov ali vpisa/izbrisa pravic tretjih na finančnih instrumentih, če na računu finančnih instrumentov iz prejšnjega odstavka ni dovolj ustreznih finančnih instrumentov.

(3) Banka stranko opozarja, da so stroški poslovanja s finančnimi instrumenti v primeru, ko se finančni instrumenti in denarna sredstva stranke vodijo v imenu stranke in prek računa stranke neposredno pri centralnem depozitarju, lahko višji (primeroma a ne izključno strošek odpiranja računa in vodenja posameznega ločenega računa finančnih instrumentov stranke), vendar so tveganja lahko manjša, saj se stranka v takem primeru šteje za zakonitega imetnika finančnega instrumenta, ki je voden na tem računu.

(4) Banka stranko opozarja, da so stroški za primer, ko se finančni instrument za račun stranke vodi v centralnem depozitu v imenu banke in prek računa banke ali drugega poddepozitarja, navadno nižji, vendar so tveganja zaradi vzpostavitve in vodenja poddepozita teh finančnih instrumentov in uresničevanja pravic za račun stranke lahko večja, med drugim:

- zaradi dejanj ali opustitev centralnega depozitarja oziroma vmesnega poddepozitarja oziroma tretje osebe, prek katere se vodijo denarna sredstva stranke, lahko pride do primanjkljaja finančnih instrumentov v poddepozitu banke oziroma denarnih sredstev v njeni analitični evidenci;
- kadar na podlagi posamezne nacionalne zakonodaje finančnih instrumentov oziroma denarnih sredstev stranke (v nadaljevanju skupaj: sredstva), ki jih vodi tretja oseba, ni mogoče identificirati ločeno od drugih sredstev, so izpolnitvena tveganja za stranko večja;
- če je vodenje računa sredstev stranke predmet zakonodaje v jurisdikciji, ki ni jurisdikcija države članice EU, se lahko pravice stranke v zvezi s temi sredstvi razlikujejo;
- onemogočeno oziroma oteženo je lahko uveljavljanje zmanjševanje davčnih obveznosti na viru zaradi dodatnih postopkov;
- oteženo, dalj časa trajajoče in/ali dražje je izvrševanje korporativnih akcij iz naslova/v zvezi s skupinskimi tožbami (»class action«) zaradi dodatnih postopkov, primeroma a ne izključno iskanje imetnikov upravičenj iz naslova skupinske tožbe;
- poddepozitar, prek katerega se vodijo sredstva stranke, ima lahko pravico unovčenja ali zastavno pravico v zvezi z navedenimi sredstvi.

(5) Banka opozarja, da so v primeru, ko je izdajatelj finančnih instrumentov v postopku stečaja/likvidacije, za čas trajanja postopka oz. dokler ni izveden izbris v centralnem depozitu, takšni finančni instrumenti še vedno vodeni na računu finančnih instrumentov stranke kot imetnika. Banka stranki podaja informacijo, da takšni finančni instrumenti, kljub temu da lahko nimajo vrednosti, še vedno lahko povzročajo določene stroške za stranko.

(6) Banka ne odgovarja za morebitne zakonodajne možnosti uveljavljanja zastavnih pravic posameznih nacionalnih zakonodaj. Prav tako banka ne odgovarja za dejanja ali opustitve centralnega depozitarja oziroma poddepozitarja ali tretje osebe, prek katere banka v svojem imenu in za račun stranke vodi sredstva stranke, ter za morebitne primanjkljaje navedenih sredstev. V primerih iz prejšnjega stavka banka za račun stranke in na njene stroške uveljavi odškodninske in druge zahtevke v razmerju do odgovorne osebe oziroma navedene zahtevke prenese na stranko.

48. člen – Poravnave finančnih instrumentov in denarja

(1) Banka zagotavlja poravnavo na domačem trgu in na tistih tujih trgih, kjer ni treba imeti odprtega individualnega skrbniškega računa na ime končnega upravičenca (razvidni so iz Priloge 1 k Tarifi NLB).

(2) Stranka, ki je razvrščena kot profesionalna ali primerna nasprotna stranka, mora banki v zvezi s posli z vrednostnimi papirji, ki niso bili sklenjeni s posredovanjem banke, se pa vodijo oz. jih stranka namerava voditi na računu finančnih instrumentov pri banki, nemudoma po njihovi sklenitvi pisno posredovati vse informacije, potrebne za njihovo poravnavo, in pri banki v enakem roku podpisati tudi nalog za poravnavo teh poslov. Za posle v zvezi z vrednostnimi papirji, ki se poravnajo v sistemih poravnave, ki jih upravljajo CDD-ji s sedežem v državah Evropskega gospodarskega prostora, to pomeni, da mora banka obvestiti z vsebino, v rokih in na način, kot to določata prva in druga točka 2. člena Delegirane uredbe Komisije (EU) 2018/1229 o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 909/2014 Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z regulativnimi tehničnimi standardi o disciplini pri poravnavi. Banka prejme pisnega obvestila o dodelitvah in pisne potrditve stranki potrdi v dveh urah po prejemu oz. v eni uri po začetku poslovanja naslednji delovni dan, če je pisno obvestilo in potrditev stranke prejela manj kot eno uro pred zaključkom poslovanja.

(3) Stranka, ki je razvrščena kot neprofesionalna stranka, mora banki v zvezi s posli z vrednostnimi papirji, ki niso bili sklenjeni s posredovanjem banke, se pa vodijo oz. jih stranka namerava voditi na računu finančnih instrumentov pri banki, posredovati vse informacije, potrebne za njihovo poravnavo: podatke o imetniku finančnih instrumentov (ime in priimek/naziv, EMŠO/matična številka, naslov, podatki o računu finančnih instrumentov), podatke o prejemniku finančnih instrumentov (ime in priimek/naziv, EMŠO/matična številka, naslov, podatki o finančnem instrumentu), podatke o finančnem instrumentu (vrsta finančnega instrumenta, oznaka finančnega instrumenta, ISIN koda finančnega instrumenta, valuta finančnega instrumenta, trg hrambe), vrsto transakcije (nakup, prodaja) količino, ceno, dokument s pravno podlago za izvedbo poravnave (kuponprodajna pogodba, darilna pogodba, posojilna pogodba, sklep o dedovanju, menjalna pogodba ali druga pravna podlaga), v primeru tujih vrednostnih papirjev poravnalne inštrukcije nasprotne stranke (identifikator subjekta, pri katerem so finančni instrumenti). Navedene informacije mora stranka banki pisno posredovati nemudoma po sklenitvi posla in pri banki v enakem roku podpisati tudi nalog za poravnavo teh poslov. Za posle v zvezi z vrednostnimi papirji, ki se poravnajo v sistemih poravnave, ki jih upravljajo CDD-ji s sedežem v državah Evropskega gospodarskega prostora, to pomeni, da mora banka prej navedene podatke pisno posredovati do 12. ure na prvi delovni dan po delovnem dnevu, ko je bil posamezni takšen posel sklenjen.

(4) Če je banka v zvezi s poravnavo posla za stranko po predpisih, ki urejajo poravnalno disciplino, dolžna plačati denarno kazen kot udeleženka, ki ne izpolnjuje obveznosti (bodisi da je banka sama udeleženka zadevnega poravnalnega sistema bodisi da je denarno kazen nanjo prenesel poddepozitar, prek katerega banka izvaja poravnave v zadevnem poravnalnem sistemu), to denarno kazen prenese na stranko, razen v primerih, ko je za neuspešno poravnavo odgovorna banka.

(5) Če banka v zvezi s poravnavo posla za stranko po predpisih, ki urejajo poravnalno disciplino, prejme denarno nadomestilo kot udeleženka prejemnica, ki jo je prizadela neuspešna poravnava (bodisi da je banka sama udeleženka zadevnega poravnalnega sistema bodisi da je denarno nadomestilo nanjo prenesel poddepozitar, prek katerega banka izvaja poravnave v zadevnem poravnalnem sistemu), to denarno nadomestilo prenese na stranko.

49. člen – Izplačila dohodka iz uresničitve pravic iz finančnih instrumentov

(1) Banka se zavezuje, da bo stranki izvršila izplačilo dohodka iz uresničitve pravic iz finančnega instrumenta v dobro strankinega denarnega računa, določenega v pogodbi o vodenju računov, v skladu z obvestilom, ki ga prejme neposredno od izdajatelja posameznega finančnega instrumenta ali izbranega tujega poddepozitarja ali centralnega depozitarja, z dnem prejema dohodka na račun banke ali najpozneje naslednji delovni dan.

(2) Če banka pri prejemu tega dohodka zazna nepravilnosti in/ali posreduje dodatne poizvedbe ali reklamacijo poddepozitarju ali centralnemu depozitarju, si pridržuje pravico izplačilo tega dohodka opraviti kasneje oziroma izplačilo opraviti najpozneje naslednji delovni dan po pridobitvi pojasnil ali rešitvi reklamacije. Ob napačnem izplačilu ali prejetem popravku že izplačanega dohodka iz naslova uresničitve pravic iz finančnega instrumenta banka izvede potrebne popravke in obvesti stranko isti ali najpozneje naslednji delovni dan. Stranka je dolžna banki povrniti predhodno preveč izplačani dohodek na njen prvi poziv.

(3) O izvedbi izplačila dohodka, dividende, kupona in podobnih dogodkov banka pisno obvesti stranko na dan izvedbe izplačila ali najpozneje naslednji delovni dan.

50. člen – Izvajanje korporativnih akcij in razkritja

(1) Banka obvesti stranko o korporativnih akcijah, ki se nanašajo na uresničevanje pravic delničarjev iz delnic EU družb, na način, da stranki posreduje:

- informacije, ki jih v standardizirani obliki in po standardizirani poti prejme od družbe z registriranim sedežem v EU ali posrednika oziroma
- po standardizirani poti prejeto obvestilo družbe z registriranim sedežem v EU o novi informaciji in navedbo naslova spletne strani, če so informacije iz prejšnje alineje dostopne na spletni strani družbe.

(2) Banka obvesti stranko o korporativnih akcijah, ki se nanašajo na uresničevanje pravic delničarjev iz prejšnjega odstavka, na podlagi podatkov, prejetih od KDD ali poddepozitarja.

(3) Banka obvesti stranko o najavljeni in izvedeni korporativni akciji na dan prejema teh podatkov ali najpozneje naslednji delovni dan ob upoštevanju predpisanih rokov. Ne glede na prejšnji stavek banka stranke ne obvešča o (i) korporativnih akcijah, ki so najave izplačila dohodkov iz naslova imetništva finančnih instrumentov, če niso to delnice iz prvega odstavka tega člena, in (ii) sklicu skupščine družbe s sedežem v Republiki Sloveniji, v zvezi s katero je v sistemu KDD razpoložljiv podatek, da je izdajatelj o sklicu, ki je predmet najave, delničarje obveščal neposredno in individualno.

(4) Banka lahko stranki v zvezi z isto korporativno akcijo pošlje eno ali več obvestil, pri čemer lahko poznejša obvestila dopolnjujejo in/ali spreminjajo prejšnja obvestila. Banka najavi stranki korporativno akcijo s posredovanjem (prvega) obvestila o korporativni akciji – najava, če banka prejme tovrstno obvestilo od oseb oziroma na način iz prvega in drugega odstavka. Po prejemu podatkov o delno ali v celoti izvršeni korporativni akciji banka posreduje stranki obvestilo o korporativni akciji – izvršitev, ki je informacija o dejanski izvršitvi korporativne akcije in pomeni zaključek korporativne akcije ali njenega dela. Banka obvesti stranko o spremembah prvega oziroma naknadno posredovanih obvestil o korporativni akciji – najava v primeru spremembe in/ali dopolnitve informacij, posredovanih stranki v predhodnem/-ih obvestilih o korporativni akciji – najava.

(5) Obvestilo o korporativni akciji vsebuje tudi podatke o trajanju korporativne akcije in rokih za izvedbo posameznih dejanj, ki jih banka prejme od oseb oziroma na način iz prvega in drugega odstavka tega člena.

(6) Obvestilo o korporativni akciji v nespremenjeni obliki vključuje glavno besedilo obvestila, s katerim banka prejme podatke o korporativni akciji od oseb oziroma na način iz prvega odstavka tega člena. Banka lahko zaradi preglednosti in praktičnosti v obvestilu o korporativni akciji povzame druge dele obvestila iz prejšnjega stavka, pri čemer je stranka v primeru neskladnosti med tem povzetkom in glavnim besedilom obvestila dolžna upoštevati glavno besedilo obvestila. Ne glede na zapisano v tem odstavku in druge določbe splošnih pogojev banka obvesti stranko o korporativni akciji, ki se nanaša na uresničevanje pravic delničarjev iz delnic EU družb, s posredovanjem obvestila z vsebino in v jeziku, ki ga je prejela.

(7) Banka v obvestilu o izbiri korporativni akciji navede možnosti, med katerimi lahko izbira stranka, ter način in rok oziroma roke, v katerih mora stranka pisno ali po elektronski pošti banki sporočiti svojo odločitev glede izbire. Če banka v roku, ki je v tem obvestilu določen za odgovor, ne prejme strankine odločitve v zvezi z izbirno korporacijsko akcijo in ponujenimi možnostmi izbire, je korporativna akcija izvedena na način in ob upoštevanju možnosti, ki je v obvestilu navedena kot privzeta možnost na podlagi informacije poddepozitarja oziroma KDD.

(8) Če stranka banki z inštrukcijo naroči, naj za njen račun opravi kakšno dejanje v zvezi s korporativno akcijo, se šteje:

1. da je stranka prebrala, razumela, sprejela, in potrdila skladnost z vsemi določili, pogoji in omejitvami, ki veljajo za takšno korporativno akcijo, kot so navedene v obvestilih in/ali dokumentih v zvezi s korporativno akcijo, ki jih objavi izdajatelj ali druga oseba, ki je dolžna zagotoviti podatke v zvezi z njo; in
2. da se je stranka prepričala, da upravičeni imetniki vseh finančnih instrumentov, za račun katerih daje takšno inštrukcijo, ravna v skladu s takšnimi določili, pogoji in omejitvami; in
3. da se stranka zavezuje nositi vse stroške, davke, takse in druge obveznosti, ki so lahko posledica takšne inštrukcije ali nastanejo v zvezi z njo.

(9) Banka predloži odločitev stranke v zvezi z izbirno korporativno akcijo v izvedbo skladno z njenimi navodili in ne svetuje glede izbire.

(10) Če banka prejme odločitev stranke glede izbirne korporativne akcije po preteku roka, določenega v obvestilu o korporativni akciji, lahko v interesu stranke predloži prepozno prejeto odločitev izdajatelju finančnega instrumenta, posredniku, KDD (kadar ni v vlogi posrednika) ali poddepozitarju, vendar ne odgovarja za njeno (ne)izvedbo. Če banka od stranke sicer pravočasno prejme odločitev, vendar ta ne ustreza ponujenim možnostim odločitve, navedenim v obvestilu, ali je napačna, nejasna, dvomljiva ali nepopolna, si prizadeva od stranke pravočasno pridobiti pravilno ali popolno odločitev, vendar ne prevzema odgovornosti za njeno izvedbo.

(11) Če stranka med izvajanjem korporativne akcije na lokalnem trgu razpolaga s finančnimi instrumenti, ki so predmet te korporativne akcije (na primer posel nakupa ali prodaje finančnih instrumentov, na katerih se izvaja korporativna akcija), sama nosi tveganje (i) izpolnitve oziroma pravilne izpolnitve korporativne akcije in (ii) izpolnitve oziroma pravilne izpolnitve pravic in/ali obveznosti iz naslova razpolaganja s finančnimi instrumenti ter (iii) nosi vse stroške in vsako škodo v zvezi s tem.

(12) Banka izvaja aktivnosti, ki izhajajo iz skupinske tožbe (»class action«), le kadar je o le teh obveščena s stani izdajatelja, posrednika, KDD (kadar ni v vlogi posrednika) ali poddepozitarja (v odvisnosti od prvega in drugega odstavka tega člena), in sicer na način, da razdeli sredstva strankam po ključu, ki ga oblikuje na podlagi prejetih informacij od teh oseb in izvedenih transakcijah s finančnimi instrumenti ali stanj finančnih instrumentov strank v obdobju, opredeljenem v skupinski tožbi.

(13) Banka o korporativnih akcijah na finančnem instrumentu, ki se vodi na računu finančnih instrumentov stranke, ni dolžna obveščati osebe, v korist katere je vpisano breme na finančnem instrumentu (na primer zastavnega upnika). Osebo, v korist katere je vpisano breme na finančnem instrumentu, v zvezi s pravicami iz naslova korporacijskih akcij na finančnem instrumentu, na katerem je vpisana pravica tretjega, obvešča stranka.

(14) Banka posreduje informacije o stranki, ki je delničar, izdajatelju oz. njegovemu agentu, pod pogoji in na način, kot je to določeno v predpisih, ki določajo identifikacijo delničarjev, posredovanje informacij in olajšanje uveljavljanja pravic delničarjev.

51. člen – Uresničevanje glasovalnih pravic

(1) Banka ne uresničuje glasovalnih pravic iz finančnih instrumentov, ki jih vodi za račun stranke v zvezi z opravljanjem storitev borznega posredovanja, stranki pa na njeno zahtevo omogoči, da stranka v svojem interesu uresničuje glasovalne pravice.

(2) Banka stranki na njeno zahtevo za namen izvrševanja glasovalnih pravic in drugih pravic iz delnic EU družb potrdi upravičenje iz teh delnic, kot je to evidentirano oziroma izhaja iz bančnih evidenc.

52. člen – Davki

(1) Stranka je zavezana za plačilo davkov in drugih dajatev in taks (npr. dohodnina, davek od dohodkov pravnih oseb, davek na finančne transakcije) po ustreznih (slovenskih in tujih) davčnih predpisih.

(2) Banka izvaja obdavčevanje dohodkov iz kapitala v skladu z določili zakona, ki ureja obdavčitev dohodka, in zakona o davčnem postopku oz. drugo ustrezno zakonodajo.

(3) Izvajanje obdavčevanja z davčnim odtegljajem ter izvajanje avtomatičnega dajanja podatkov davčnemu organu in davčnemu zavezancu za izvedbo obdavčitve v skladu z ustreznimi davčnimi predpisi v RS se ne šteje za izvajanje davčnega svetovanja.

(4) Če davčni organ ugotovi, da plačnik davka davčnega odtegljaja ni odtegnil in plačal ali ga ni odtegnil in plačal pravilno, davčni odtegljaj v delu, ki ni bil odtegnjen, s pripadajočimi dajatvami bremeni plačnika davka, ki ima pravico ta znesek izterjati od davčnega zavezanca, ki mu je bil izplačan dohodek, od katerega davčni odtegljaj ni bil odtegnjen ali ni bil odtegnjen pravilno ali v celoti. Stranka se s podpisom pogodbe o vodenju računov strinja, da se taka odprava neustrezne obdavčitve poravnava v breme stanja stranke v skladu z določili odločbe Finančne uprave Republike Slovenije (FURS), v kateri je obravnavana neustrezna obdavčitev dohodka, s katero banka bremeni stranko.

(5) Banka lahko na zahtevo in stroške stranke in po posebnem pooblastilu/instrukciji skladno s predpisi in/ali pogodbo, sklenjeno med banko in slovenskim ali tujim pristojnim davčnim ali katerim koli drugim državnim organom ali poddepozitarjem, za račun stranke opravi ustrezna dejanja za zagotovitev zmanjšanja davčne obveznosti na viru, če stranka zagotovi banki za ta postopek potrebne informacije in listine v jeziku uradnega postopka ter v rokih, ki jih banka določi za posredovanje dokumentacije, in če je tak postopek mogoč pri poddepozitarju ter v državi izdajatelja finančnega instrumenta.

(6) Stroški v zvezi z uveljavljanjem ugodnosti iz sporazumov v celoti bremenijo stranko. Banka ima pravico za opravljeno storitev zaračunati nadomestilo.

(7) Stranka s podpisom pogodbe o vodenju računov banki izrecno dovoljuje, da hrani kopijo osebnega dokumenta za potrebe izvajanja davčnih dejavnosti, plačila davka, drugih dajatev in uveljavljanja sporazuma o izogibanju dvojnega obdavčevanja. Stranka se s podpisom pogodbe o vodenju računov zavezuje, da bo banki posredovala kopijo novega osebnega dokumenta v najkrajšem možnem času. Banka mora dokumentacijo skrbno hraniti in jo sme uporabiti samo v davčne namene.

(8) Banka ne opravlja storitev davčnega svetovanja, vključno z izbiro ustreznih davčnih dokumentov.

(9) Banka ni dolžna preverjati davčnega statusa stranke po različnih davčnih ureditvah in se je upravičena zanašati na informacijo o davčnem statusu, ki jo posreduje stranka. Skrbnik ne odgovarja za napačno ali neustrezno opredelitev davčnega statusa stranke in morebitno škodo in stroške, ki bi nastali v zvezi s tem.

IV. DRUGE INVESTICIJSKE STORITVE

53. člen – Pogodbena ureditev razmerij

Pravna razmerja med stranko in banko glede upravljanja z zavarovanji in s pravicami tretjih na finančnih trgih, izvedbe prvih prodaj brez obveznosti odkupa in pomožnih storitev, izvedbe prvih prodaj z obveznostjo odkupa, svetovanje in storitve v zvezi z združitvijo in nakupi podjetij ter druge investicijske storitve, ki niso urejene v posebnih poglavjih teh splošnih pogojev in ki jih banka opravlja na pobudo in za račun stranke, se natančneje uredijo z ustreznimi pogodbami o opravljanju investicijskih storitev. Splošni pogoji so sestavni del takšnih pogodb in se uporabljajo v skladu s prvim odstavkom 23. člena teh splošnih pogojev.

V. KONČNE IN PREHODNE DOLOČBE

54. člen – Prenos pogodbenih pravic

Če med stranko in banko ni drugače dogovorjeno, stranka brez predhodnega pisnega soglasja banke in če je prenos dovoljen po ustreznih predpisih, ne sme v celoti ali delno prenesti pogodb o opravljanju investicijskih storitev ali svojih pravic po teh pogodbah ali v zvezi z njimi na tretjo osebo.

55. člen – Kršitev pogodbenih obveznosti

Pri kršitvi obveznosti po teh splošnih pogojih in v zvezi z njimi in pogodbami o opravljanju investicijskih storitev (v nadaljevanju: **kršitev pogodbenih obveznosti**) lahko vsaka pogodbeni stranka s pisno izjavo odstopi od pogodbe ter od druge pogodbene stranke zahteva odškodnino, v skladu z ustreznimi predpisi.

56. člen – Zastavna pravica banke, pobot in izterjava

(1) Banka ima zaradi varstva svojih zapadlih denarnih terjatev iz pogodb o opravljanju investicijskih storitev ali v zvezi z njimi in/ali v zvezi s temi splošnimi pogoji, vključno z odškodninskimi terjatvami (v nadaljevanju: **Terjatve**), zakonito zastavno pravico na vseh finančnih instrumentih in denarnih zneskih, ki jih je dobila v posest pri opravljanju storitev za stranko. Za zastavno pravico na finančnih instrumentih se v skladu z ZTFI-1 domneva obstoj dogovora o zunajodnosni prodaji po ustreznih predpisih stvarnega prava.

(2) Banka ima za namen iz prejšnjega odstavka tudi pravico:

- pobotati katero koli Terjatvo do stranke s katero koli strankino terjatvijo do banke (v nadaljevanju: **pobot**);
- prodati katere koli finančne instrumente stranke, ki so v neposredni ali posredni posesti banke, in katere koli terjatve, pridobljene za stranko, ter prednostno poplačati svoje Terjatve iz dejansko dosežene kupnine (v nadaljevanju: **izterjava**) pod pogoji, določenimi v nadaljevanju tega člena in v naslednjem členu.

(3) V posesti banke so tisti finančni instrumenti ali denarni zneski stranke, ki so oziroma se vodijo na računu stranke pri banki.

(4) Banka pri zunajposodni prodaji oziroma uresničitvi zastavne pravice na sredstvih stranke ne odgovarja stranki za morebitno neposredno ali posredno škodo, stroške ali druge obveznosti, ki bi jih ta utrpela zaradi opravičene ravnanj banke ali v zvezi z njimi, razen ob veliki malomarnosti ali namerni kršitvi banke, ki je izkazana s pravnomočno sodno odločbo ali jo banka izrecno prizna.

(5) Strankine finančne instrumente, ki niso uvrščeni v trgovanje na organiziranem trgu, sme banka zunajposodno prodati na način, ki ga sama izbere v skladu z zakonom. Za te finančne instrumente banka določi njihovo vrednost na podlagi pravil finančne stroke in javno dostopnih virov informacij (v nadaljevanju: **izhodiščna cena**). Če finančnih instrumentov ni mogoče prodati po izhodiščni ceni, ker banka ne prejme ponudb, sme finančne instrumente prodati po nižji ceni od izhodiščne.

57. člen – Izterjava neposredno v breme dobroimetja stranke

(1) Banka za uresničevanje zastavne pravice iz prejšnjega člena stranko predhodno pisno obvesti o takšni nameri in ji določi dodaten rok za poplačilo dolgovanega zneska.

(2) Banka po uveljavitvi svoje zastavne pravice o tem pisno obvesti stranko, pri čemer je upravičena odstopiti od pogodbe in zapreti račun stranke.

(3) Če ima stranka pri banki odprt transakcijski ali drug račun, ima banka za poplačilo Terjatev pravico, da po predhodnem pisnem pozivu stranki, ki vsebuje dodatni rok za poplačilo zneska Terjatve po vrstnem redu, ki ga sama določi, izterja dolgovani znesek neposredno v breme dobroimetja stranke na transakcijskem ali drugem računu stranke pri banki ter stranko o tem pisno obvesti.

(4) Banka lahko poplača vse svoje terjatve iz pogodb o opravljanju investicijskih storitev ali v zvezi njimi in/ali v zvezi s temi splošnimi pogoji iz katerega koli dobroimetja, ki ga ima stranka pri njej.

(5) Za namen iz tretjega in četrtega odstavka tega člena ima banka pravico pobotati katero koli Terjatev do stranke, s katerim koli dobroimetjem, ki ga ima stranka pri banki, zlasti vendar ne izključno z dobroimetjem stranke na transakcijskem ali drugem računu stranke pri banki.

58. člen – Zamuda

Stranka je zaradi zamude plačila katere koli zapadle in neporavnane obveznosti po teh splošnih pogojih ali v zvezi z njimi in pogodbami o opravljanju investicijskih storitev dolžna plačati banki tudi zakonite zamudne obresti.

59. člen – Odpoved pogodbe

(1) O času veljavnosti pogodbe o opravljanju investicijskih storitev in pogojih za odpoved oziroma odstop od navedene pogodbe v primerih, ki niso navedeni v teh splošnih pogojih, se pogodbeni stranki dogovorita v navedenih pogodbah oziroma se uporabljajo ustrezni predpisi obligacijskega prava.

(2) Pri odpovedi pogodbe o opravljanju investicijskih storitev zaradi razlogov, navedenih v teh splošnih pogojih in pogodbah o opravljanju investicijskih storitev, se navedene pogodbe uporabljajo še do dokončne poravnave vseh obveznosti stranke in banke po teh pogodbah oziroma v zvezi z njimi oziroma transakcijami, sklenjenimi pred učinkovanjem odpovedi.

(3) Če stranka ne poravnava zapadlega zneska obveznosti po pogodbi o opravljanju investicijskih storitev, je banka upravičena po predhodnem pisnem pozivu stranki, ki vsebuje dodatni rok za poplačilo zneska, (i) odstopiti od pogodbe o opravljanju investicijskih storitev ter (ii) v skladu z določili takšne pogodbe prodati vse finančne instrumente, ki so na dan odstopa od pogodbe na računu stranke, ter (iii) v breme tako prejete kupnine poplačati vse zapadle in neplačane zneske obveznosti stranke po pogodbi o opravljanju investicijskih storitev, (iv) morebitni presežek pa uporabiti za poplačilo morebitnih drugih zapadlih in neplačanih terjatev banke do stranke, in (v) po poplačilu slednjih morebitni preostali presežek nakazati na račun, ki ga sporoči stranka, (vi) njen račun finančnih instrumentov pri banki pa zapreti.

V primeru začetka stečajnega postopka zoper stranko je banka upravičena postopati v skladu s podtočkami (i) do (v) določila prejšnjega odstavka, pri čemer banka o takšnem postopanju ni dolžna stranke predhodno pisno pozvati k plačilu.

(4) Odpoved pogodbe o opravljanju investicijskih storitev mora biti pisna.

60. člen – Reševanje sporov

(1) Če se stranka, ki je potrošnik (fizična oseba, ki pridobiva ali uporablja blago in storitve za namene zunaj svoje poklicne ali pridobitne dejavnosti) ne strinja z dokončno odločitvijo obravnave pritožbe v internem pritožbenem postopku v banki ali če banka o njegovi pritožbi neutemeljeno ne odloči v 15 dneh, ima za izvensodno reševanje spora na voljo dve zunanji instituciji, in sicer Združenje bank Slovenije – GIZ (ZBS – GIZ) ali Evropski center za reševanje sporov (ECDR).

(2) Stranka, ki je potrošnik, ima pravico dati pobudo za začetek posredovalno-predlagalnega postopka, po navadni pošti na naslov Združenje bank Slovenije – GIZ, Ljubljana, Šubičeva ulica 2, 1000 Ljubljana, telefon: +386 1 242 97 00, s pripisom: pobuda za IRPS ali po elektronski pošti na naslov: izvajalec.irps@zbs-giz.si in sicer po Pravilih postopka za izvensodno reševanje potrošniških sporov pri Združenju bank Slovenije.

(3) Stranka, ki je potrošnik, ima pravico dati pobudo za začetek postopka mediacije na Evropski center za reševanje sporov (ECDR), po navadni pošti na naslov Tomšičeva ulica 6, SI-1000 Ljubljana, telefon: 08 20 56 590, ali po elektronski pošti na naslov: info@ecdr.si, in sicer po Pravilih ECDR o mediaciji.

(4) Stranka - pobudnik lahko pobudo poda zgolj pri enem od zgoraj navedenih ponudnikov, pri čemer se šteje, da je pobudnik po vložitvi pobude pri enem izbranim ponudniku začel postopek izvensodnega reševanja potrošniškega spora in pobude za isti spor ne more vložiti še pri drugem ponudniku.

61. člen – Uporaba prava

(1) Za presojo veljavnosti in vsebine pogodbenih razmerij za opravljanje investicijskih razmerij s stranko in samo opravljanje investicijskih storitev, ki jih izvaja banka, se uporablja slovensko pravo.

(2) Banka stranko opozarja, da je banka predvsem pri poslih s tujimi finančnimi instrumenti in nerezidenti, zlasti (a ne izključno) pri poslih vodenja računov finančnih instrumentov in denarnih sredstev stranke, lahko zavezana s pravom države, v kateri so finančni instrumenti izdani, oziroma s pravom države, v kateri so ti finančni instrumenti uvrščeni v trgovanje na organiziranem trgu, oziroma s pravom države, v kateri je stranka rezident, ter da se pravice strank v zvezi s temi finančnimi instrumenti ali denarnimi sredstvi zaradi tega lahko razlikujejo.

62. člen – Spremembe splošnih pogojev

(1) Banka je upravičena oziroma ob spremembi ustreznih predpisov tudi dolžna enostransko spremeniti oziroma dopolniti splošne pogoje.

(2) Banka o bistvenih spremembah oziroma dopolnitvah splošnih pogojev stranko pisno obvesti:

- po pošti;
- po elektronski pošti, če stranka banki posreduje ustrezen elektronski naslov na posebnem obrazcu;
- prek NLB Klikla oziroma vsakokrat veljavne elektronske trgovalne platforme.

Banka na zahtevo stranke posreduje stranki čistopis, ki je sicer na voljo na spletni strani banke www.nlb.si oziroma v poslovalnicah banke, ki opravljajo investicijske storitve.

(3) Če se stranka s spremembami oziroma dopolnitvami splošnih pogojev ne strinja, lahko v 15 dneh od prejema pisnega obvestila banke o spremembi splošnih pogojev odpove pogodbo o opravljanju investicijskih storitev, sicer se šteje, da spremembe in dopolnitve sprejema. Enaka domneva o sprejemu velja, če stranka po prejemu pisnega obvestila o spremembah in dopolnitvah splošnih pogojev odda novo naročilo za nakup ali prodajo finančnih instrumentov, nov nalog za prenos finančnih instrumentov, kakršno koli novo navodilo ali zahtevo oziroma stori kakršno koli drugo dejanje v zvezi z opravljanjem investicijskih storitev, razen odpovedi pogodbe.

63. člen – Neveljavnost in kolizija določb

(1) Neveljavnost ali neizvršljivost posamezne določbe teh splošnih pogojev in pogodb o opravljanju investicijskih storitev ne vpliva na veljavnost in izvršljivost drugih določb.

(2) Ob neveljavnosti ali neizvršljivosti določbe teh splošnih pogojev bo banka v skladu z določbami teh splošnih pogojev glede spremembe oziroma dopolnitve splošnih pogojev takšno določbo nadomestila z novo, ki je najbližje neveljavni oziroma neizpolnljivi določbi in njenemu namenu. Ob neveljavnosti ali neizvršljivosti določbe pogodb o opravljanju investicijskih storitev stranka in banka takšne določbe ne bosta uporabljali oziroma jo bosta uporabljali v smislu, ki je najbližji namenu takšne neveljavne določbe. Če to ne bo mogoče, bosta stranka in banka neveljavno določbo nadomestili z novo, ki je najbližje neveljavni oziroma neizpolnljivi določbi in njenemu namenu.

(3) Če se splošni pogoji in posebni dogovori v pogodbah o opravljanju investicijskih storitev ne ujemajo, veljajo posebni dogovori, urejeni v posamezni pogodbi o opravljanju investicijskih storitev.

64. člen – Prehodne določbe

(1) Ti splošni pogoji začnejo veljati 05.03.2026. Z dnem uveljavitve teh splošnih pogojev prenehajo veljati Splošni pogoji poslovanja s finančnimi instrumenti, NLB d.d., 14.03.2022, ki pa se uporabljajo do začetka uporabe teh splošnih pogojev.

(2) Če ima stranka poleg pogodbe o borznem posredovanju sklenjeno tudi skrbniško pogodbo, se za takšno stranko poleg teh splošnih pogojev smiselno uporabljajo tudi splošni pogoji, ki so sestavni del skrbniške pogodbe.

Priloga A k Splošnim pogojem poslovanja s finančnimi instrumenti, NLB d.d.

I. INDIVIDUALNI NALOŽBENI RAČUN

(1) Ta Priloga A k Splošnim pogojem poslovanja s finančnimi instrumenti, NLB d.d. (v nadaljevanju: »priloga«) se uporablja za poslovanje in vodenje individualnega naložbenega računa (v nadaljevanju: »INR«). V primeru, da določila iz te priloge nasprotujejo določilom Splošnih pogojev poslovanja s finančnimi instrumenti, NLB d.d. (v nadaljevanju: »splošni pogoji«), se za presojo pravic in obveznosti uporabljajo določila te priloge.

(2) Pogodba o vodenju individualnega naložbenega računa (v nadaljevanju: »pogodba«) šteje za eno od pogodb za opravljanje investicijskih storitev, kot so opredeljene v 3. členu splošnih pogojev.

1. člen (Opredelitve izrazov)

(1) Izrazi, uporabljeni v tej prilogi, imajo enak pomen kot v splošnih pogojih, razen če je za potrebe te priloge določeno drugače.

(2) REZIDENT SLOVENIJE je fizična oseba, ki je v skladu z zakonom, ki ureja dohodnino, zavezana za plačilo dohodnine od vseh dohodkov, ki imajo vir v Republiki Sloveniji, in od vseh dohodkov, ki imajo vir zunaj Republike Slovenije, razen fizična oseba kot samostojni podjetnik ali posameznik, ki opravlja dejavnost.

2. člen (Vplačila imetnika INR in drugi prilivi na INR)

(1) V zvezi z izvrševanjem vplačil lahko imetnik INR:

- na osnovni podračun v koledarskem letu, v katerem odpre INR, vplača največ 20.000,00 EUR in nato vsako naslednje koledarsko leto največ 5.000,00 EUR;
- za vsako naslednje koledarsko leto, ki sledi letu odprtja INR, vplača na posebni podračun dodatnih 5.000,00 EUR za namen nakupa finančnih instrumentov, ki jih izdajo družbe s sedežem v Republiki Sloveniji ali jih izda Republika Slovenija;
- v celotnem obdobju imetništva INR izvede vplačila, ki skupaj na osnovnem in posebnem podračunu ne smejo preseči 150.000,00 EUR. Pri ugotavljanju višine skupnih vplačil se ne upoštevajo vračila vplačil, kot so opredeljena v zakonu, ki ureja dohodnino.

(2) Vplačila na INR v skladu s tem členom se opravijo izključno v denarju, in sicer v EUR. Skupna vrednost sredstev na INR ni omejena.

(3) Banka zavrne vplačilo na INR v delu, ki presega omejitve iz tega člena, ali vplačila, ki niso v denarju, razen v primeru izjem, določenih z zakonodajo.

(4) Na INR so lahko sredstva v tuji valuti. V primeru, da je treba za poravnavo nakupa finančnih instrumentov zagotoviti sredstva v tuji valuti, se za preračun uporabijo določila 18. člena teh splošnih pogojev.

(5) Za potrebe vodenja INR ima banka vzpostavljeno posebno evidenco sredstev INR in je imetniku INR na voljo v elektronski trgovalni platformi.

3. člen (Izplačila z INR)

(1) Na zahtevo imetnika INR ali ob zaprtju INR se sredstva INR izplačajo imetniku INR ali drugi osebi, kot je določeno z Zakonom o individualnih naložbenih računih (v nadaljevanju: »ZINR«).

(2) Sredstva INR se izplačajo v denarju, razen če ZINR določa drugače.

(3) Prenos finančnih instrumentov z INR na drug INR ni mogoč, razen v primeru prenosa INR na drugega ponudnika INR.

(4) Prenos finančnih instrumentov z INR na trgovalni račun imetnika INR ali druge osebe ni mogoč, razen v primeru:

- mirovanja INR ali
- dedovanja, osebnega stečaja ali izvršbe.

(5) Prenos finančnih instrumentov z INR v primerih iz predhodnega odstavka se šteje za izplačilo z INR.

(6) Izplačila z INR, razen prenosa finančnih instrumentov iz četrtega odstavka tega člena, se nakažejo na transakcijski račun imetnika INR ali druge osebe najpozneje v petih delovnih dneh od prejema zahteve, če so v času od prejema zahteve do izvedbe izplačila, po plačilu stroškov in nadomestil v zvezi s poslovanjem na INR v skladu s to pogodbo, na računu razpoložljiva denarna sredstva za izplačilo.

4. člen (Finančni instrumenti na INR)

(1) Z vplačili stranke in prilivi denarnih sredstev na INR iz poslovanja s sredstvi INR se lahko na INR pridobivajo samo naslednji finančni instrumenti:

1. delnice;
2. obveznice;
3. zakladne menice;
4. enote premoženja ali delnice investicijskega sklada, s katerim se trguje na mestu trgovanja (ETF); in
5. enote kolektivnega naložbenega podjetja za vlaganje v prenosljive vrednostne papirje (v nadaljevanju: »KNPVP«), ki izpolnjujejo pogoje trženja v Republiki Sloveniji v skladu z zakonom, ki ureja investicijske sklade in družbe za upravljanje.

(2) Finančni instrumenti iz 1. do 4. točke prejšnjega odstavka morajo biti sprejeti v trgovanje na organiziranem trgu ali večstranskem sistemu trgovanja (v nadaljevanju: »MTF«) v državi članici Evropske unije (v nadaljevanju: »EU«), Evropskega gospodarskega prostora (v nadaljevanju: »EGP«) ali Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (v nadaljevanju: »OECD«). Finančni instrumenti iz 4. in 5. točke prejšnjega odstavka morajo v skladu s svojo naložbeno politiko vlagati samo v finančne instrumente izdajateljev s sedežem v državi članici EU, EGP ali OECD.

(3) Ne glede na prvi odstavek tega člena se lahko na podlagi vplačil iz druge alineje prvega odstavka 2. člena te priloge pridobivajo samo finančni instrumenti iz prvega odstavka tega člena, ki jih izdajo družbe s sedežem v Republiki Sloveniji ali jih izda Republika Slovenija. Za namen dodatnih vplačil iz druge alineje prvega odstavka 2. člena te priloge se enote KNPVP štejejo za finančne instrumente slovenskih izdajateljev samo, če naložbeno politika teh podjetij določa, da vlagajo najmanj 80 odstotkov sredstev v finančne instrumente izdajateljev s sedežem v Republiki Sloveniji.

(4) Na INR se lahko pridobivajo tudi enote premoženja ali delnice investicijskega sklada, s katerim se trguje na organiziranem trgu ali MTF iz 4. točke prvega odstavka tega člena, ali za KNPVP iz 5. točke prvega odstavka tega člena, ki po svoji naložbeni politiki vlagajo v enote premoženja ali delnice drugega investicijskega sklada, ali v druge KNPVP iz drugega odstavka tega člena.

(5) Ne glede na prvi odstavek tega člena se lahko na INR pridobivajo tudi:

a) delnice, izdane v postopku prve prodaje, če:

- prospekt, na podlagi katerega se opravlja ali se je opravila prva prodaja, vsebuje izdajateljevo ali ponudnikovo namero, da bo zahteval njihovo uvrstitev v uradno kotacijo na organiziranem trgu ali MTF v Republiki Sloveniji, in
- naj bi bila izdajateljeva oziroma ponudnikova zaveza iz prejšnje točke izpolnjena v enem letu po njihovi izdaji,

b) dolžniški vrednostni papirji, ki jih izda Republika Slovenija in niso sprejeti v trgovanje na organiziranem trgu ali MTF.

(6) Če izdajatelj oziroma ponudnik ne izpolni v roku zaveze iz druge alineje točke a) petega odstavka tega člena, banka v treh delovnih dneh po preteku tega roka pozove stranko, naj v treh mesecih od prejema obvestila ta finančni instrument proda. Če stranka v roku iz prejšnjega stavka ne proda finančnega instrumenta, ga proda banka v naslednjih treh mesecih. Banka je dolžna finančni instrument prodati po tržni ceni, če ta ni na voljo, pa po ceni, kot je določeno v drugem odstavku 5. člena te priloge. Če prodaja takega finančnega instrumenta ni uspešna, se pri nadaljnjem ravnanju s tem finančnim instrumentom ravna po internih pravilih banke. Interna pravila banke morajo določati način in časovni okvir prodaje ter obveznost obveščanja imetnika INR o izvedenih aktivnostih. Banka najpozneje v petih delovnih dneh po prodaji finančnih instrumentov denarna sredstva na INR izplača stranki na njen transakcijski račun. Če prodaja takega finančnega instrumenta ni uspešna, banka nadaljuje z aktivnostmi za prodajo.

(7) Če v okviru korporacijskega dejanja izdajatelja, vključno s prevzemnimi postopki v zvezi z izdajateljem ali iz drugih razlogov, finančni instrument na INR ne izpolnjuje pogojev iz prvega do četrtega odstavka tega člena ali jih preneha izpolnjevati, se mora tak finančni instrument prodati po postopku in v roku iz šestega odstavka tega člena, pri čemer začne rok za prodajo s strani imetnika INR teči od dne prejema obvestila banke.

5. člen (Investicijski skladi v okviru INR)

(1) NLB v okviru individualnega naložbenega računa (INR) omogoča tudi pridobivanje enot premoženja oziroma delnic investicijskih skladov, ponudnikov po svoji izbiri in skladno z zakonsko določenimi pogoji glede finančnih instrumentov, ki jih je v okviru INR dopustno pridobiti.

Pri pridobivanju enot premoženja oziroma delnic investicijskih skladov se uporabljajo tudi Pravila upravljanja posameznega sklada/podsklada, Prospekt ter dokument s ključnimi informacijami (KID/KIID) in splošni pogoji poslovanja družbe za upravljanje in/ali distributerja. NLB v svojem imenu in za račun imetnika INR pristopi k pravilom posameznega sklada/podsklada, pri čemer v okviru poddepoja vodi število enot premoženja v posameznem skladu/podskladu vsakega imetnika INR posebej.

(2) Pravila oddaje, izvedbe in preklica naročil za enote premoženja investicijskih skladov so naslednja:

1. Najnižji možni znesek naročila za vplačilo v posamezni sklad/podsklad znaša 40 EUR in se lahko spremeni.

2. Za oddajo, izvedbo in preklic naročila za vplačilo/izplačilo v posamezni podsklad veljajo naslednja pravila:

- naročilo za vplačilo v posamezni sklad/podsklad, oddano na delovni dan do 14.01 ure, se izvede po nakupni vrednosti enote premoženja naslednjega delovnega dne,
- naročilo za vplačilo, oddano na delovni dan po 14.01 ure, se šteje kot oddano naslednji delovni dan in se izvede po nakupni vrednosti enote premoženja naslednjega delovnega dne po upoštevanju oddaji,
- naročilo za vplačilo v posamezni sklad/podsklad, oddano na nedelovni dan, se šteje kot oddano prvi naslednji delovni dan in se izvede po nakupni vrednosti enote premoženja naslednjega delovnega dne po oddaji (dan po prvem naslednjem delovnem dnevu),
- naročilo za izplačilo iz posameznega sklada/podsklada, oddano na delovni dan do 14.01 ure, se izvede tako, da se zahtevano število enot premoženja preračuna v znesek v EUR, izplačilo se izvede po odkupni vrednosti enote premoženja naslednjega delovnega dne,
- naročilo za izplačilo, oddano na delovni dan po 14.01 ure, se šteje kot oddano naslednji delovni dan in se izvede po odkupni vrednosti enote premoženja naslednjega delovnega dne po upoštevanju oddaji,
- naročilo za izplačilo, oddano na nedelovni dan, se šteje kot oddano prvi delovni dan in se izvede po odkupni vrednosti enote premoženja naslednjega delovnega dne po oddaji (dan po prvem naslednjem delovnem dnevu),
- preklic naročila za vplačilo ali izplačilo je možen na dan oddaje naročila (delovni dan) do 14.01 ure.

6. člen (Način ugotavljanja vrednosti finančnih instrumentov na INR)

(1) Vrednotenje finančnih instrumentov, sprejetih v trgovanje na organiziranem trgu ali MTF, se opravi po tržni ceni, ki je zaključna cena finančnega instrumenta prejšnjega trgovalnega dne.

(2) Za vrednotenje finančnih instrumentov, za katere ni na voljo tržna cena na organiziranem trgu ali MTF, se uporabljajo naslednja pravila:

1. vrednost delnic izdajateljev s sedežem v Republiki Sloveniji se določi kot količnik med vrednostjo kapitala izdajatelja in številom delnic tega izdajatelja, izdanih v centralnem registru, pri čemer se za vrednost kapitala izdajatelja upošteva zadnji objavljeni podatek o knjigovodski vrednosti kapitala iz javno objavljene bilance stanja v uradnih evidencah na zadnji dan predpreteklega leta oziroma starejši podatek o knjigovodski vrednosti kapitala, če za zadnji dan predpreteklega leta ta ni na voljo, oziroma osnovni kapital, če podatek o knjigovodski vrednosti ni na voljo;
2. vrednost obveznic izdajateljev s sedežem v Republiki Sloveniji se določi v višini nominalne vrednosti;
3. vrednost zakladnih menic, izdanih v Republiki Sloveniji, se določi v višini nominalne vrednosti;
4. vrednost brezkuponskih obveznic, pri katerih izdajatelj ob zapadlosti poleg glavnice izplača tudi obresti, se določi v višini nominalne vrednosti;
5. vrednost finančnih instrumentov izdajateljev s sedežem zunaj Republike Slovenije se določi po vrednosti, ki jo ugotovi skrbniška banka ali druga finančna institucija, ki za banko opravlja storitve hrambe in vodenja teh finančnih instrumentov;
6. vrednost finančnih instrumentov, ki jih ni mogoče uvrstiti v nobeno od kategorij iz prejšnjih točk, se določi v višini zadnje znane tržne vrednosti ali v višini nabavne vrednosti, če tržna vrednost ni na voljo.

7. člen (Odpoved pogodbe)

(1) Stranka ima pravico, da kadarkoli odpove pogodbo ali prekine vplačevanje vplačil na INR ali zahteva mirovanje INR v skladu s 8. členom te priloge.

(2) Stranka lahko kadarkoli odpove pogodbo s pisno izjavo, ki jo predloži banki.

(3) Banka pisno odpove pogodbo le v naslednjih primerih:

1. kadar stranka preneha biti rezident Slovenije, na podlagi obvestila FURS,
2. kadar je to potrebno zaradi zagotavljanja usklajenosti s predpisi s področja preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma ali trga finančnih instrumentov ali
3. iz drugih utemeljenih razlogov, določenih v pogodbi, pod pogojem, da banka o teh razlogih predhodno pisno obvesti stranko in stranka v roku, ki ne sme biti krajši od 30 dni, ne odpravi razlogov za odpoved pogodbe.

(4) Ob prejemu obvestila FURS iz 1. točke predhodnega odstavka banka obvesti stranko, da lahko ta v roku 15 delovnih dni od prejema obvestila zahteva mirovanje INR. Če stranka v tem roku ne zahteva mirovanja INR, banka odpove pogodbo.

(5) V primeru iz 2. točke tretjega odstavka tega člena banka obvesti stranko in določi rok, ki ne sme biti krajši od 30 dni, v katerem mora stranka odpraviti ugotovljene kršitve ali nepravilnosti. Če stranka v tem roku ne odpravi ugotovljenih kršitev ali nepravilnosti ali ne zahteva mirovanja INR, banka odpove pogodbo.

(6) Po prejemu pisne izjave iz drugega odstavka tega člena ali odpovedi pogodbe iz razlogov iz tretjega odstavka tega člena banka:

1. če na INR ni finančnih instrumentov, najpozneje v petih delovnih dneh denarna sredstva na INR izplača stranki na njen transakcijski račun in zapre INR;

2. če so na INR finančni instrumenti, v treh delovnih dneh o tem obvesti stranko. Za obveznost prodaje, postopek in roke prodaje ter izplačila denarnih sredstev se smiselno uporablja šesti odstavek 4. člena te priloge, ki določa, da če stranka v roku treh mesecev od poziva banke ne proda finančnega instrumenta, le-tega proda banka v naslednjih treh mesecih, pri čemer je banka dolžna prodati finančni instrument po tržni ceni, če ta ni na voljo, pa po ceni, kot je določeno v pravilih vrednotenja, navedenih v splošnih pogojih. Če prodaja takega finančnega instrumenta ni uspešna, se banka pri nadaljnjem ravnanju s tem finančnim instrumentom ravna po internih pravilih banke. Banka najpozneje v petih delovnih dneh po prodaji finančnih instrumentov prejeta denarna sredstva izplača stranki na njen transakcijski račun in zapre INR.

8. člen (Mirovanje INR)

(1) Stranka, ki preneha biti rezident Slovenije, lahko ne glede na 1. točko tretjega odstavka prejšnjega člena zahteva mirovanje INR, če na INR v trenutku podaje zahteve za mirovanje ni sredstev. Šteje se, da na INR v trenutku podaje zahteve za mirovanje ni sredstev, če je skupaj z zahtevo za mirovanje podana in v 15 dneh tudi izvršena zahteva za izplačilo z INR. Izplačilo z INR se v tem primeru lahko zahteva kot izplačilo v denarju ali kot prenos finančnih instrumentov z INR na trgovalni račun stranke.

(2) V času mirovanja na INR ni dovoljeno izvajati transakcij ali vplačil. Denarna izplačila iz naslova korporacijskih dejanj na podlagi finančnih instrumentov, ki so bili na INR pred uvedbo mirovanja, se v času mirovanja INR nakažejo na transakcijski račun stranke. Finančni instrumenti, pridobljeni v času mirovanja na podlagi korporacijskih dejanj na podlagi finančnih instrumentov, ki so bili na INR pred uvedbo mirovanja, se prodajo in nakažejo kot denarna sredstva na transakcijski račun stranke.

(3) Mirovanje INR lahko traja največ deset let od dneva, ko je bilo vzpostavljeno. Šteje se, da je bilo mirovanje INR vzpostavljeno z dnem podaje zahteve za mirovanje ali z dnem izpraznitve INR, če so na INR sredstva v trenutku podaje zahteve za mirovanje.

(4) Če stranka znova postane rezident Slovenije pred iztekom roka iz tretjega odstavka tega člena in želi prenehanje mirovanja, poda zahtevo za prenehanje mirovanja INR.

(5) Če ni bila podana zahteva za prenehanje mirovanja INR in je pretekel rok iz tretjega odstavka tega člena, banka zapre INR in o tem obvesti stranko.

9. člen (Prenos INR na drugega ponudnika INR)

(1) Imetnik INR lahko prenese INR na novega izbranega ponudnika INR na podlagi pisne zahteve za prenos, ki jo predloži ponudniku INR, pri katerem ima že odprt INR, ali v primeru izbrisa ponudnika INR iz registra ponudnikov INR.

(2) Pisna zahteva za prenos mora biti predložena ponudniku INR v 30 dneh od dneva sklenitve nove pogodbe o INR z novim izbranim ponudnikom INR.

(3) Pogodba, ki jo je imetnik INR sklenil s ponudnikom INR, preneha veljati, ko so na INR pri novem izbranem ponudniku prenesena vsa sredstva INR in vse informacije v zvezi z INR.

(4) INR se šteje za prenesenega k novemu izbranemu ponudniku INR, ko so na INR pri novem ponudniku INR prenesena vsa sredstva INR in vse informacije v zvezi z INR.

(5) V obdobju od predložitve pisne zahteve za prenos INR k novemu ponudniku INR do zaprtja INR pri banki in odprtja INR pri novem izbranem ponudniku vplačevanje na INR ali trgovanje s finančnimi instrumenti na INR pri banki in na INR pri novem izbranem ponudniku INR ni dovoljeno.

(6) Imetnik INR lahko prenese INR na novega izbranega ponudnika INR po preteku enega leta od odprtja INR oziroma od zadnjega prenosa INR, razen v primeru izbrisa ponudnika INR iz registra ponudnikov INR ali prenehanja ponudnika INR.

(7) Pred vložitvijo pisne zahteve za prenos je imetnik INR dolžan pri novem izbranem ponudniku INR preveriti, ali je prenos posameznih finančnih instrumentov, ki se vodijo na INR pri obstoječem ponudniku INR, k novemu ponudniku INR mogoč. Če prenos posameznega finančnega instrumenta ni mogoč, mora imetnik INR ta finančni instrument pred vložitvijo pisne zahteve za prenos prodati.

10. člen (Posebne določbe glede sredstev INR)

(1) Sredstva INR ne morejo biti predmet zastavne pravice, druge obremenitve ali posojanja, razen če je obremenitev na teh sredstvih nastala na podlagi akta, izdanega v sodnem ali upravnem postopku ali na podlagi zakona.

11. člen (Veljavnost in spremembe)

(1) Ta priloga začne veljati 05.03.2026.

(2) Banka je upravičena kadarkoli spremeniti to prilogo na način, določen v 62. členu splošnih pogojev.

(3) Če je predmet spremembe sprememba Tarife NLB d.d. v delu, ki se nanaša na plačilo nadomestil in stroškov v zvezi z INR, bo banka o tej spremembi imetnika INR obvestila vsaj 30 dni pred začetkom veljavnosti te spremembe. Če se imetnik INR ne strinja z navedeno spremembo Tarife NLB d.d., se lahko v roku iz prejšnjega stavka odloči za prenos k drugemu ponudniku INR ali za zaprtje INR v skladu z ZINR. Če imetnik INR tega ne stori, se šteje, da sprejema spremembe in dopolnitve Tarife NLB d.d.

Informacija o finančnih instrumentih NLB d.d. in s temi instrumenti povezanih tveganjih

1. DEL: UVOD

Ta Informacija o finančnih instrumentih NLB d.d. in s temi instrumenti povezanih tveganjih (v nadaljevanju: »**informacija**«) je namenjena strankam in morebitnim strankam (v nadaljevanju: »**stranka**«) Nove Ljubljanske banke d.d., Ljubljana (v nadaljevanju: »**banka**«). Namen te informacije ni posredovati informacije o prav vseh tveganjih in drugih pomembnih vidikih glede finančnih instrumentov oziroma produktov, opisanih v tej informaciji, ki jih stranka lahko kupi, proda ali naroči pri banki oziroma v zvezi s katerimi lahko prek banke opravlja druge vrste poslov (v nadaljevanju: »**finančni instrumenti oziroma instrumenti**«¹), temveč le tiste informacije in opozorila o tveganjih, povezanih s finančnimi instrumenti, ki stranki predvsem omogočajo razumevanje narave in tveganj storitev in posameznih vrst finančnih instrumentov, navedenih v tej informaciji, in posledično sprejemanje odločitev o finančnih naložbah, zavečajoč se tveganj, povezanih s finančnimi instrumenti. Banka stranki svetuje, da si pred odločitvijo v zvezi s posamezno investicijsko storitvijo oziroma poslom v zvezi s finančnimi instrumenti (v nadaljevanju: »**investicijska storitev**«) natančneje prebere tudi vsa dodatna razkritja o finančnem instrumentu oziroma investicijski storitvi, ki so lahko vključena v posamezno dokumentacijo oziroma pogodbo o finančnem instrumentu ali so sestavni del investicijske storitve, zlasti (a ne izključno le) prospekt za izdajo finančnega instrumenta oziroma uvrstitev finančnega instrumenta na organizirani trg, v pogodbo o zagotavljanju investicijske storitve, Splošne pogoje poslovanja s finančnimi instrumenti NLB d.d., Ljubljana in Splošne pogoje skrbniških storitev pri poslovanju s finančnimi instrumenti NLB d.d., Ljubljana (v nadaljevanju: »**splošni pogoji poslovanja**«) ter Politiko izvrševanja naročil strank, NLB d.d.

Smernice ali druge navedbe, vsebovane v tej informaciji, ne predstavljajo nasveta banke o potencialnih investicijah in se ne štejejo za priporočilo banke za podajo naročila stranke za izvedbo katere koli investicijske storitve ali investicije v kateri koli finančni instrument, ki je naveden v nadaljevanju. Navedena informacija tudi ne predstavlja ponudbe banke, podane stranki, za sklenitev pogodbe o opravljanju ali izvedbi investicijskih storitev s finančnimi instrumenti, navedenimi oziroma opisanimi v tem dokumentu. V primeru, da stranka ne razume pomena katerega koli izmed razkritij ali opozoril, navedenih v tem dokumentu, ji priporočamo, da poišče neodvisen pravni ali finančni nasvet.

Stranki svetujemo, da se pred začetkom uporabe investicijskih storitev seznani z dokumentom, ki obravnava finančne instrumente, naravo pogodbe o zagotavljanju investicijskih storitev ter z obsegom izpostavljenosti in tveganjem, ki ga stranka s tovrstno investicijsko odločitvijo prevzema. Dodatno stranki svetujemo, da po potrebi pred sprejemom investicijske odločitve oziroma pred sklenitvijo pogodbe o opravljanju investicijskih storitev skrbno preuči, ali je finančni instrument oziroma investicijska storitev zanjo primeren(-a), upošteva znanje, izkušnje in finančni položaj stranke, ter, po potrebi, pridobi ustrezno neodvisno mnenje strokovnjaka s področja opravljanja investicijskih storitev oziroma poslovanja s finančnimi instrumenti, ki so opisani v tem dokumentu.

Dejavniki tveganja se lahko pojavijo naenkrat oziroma se kopičijo, kar utegne povzročiti nepredvidljiv vpliv na vrednost vsake finančne naložbe. V kateri koli izmed spodaj opisanih situacij lahko uporaba finančnega vzvoda (ki poveča morebitne pozitivne ali negativne rezultate) bistveno poveča vpliv katerega koli izmed opisanih tveganj.

Banka opozarja stranko, da vsi finančni produkti, opisani v tem dokumentu, prinašajo določeno stopnjo tveganja in pri tem celo pri investicijskih strategijah z relativno nizkim tveganjem obstaja element negotovosti. Vrste tveganj so odvisne od številnih dejavnikov, vključno s tem, kako je finančni instrument izdelan, strukturiran ali kako se unovči. Tveganja, značilna za določen finančni instrument ali storitev, so odvisna od značilnosti finančnega instrumenta ali storitve in posebnih okoliščin ali razmerij med udeleženci, vpletenimi v takšen instrument ali storitev, kot so zlasti (a ne izključno le) stranke, domače in tuje banke, borznoposredniške družbe, borze, depozitne institucije in skrbniške banke.

2. DEL: VRSTE SPLOŠNIH TVEGANJ

Pri poslovanju s finančnimi instrumenti so prisotna sistematična in nesistematična tveganja. Nesistematična tveganja so tveganja, povezana s specifičnostjo posameznega finančnega instrumenta, ki ne vplivajo na celoten finančni trg in so neodvisna od dogajanja na trgu finančnih instrumentov. Takšno nesistematično tveganje je npr. kreditno tveganje. Sistematično tveganje je tveganje, povezano s faktorji, ki vplivajo na celoten finančni trg in zato na celotno vrednost portfelja. Tudi razpršeni portfelj vrednostnih papirjev se sistematičnemu tveganju ne more izogniti, ker se vrednost razpršenega portfelja giblje približno enako kot celotna vrednost vrednostnih papirjev na finančnih trgih. Med sistematična tveganja sodijo likvidnostno tveganje, tveganje sprememb obrestnih mer, tveganje reinvestiranja, valutno tveganje in tveganje spremembe cene blaga.

Cena ali vrednost naložbe bo odvisna od nihanj na finančnih trgih, na katere ne vpliva nihče izmed posameznih udeležencev trgov finančnih instrumentov. Banka že vnaprej opozarja stranko, da prihodnjih donosov finančnih instrumentov ni mogoče napovedati na podlagi preteklih donosov.

Narava in obseg investicijskih tveganj se razlikujeta med finančnimi trgi posameznih držav in med posameznimi finančnimi instrumenti. Ta investicijska tveganja se, med drugim, utegnejo razlikovati tudi glede na vrsto naložbe, glede na potrebe in cilje nekaterih investitorjev, glede na način, kako se določena investicijska storitev izvede, oziroma na način, kako se posamezen finančni instrument ponudi, proda ali tržji, glede na lokacijo ali domicil izdajatelja, diverzifikacijo ali koncentracijo v portfelju, zahtevnost transakcije in uporabo vzvoda.

V nadaljevanju navedene vrste tveganj lahko vplivajo na vsako vrsto naložbe:

1 Likvidnostno tveganje

Na likvidnost instrumenta neposredno vplivata povpraševanje in ponudba tega instrumenta, posredno pa tudi drugi dejavniki, vključno z motnjami na trgu (na primer motnje na zadevnih borzi), ali infrastrukturni vidiki, kot so neizdelanost ali motnje procesa poravnave finančnih instrumentov. V nekaterih pogojih trgovanja je lahko težko ali nemogoče zapreti ali odpreti pozicijo² v določenem finančnem instrumentu. To se lahko na primer zgodi pri hitrem gibanju cen, zlasti če je povišanje ali znižanje cene finančnega instrumenta tolikšno, da se skladno s predpisi borze trgovanje z instrumentom prekine ali omeji. Izdaja naloga stranke za preprečitev izgube (»stop-loss«) ne bo nujno omejila izgube na želeni znesek, kajti zaradi tržnih pogojev se lahko zgodi, da tovrstnega naloga ne bo mogoče izvesti. Pri sklepanju bilateralnih poslov s finančnimi instrumenti nasprotni stranki, podpisnici pogodbe, ni treba sprejeti predčasne prekinitve pogodbe, ponovno odkupiti ali izplačati finančnega instrumenta (razen če je tako določeno v pogodbi), zato ima lahko instrument ničelno likvidnost. V drugih primerih pa lahko zaradi predčasne prekinitve, realizacije ali izplačila stranka prejme bistveno manj, kot je plačala za instrument, oziroma v nekaterih primerih sploh nič.

¹ Pojem »finančni instrument« zajema izključno tiste finančne instrumente, ki so navedeni v Zakonu o trgu finančnih instrumentov (Uradni list RS, št. 77/2018, v nadaljevanju: »ZTFI-1«), pojem »instrument« lahko zajema tudi tiste instrumente, ki po ZTFI-1 ne sodijo v kategorijo finančnih instrumentov, kot na primer depozit (vpogledna vloga), vezan depozit in podobni instrumenti.

² Izvesti nakup oziroma prodajo določenega finančnega instrumenta.

2 Kreditno tveganje

Kreditno tveganje je tveganje izgube, ki jo povzročijo posojiljemalci, dolžniki iz naslova izdaje obveznic oziroma iz naslova z obveznicami povezanih poslov, garant ali nasprotna stranka, in sicer če ne izpolnijo svojih zapadlih obveznosti, ali tveganje, da se bo kreditna boniteta teh strank poslabšala. Izpostavljenost kreditnemu tveganju je posebno pomembna pri vseh finančnih instrumentih s kreditno izpostavljenostjo, kot so na primer komercialni zapisi. Potencialne izgube, do katerih lahko pride, pogostost in verjetnost nastanka teh izgub pri finančnih instrumentih s kreditno izpostavljenostjo so lahko precej večje kot pri naložbah v osnovni instrument, ki predstavlja sestavino kreditne izpostavljenosti pri finančnih instrumentih s kreditno izpostavljenostjo.

3 Tržno tveganje

Cena oziroma vrednost finančnih instrumentov se spreminja glede na tržno ponudbo in povpraševanje, zaznave investorjev, cene morebitnih osnovnih ali povezanih investicij ali glede na vpliv panožnih, političnih in ekonomskih dejavnikov, ki utegnejo biti povsem nepredvidljivi.

3.1 Tuji trgi³

Vse investicije v tujini ali investicije s tujim elementom so lahko izpostavljene tveganju tujih trgov, ki predstavljajo drugačna tveganja od tistih na domačem trgu investitorja,⁴ pri čemer utegnejo biti tveganja v nekaterih primerih večja od tveganj, ki jih stranka prevzema z investicijami na domačem trgu. Verjetnost dobička ali izgube iz transakcij na tujih trgih ali pogodb v tujih valutah je odvisna tudi od nihanj deviznih tečajev.

3.2 Nastajajoči trgi

Nestanovitnost cen je lahko velika zlasti na nastajajočih trgih. Neusklajenost cen, majhen obseg trgovanja in širok cenovni razpon so pogosta in nepredvidljiva gibanja na trgu. Poleg tega se lahko ob objavi določene novice ali informacije o določeni državi finančni trg odzovejo z dramatičnim povišanjem in/ali znižanjem cen v zelo kratkem času. Na nastajajočih trgih (»emerging markets«) večinoma ni preglednosti, likvidnosti, učinkovitosti, tržne infrastrukture, pravne gotovosti oziroma varnosti in predpisov, ki so značilni za pravno uređitev razvitejših trgov. Tako je na primer mogoče, da na navedenih trgih ne obstajajo predpisi, ki urejajo tržno ali cenovno manipulacijo in trgovanje na podlagi notranjih informacij, ali drugi predpisi, katerih namen je zagotoviti vsem enake pogoje, kar zadeva dostopnost informacij in njihovo uporabo ali zlorabo na teh trgih. Na te trge lahko vplivajo tudi panožna, ekonomska in politična tveganja. Lahko se zgodi, da je na teh trgih težko uporabiti določene prakse za obvladovanje tveganj in pravne negotovosti, kot so zavarovanje s sklenitvijo valutne termenske pogodbe ali drugih poslov z izvedenimi finančnimi instrumenti. Treba je preučiti vpliv uvedbe ali odprave valutnih kontrol ob katerem koli času in morebitne težave pri repatriaciji sredstev. Upoštevati je treba tudi tveganja, povezana z nacionalizacijo ali razlastitvijo sredstev, uvedbo obdavčitve z zasegom ali kaznovalno obdavčitvijo, omejitvami investicij tujcev na nastajajočih trgih, sankcijami, vojno in revolucijo.

4 Poravalno tveganje in zaščita, ki jo nudijo klirinške hiše

Na mnogih borzah lahko za izvedbo transakcije »jamči« borza ali klirinška hiša. Ne glede na to, tako jamstvo po navadi koristi članu borze ali klirinške hiše, ne more pa ga uveljavljati stranka, ki je zato izpostavljena dodatnemu kreditnemu tveganju in tveganju zaradi plačilne nesposobnosti podjetja, prek katerega je bila transakcija izvedena. Za instrumente, s katerimi se trguje zunaj borze in v neskladju z borznimi pravili, običajno ne obstaja klirinška hiša (čeprav se prenosljivi vrednostni papirji, ki niso uvrščeni na borzo, lahko poravnajo prek klirinške hiše).

Poravalno tveganje je tveganje, da nasprotna stranka kupcu ne bo zagotovila/izročila oziroma mogla zagotoviti/izročiti finančnega instrumenta (ali njegove vrednosti) skladno z dogovorjenimi pogoji, potem ko je nasprotna stranka že izpolnila svoj del pogodbe. Poravalno tveganje je večje, če se različni deli transakcije poravnajo v različnih časovnih pasovih ali v različnih poravalnih sistemih, kjer pobot oziroma poravnava ni mogoč(-a). To tveganje je posebno veliko pri valutnih transakcijah in valutnih zamenjavah.

Stranka je pri poslovanju s tujimi finančnimi instrumenti izpostavljena tveganju izvedbe poravnave. Nanj vplivajo okoliščine, kot so izbira trga, razmerje/povezanost trgovalnega in poravalnega sistema ter evidentiranje lastništva teh finančnih instrumentov, vrsta posla in število subjektov, udeleženih pri poravnavi posla s finančnim instrumentom, ter pravna razmerja med njimi. Tveganje pri poravnavi vključuje več posameznih tveganj: (i) tveganje glede dostave finančnega instrumenta/denarnih sredstev s strani nasprotna stranke (če ta bodisi ne zagotovi finančnega instrumenta bodisi v zvezi s prenosom predloži napačne poravalne inštrukcije); (ii) tveganje glede dostave finančnega instrumenta/denarnih sredstev zaradi sprejetja ali spremembe predpisa; (iii) tveganje neusklajenih, napačnih ali prepozno posredovanih podatkov za poravnavo poslov; (iv) tveganje delne poravnave sklenjenega posla; (v) tveganje glede obdelave (na primer, če nasprotna stranka sicer zagotovi finančni instrument, ki je predmet posla, vendar pa udeleženi subjekti – borzni posrednik, skrbnik ali druga oseba – med izvajanjem tega posla pri poravnavi naredijo napako, kater posledica je, da finančni instrument ni poravnan; (vi) tveganje glede delovanja informacijske podpore (in sicer aplikativne in tudi strojne opreme); (vii) tveganje napak (tudi v zvezi z napačnim plačilom davčnega odtegljaja); (viii) tveganje davčne transakcije obveznosti iz naslova sklenjenega posla; (ix) tveganje glede stornacije poravnane posla, če predpisi to omogočajo.

5 Tveganje plačilne nesposobnosti

Plačilna nesposobnost ali neizpolnjevanje obveznosti podjetja, s katerim poslujete, ali katerega koli posrednika, ki je udeležen v transakciji, lahko povzroči likvidacijo ali zaprtje pozicij brez soglasja stranke. Obstaja tudi tveganje plačilne nesposobnosti v zvezi s samo investicijo, kot je na primer tveganje plačilne nesposobnosti podjetja, udeleženega v transakciji z izvedenimi finančnimi instrumenti na neorganiziranem trgu (pri čemer se tveganje nanaša na sam izvedeni finančni instrument in na morebitno zavarovanje ali kritje).

6 Valutno tveganje

Pri kakršnih koli valutnih transakcijah in transakcijah z izvedenimi finančnimi instrumenti in vrednostnimi papirji v tuji valuti gibanje deviznega tečaja ugodno ali neugodno vpliva na dobiček ali izgubo iz naslova teh transakcij.

Oslabitev valute v primerjavi z valuto »benchmarka« (referenčni ali primerjalni indeks) ali valuto vašega portfelja bo negativno vplivala na vrednost investicije, denominirane v tej valuti. Nekatere države imajo devizne kontrole, ki lahko začasno onemogočijo menjavo ali prenos valut ali pa povzročijo devalvacijo valute. Zavarovanje pred tveganji lahko zmanjša izpostavljenost valutnemu tveganju, ne more pa povsem izničiti izpostavljenosti, ki izhaja iz spreminjajočih se vrednosti valut.

³ Pojem trg označuje denarni trg in/ali kapitalski trg finančnih instrumentov.

⁴ Pri domačih investitorjih je to slovenski kapitalski trg.

Če je kateri koli plačljivi znesek obresti in/ali odkupa v zvezi s katerim koli finančnim instrumentom povezan z gibanjem deviznega tečaja, lahko vsaka sprememba deviznega tečaja povzroči zmanjšanje zneska obresti oziroma odkupa. Zmanjšanje zneska pa lahko v nekaterih primerih povzroči, da ob zapadlosti takega instrumenta prejmete manjši znesek od prvotno investirane.

7 Obrestno tveganje

Tveganje pri obrestnih merah izhaja iz dejstva, da se vrednost finančnega instrumenta, zlasti dolžniških vrednostnih papirjev, spremeni zaradi spremenjenih obrestnih mer. Obstajajo še dodatna tveganja, povezana z obrestnimi merami, ki se nanašajo na instrumente s spremenljivo obrestno mero, saj obrestnih prihodkov iz instrumentov s spremenljivo obrestno mero ni mogoče predvideti. Zaradi spremenljivih obrestnih prihodkov investitorji ob nakupu ne morejo določiti točne donosnosti instrumentov s spremenljivo obrestno mero. Investitorji v instrumente s pogostim izplačilom obresti so izpostavljeni tudi tveganju reinvestiranja. To pomeni, da lahko investitorji reinvestirajo obrestne prihodke, ki so jih prejeli, samo po takrat veljavni (lahko nižji) obrestni meri.

Spremembe tržnih obrestnih mer bistveno močneje vplivajo na cene obveznic brez kupona kot na cene obveznic s kuponsko obrestno mero. Če se tržne obrestne mere povečajo, lahko cena obveznic brez kupona bolj pade kot cena drugih obveznic z enako dospelostjo in boniteto.

8 Tveganje spremembe cen blaga

Cene blaga so lahko nestanovitne in lahko precej nihajo, če na primer naravne nesreče ali ujme, kot so orkani, požari ali potresi, vplivajo na ponudbo ali proizvodnjo takšnega blaga. Cene blaga lahko precej nihajo tudi zaradi sporov ali vojn, ki vplivajo na ponudbo ali proizvodnjo takega blaga. Če je kateri koli plačljivi znesek obresti in/ali odkupa v zvezi s katerim koli finančnim instrumentom povezan s ceno blaga, lahko vsaka sprememba cene takšnega blaga povzroči zmanjšanje zneska obresti in/ali zneska odkupa. Sprememba cene blaga lahko v nekaterih primerih povzroči, da ob zapadlosti instrumenta, vezanega na ceno blaga, prejmete znesek, ki je manjši od prvotno investirane.

9 Regulativno, pravno in strukturno tveganje

Vse investicije so lahko izpostavljene regulativnemu, pravnemu ali strukturnemu tveganju.

Naložbam, ki so izpostavljene regulativnim ali pravnim ukrepom in spremembam, se zaradi teh dejavnikov lahko spremeni dobičkonosnost. Pravne spremembe imajo lahko celo takšen učinek, da predhodno sprejemljiva naložba postane nezakonita. Tovrstna tveganja so nepredvidljiva in so lahko odvisna od številnih političnih, ekonomskih in drugih dejavnikov. Iz navedenega razloga so tovrstna tveganja lahko večja na nastajajočih trgih. Hkrati sta na nastajajočih trgih po navadi nadzor države in ureditev poslovnih praks, borz in neorganiziranih trgov manj stroga.

Zakoni in predpisi, s katerimi so seznanjeni investitorji, v nekaterih krajih morda ne obstajajo, ponekod pa se lahko tudi nekonsistentno ali naključno uporabljajo oziroma razlagajo in spremenijo z učinkom za nazaj. Neodvisnost pravnih sistemov kot tudi njihova imuniteta pred gospodarskimi, političnimi ali nacionalističnimi vplivi sta v mnogih državah še vedno pretežno nepreizkušeni. Sodniki in sodišča v številnih državah so na področjih poslovnega in korporacijskega prava večinoma neizkušena. Podjetja so izpostavljena tveganju, da bodo zakonodajna telesa spremenila uveljavljeni zakon samo zaradi gospodarskega ali političnega pritiska ali javnega nezadovoljstva. V primeru kršenja lokalnih zakonov ali predpisov ali morebitnega spora zaradi lastništva premoženja ne obstaja jamstvo, da bo investitor, ki ima investicije v tujini, lahko na lokalnih sodiščih uveljavil ustrezno pravno sredstvo, pri čemer ima lahko investitor pri tujih sodiščih tudi težave s priznanjem njegovih zahtevkov ter izdajo in izvrševanjem sodb v zvezi s pravnimi zahtevki, ki jih je na teh sodiščih vložil oziroma so bili s strani teh sodišč priznani s sodno odločbo.

Pri mnogih finančnih instrumentih ne obstaja stvarna pravica ali pravica do uporabe, ki bi se nanašala na obveznosti ali vrednostne papirje izdajatelja osnovnega instrumenta, temveč ima investitor pogodbeno razmerje samo z nasprotno stranko, njegove pravice pa so posledično omejene le na pravna sredstva, opredeljena v pogodbi, ki jih lahko uveljavlja do nasprotne stranke skladno s pogoji posameznega finančnega instrumenta.

V vseh primerih lahko pravni pogoji finančnega instrumenta vsebujejo določbe, ki so lahko v nasprotju z interesi stranke. Omogočajo lahko, na primer, predčasen odkup ali prekinitve kadar koli ali pa izdajatelju finančnih instrumentov omogočajo precej svobode pri spreminjanju pogojev, ki veljajo za finančne instrumente. V drugih primerih je lahko višina zneska, do katerega se lahko uveljavljajo pravice, ki izhajajo iz finančnih instrumentov, omejena. V nekaterih primerih lahko na naložbo stranke vpliva tudi uveljavljanje pravic, ki izhajajo iz finančnih instrumentov, drugih udeležencev trga.

Banka stranko opozarja, da je predvsem (a ne izključno le) pri poslih s tujimi finančnimi instrumenti in nerezidenti (i) lahko zavezan k uporabi prava države (primeroma, a ne izključno), v kateri so bili finančni instrumenti izdani, in/ali prava države, v kateri so ti finančni instrumenti uvrščeni v trgovanje oziroma vpisani v centralni depozit, ali prava države sedeža/stalnega bivališča stranke, in (ii) da v primeru, ko je zagotavljanje skladnosti vodenja finančnih instrumentov ter drugih, s pogodbo o opravljanju investicijskih storitev dogovorjenih storitev po omenjenem pravu odvisno oziroma pogojeno z določenim ravnanjem in/ali opustitvijo stranke in/ali končnega imetnika finančnih instrumentov (na primer dolžnost razkrivanja podatkov o končnem imetniku finančnih instrumentov, in dolžnost razkrivanja podatkov o končnem imetniku finančnih instrumentov na zahtevo nadzornega ali drugega pristojnega organa na tujem trgu), banka ne odgovarja za izvajanje teh storitev in za kakršne koli posledice v zvezi s tem, če stranka in/ali končni imetnik finančnega instrumenta takšnega ravnanja in/ali opustitve ne stori.

10 Operativno tveganje

Operativno tveganje, ki ga predstavljajo izpadi ali okvare nujnih sistemov in kontrol, vključno z informacijskimi sistemi (v nadaljevanju: »IT«), lahko vplivajo na vse finančne instrumente. Poslovno tveganje, zlasti tveganje, da se podjetje vodi nepopolno ali slabo, lahko prav tako vpliva na delničarje ali investitorje takšnega podjetja. Kadrovske in organizacijske spremembe lahko močno vplivajo na tovrstna tveganja, pri čemer operativno tveganje na splošno ni opazno zunaj organizacije.

11 Nasprotja interesov

Pri običajnem poslovanju so lahko banka in z njo povezane družbe izpostavljene različnim dejanskim in potencialnim nasprotjem interesov, torej interesom, ki so lahko v nasprotju z interesi stranke ali pa so interesi ene stranke banke v nasprotju z interesi druge stranke banke.

12 Tveganja pri korporativnih akcijah

Pri izvajanju korporativne akcije je vedno udeleženi več subjektov, če banke o korporativni akciji ne obvesti izdajatelj finančnega

instrumenta, temveč ji to sporoči posrednik, KDD (kadar ni v vlogi posrednika) ali poddepozitar. Če banka ni obveščena o korporativni akciji na način iz prejšnjega stavka, je stranka izpostavljena tveganju, da o korporativni akciji ne bo obveščena.

Pri obveščanju o korporativnih akcijah v zvezi s tujimi finančnimi instrumenti je od vira informacije, torej izdajatelja finančnega instrumenta, do banke in nato do stranke udeleženih več oseb, in sicer agent in eden ali več posrednikov oziroma poddepozitarjev, tako da so lahko roki v zvezi s pravicami in/ali obveznostmi stranke iz korporativne akcije, ki jih določi izdajatelj finančnega instrumenta, kratki ali celo prekratki za odziv, poleg tega pri prenosu informacije lahko nastanejo tudi napake. Stranka je v zvezi s finančnimi instrumenti lahko izpostavljena tveganju, da bo o korporativni akciji obveščena po začetku ali celo zaključku njenega izvajanja na lokalnem trgu, zato obstaja tveganje, da bo stranka zamudila rok za uveljavitev izbire v zvezi z izbirno korporativno akcijo ali da njena izbira ne bo upoštevana. To tveganje je večje, če izdajatelj tega finančnega instrumenta najavi korporativno akcijo kratek čas pred njeno izvedbo in je rok, določen za njeno izvedbo na lokalnem trgu, izredno kratek, ali če je pri obveščanju o korporativni akciji od izdajatelja do banke in nato do stranke udeleženih več oseb. Izdajatelj lahko najavi korporativno akcijo daljši čas pred njeno izvedbo, v obdobju od izvedbe ali celo po njej pa lahko dopolni, popravi ali spremeni okoliščine in/ali pogoje v zvezi s korporativno akcijo ali celo korporativno akcijo samo, o čemer banka stranko dodatno obvešča z obvestili o korporativnih akcijah. Vse informacije za korporativno akcijo so lahko razkrite (še) v obvestilu o korporativni akciji – izvršitev, prav tako lahko še to obvestilo vsebuje informacije oziroma okoliščine, po katerih bo korporativna akcija dejansko izvršena.

Do prejema obvestila o korporativni akciji – izvršitev se ni mogoče zanašati, da se bo korporativna akcija dejansko izvršila na način in/ali v obsegu, kot je bila najavljena, kar lahko dodatno prispeva k možnosti napak pri izpolnjevanju korporativne akcije in celo k tveganju, da se korporativna akcija ne dokonča ali se celo razveljavi.

Če torej stranka sklepa posle v zvezi s finančnimi instrumenti, ki so predmet korporativne akcije, pred prejemom obvestila o korporativni akciji – izvršitev, se izpostavlja tveganju, da poravnava teh poslov ne bo uspešna, in tudi tveganju izvršitve korporativne akcije v drugačnem obsegu ali na drugačen način kot je bila najavljena.

Namen obvestila o korporativni akciji ni dajanje osebnih priporočil stranki glede poslov v zvezi s finančnimi instrumenti. Banka z obvestilom o korporativni akciji zgolj posreduje stranki podatke o korporativni akciji, ki jih prejme od izdajatelja, posrednika, KDD (kadar ni v vlogi posrednika) ali poddepozitarja, zato banka ne daje nobenega zagotovila ali jamstva, da so takšni podatki popolni, resnični ali točni, in ne prevzema nobene odgovornosti v zvezi s takšnimi podatki. Pred sprejetjem kakršne koli odločitve v zvezi s korporativno akcijo, ali na katero lahko korporativna akcija vpliva, je stranka dolžna preveriti morebitna obvestila in/ali dokumente v zvezi s korporativno akcijo, ki jih objavi izdajatelj ali druga oseba, ki je dolžna zagotoviti podatke v zvezi s korporativno akcijo in se posvetovati s svetovalci, ki ji lahko zagotovijo ustrezno svetovanje v zvezi s takšno odločitvijo.

Banka stranko obvešča, da pri izvajanju korporativne akcije za stranko, katere finančni instrumenti se vodijo na zbirnem računu banke pri depozitarju ali poddepozitarju v centralnem depozitu lahko pride do razlik pri zaokroževanju finančnega instrumenta izhajajočega iz nekaterih korporativnih akcij, posledica katerih so ostanki oziroma necela števila finančnih instrumentov (frakcije). V primeru, ko izdajatelj za izvedbo korporativne akcije določi izplačilo takšnih ostankov, jih banka izplača stranki, ko takšno izplačilo prejme od poddepozitarja ali centralnega depozita.

13 Tveganja pri izplačilu dohodka

Pri izplačilu dohodka iz naslova finančnih instrumentov je v verigi do banke vedno udeleženih več subjektov – najmanj izdajatelj, njegov plačilni agent in poddepozitar(ji) ali/in CDD. Banka izplača ta dohodek na podlagi prejetega obvestila poddepozitarja ali izdajatelja in po prejemu denarnih sredstev, zaradi česar stranka tega dohodka ne prejme na dan izplačila, ki ga predvidi izdajatelj.

14 Tveganja pri plačilu davkov

Stranka je v zvezi s plačili davkov izpostavljena predvsem tveganjem (i) zaradi kolizije davčnih redov posameznih držav; (ii) napačnega razumevanja predpisov (vključno z mednarodnimi pogodbami o izogibanju dvojnega obdavčevanja dohodka in premoženja) in/ali (iii) v zvezi z zapleti pri pridobivanju dokumentacije in dokazovanju upravičenosti do ugodnejše davčne obravnave.

15 Tveganje spremembe politike poslovanja

Poslovanje stranke s finančnimi instrumenti in storitve, povezane s takšnim poslovanjem, vključujejo več izvajalcev storitev (na primer izvršilni partner, depozitar, poddepozitar, organizirani trg, centralni register in centralni depo), in vsak od njih lahko v zvezi z opravljanjem svojih storitev sprejme odločitve o spremembi politike poslovanja (na primer o spremembi postopka opravljanja določenih storitev in njeni ukinitvi). Sprememba politike poslovanja ene same udeležene osebe lahko zahteva/povzroči spremembo pri poslovanju preostalih udeleženih oseb in/ali tudi stranke (vključno s spremembo višine stroškov).

16 Tveganje pri izvajanju razkritij

Pri izvajanju razkritij je lahko udeleženih več posrednikov v verigi, pri čemer lahko pride do zamud pri posredovanju zahteve izdajatelja finančnega instrumenta za razkritje končnih imetnikov delnic in/ali pri posredovanju povratne informacije do tega izdajatelja. Zaradi teh zamud lahko glasovalne pravice iz dotičnih delnic mirujejo. Podobna tveganja lahko nastanejo tudi v zvezi z drugimi finančnimi instrumenti.

3. DEL: PRODUKTI IN INVESTICIJE

Nakup ali prodaja finančnega instrumenta je povezana z več vrstami stroškov (vključno s stroški in provizijo za transakcijo). Ti stroški lahko bistveno zmanjšajo ali celo izničijo možnost morebitnega dobička stranke, ki bi ga sicer utegnila doseči stranka iz poslov s finančnimi instrumenti. Če pri izvršitvi naročila stranke sodelujejo dodatni domači ali tuji udeleženci trga finančnih instrumentov, med drugim domači borzni posredniki ali posredniki na tujih trgih, mora stranka upoštevati, da je lahko stranka obremenjena tudi s plačilom borznoposredniške provizije, zneskom nadomestila in drugimi stroški, zlasti (a ne izključno le) stroški tretjih oseb. Poleg navedenih stroškov, ki so neposredno povezani s transakcijo s finančnim instrumentom (»neposredni stroški«), mora stranka upoštevati tudi vse naknadne stroške in nadomestila (»na primer nadomestilo za izvedbo skrbniških storitev«). Pred investiranjem svetujemo stranki, da se pouči o vseh dodatnih stroških in nadomestilih, ki nastanejo v povezavi z nakupom, skrbništvom ali prodajo finančnega instrumenta.

Če stranka v poslu s finančnim instrumentom zagotovi zavarovanje, je od vrste transakcije in kraja trgovanja odvisno, kako se bo zavarovanje obravnavalo. Zavarovanje stranke se lahko obravnava različno, in sicer v odvisnosti od tega, ali trguje na organiziranem trgu, kjer veljajo pravila borze in s transakcijo povezane klirinške hiše, ali pa se trgovanje izvaja zunaj borze. V nekaterih primerih zaradi neločevanja med sredstvi stranke in sredstvi udeleženca, ki za račun stranke opravlja posle za stranko prek drugega udeleženca trga finančnih instrumentov, obstaja tveganje, da stranka na začetku trgovanja s finančnim instrumentom ne bo mogla uveljavljati svojih pravic in upravičenj iz naslova zagotovljenega zavarovanja, oziroma tveganje, da bo stranka navedene pravice in upravičenja med trgovanjem s finančnim instrumentom izgubila. Čeprav se trgovanje izkaže za donosno, pa ni zagotovljeno, da bo stranka dobila povrnjena vsa sredstva, ki jih je položila pri udeležencu trga finančnih instrumentov z namenom zavarovanja posla.

Banka svetuje stranki, da se pozanima o načinu obravnave zavarovanja, ki ga stranka zagotovi za zavarovanje posla, in da se seznani s pravnim varstvom, ki je v poslu zagotovljeno denarnim sredstvom ali drugemu premoženju stranke, ki ga stranka zagotovi kot zavarovanje (gre zlasti za primere plačilne nesposobnosti ali stečaja katerega koli udeleženca posla). Morebitna vprašanja v zvezi s povračili v poslih izgubljenih denarnih sredstev ali premoženja lahko urejajo tudi zakonodaja ali lokalni predpisi.

1 Delnice in druge vrste lastniških vrednostnih papirjev

Delnice so izpostavljene vsem glavnim vrstam tveganj, ki so navedene v 2. delu tega dokumenta. Poleg navedenih tveganj obstaja pri delnicah tudi tveganje nestanovitnosti ali težav v sektorju podjetja. Če podjetje ni uvrščeno na borzo in se z njegovimi delnicami ne trguje na borzi ali pa je uvrščeno na borzo in se z njegovimi delnicami trguje redko, je lahko prisotno tudi likvidnostno tveganje, zaradi česar je lahko delnice včasih zelo težko prodati.

1.1 Navadne delnice

Navadne delnice so delnice, ki dajejo njihovim imetnikom pravico do udeležbe pri upravljanju družbe (pravico glasovati na skupščini družbe za predlagane sklepe), pravico do dela dobička (dividenda) in pravico do ustreznega dela preostalega premoženja po likvidaciji ali stečaju družbe, medtem ko investitor v navadne delnice ne more od izdajatelja delnice zahtevati vračila vložka (povračila investicije v nakup delnice). Investicije v navadne delnice nimajo zjamčenega donosa, pri likvidaciji izdajatelja pa so navadni delničarji med zadnjimi, ki so upravičeni do poplčila iz kapitala in morebitnih presežnih sredstev izdajatelja, kar lahko privede do izgube precejšnjega dela ali celotnega vložka (investicije v nakup delnice).

1.2 Prednostne delnice

V nasprotju z navadnimi delnicami imajo delničarji prednostnih delnic običajno pravico do fiksne dividende, ki ni odvisna od uspešnosti izdajatelja, zato so manj tvegane oblike investicije kot navadne delnice. Prednostne delnice po navadi delničarjem ne dajejo pravice glasovati na skupščinah izdajatelja, toda v primeru, da gre izdajatelj v stečaj, imajo imetniki prednostnih delnic prednost pri poplčilu iz morebitnih presežnih sredstev izdajatelja pred navadnimi delničarji.

2 Potrdila o lastništvu

Potrdila o lastništvu (ameriška potrdila o lastništvu, globalna potrdila o lastništvu itd., v nadaljevanju skupaj poimenovana kot »**potrdila o lastništvu**«) so prenosljiva potrdila, ki jih praviloma izda banka in predstavljajo določeno število delnic v podjetju, s katerimi se trguje na lokalni borzi izdajatelja ali na borzi v tujini. Prisotna tveganja se nanašajo na delnico samo in na banko, ki izda potrdilo. Poleg tega obstajajo bistvene razlike med pravicami imetnikov potrdil o lastništvu in pravicami imetnikov delnic izdajatelja, ki jih predstavljajo potrdila o lastništvu. Pogodba o potrdilih o lastništvu določa pravice in odgovornosti depozitarja (kot izdajatelja potrdil o lastništvu), izdajatelja delnic, ki jih predstavljajo potrdila o lastništvu, in imetnika potrdil o lastništvu in se lahko razlikujejo od pravic imetnikov delnic. Na primer, izdajatelj delnic, ki jih predstavljajo potrdila o lastništvu, lahko izvede izplačila imetnikom delnic, imetnikom potrdil o lastništvu pa ne. Vse razlike med pravicami imetnikov potrdil o lastništvu in imetnikov delnic izdajatelja, ki jih predstavljajo potrdila o lastništvu, so lahko pomembne in lahko bistveno in negativno vplivajo na vrednost potrdil o lastništvu. Potrdila o lastništvu, ki predstavljajo delnice izdajateljev s sedežem v tujih pravnih sistemih (zlasti v pravnih sistemih nastajajočih trgov), vsebujejo tudi tveganja, povezana s trgi finančnih instrumentov v pravnih sistemih.

3 Nakupni boni – »warrant«

Nakupni bon je časovno omejena pravica do nakupa delnic, zadolžnic ali obveznic, ki jo je mogoče uveljavljati do izdajatelja osnovnega finančnega instrumenta. Razmeroma majhno gibanje cene osnovnega finančnega instrumenta lahko povzroči nesorazmerno veliko gibanje cene nakupnega bona, bodisi ugodno bodisi neugodno. Cene nakupnih bonov so zato lahko nestanovitne.

Pravica do vpisa katerega koli finančnega instrumenta, ki izhaja iz nakupnega bona, je vsekakor časovno omejena, zato postane investicija ničvredna, če investitor pravice ne uveljavi do določenega roka.

Če se nakupne pravice uveljavijo, se lahko od imetnika nakupnega bona zahteva, da izdajatelju plača dodatne zneske (v višini, ki je enaka ali blizu vrednosti sredstev, na katere se bon nanaša). Z uveljavitvijo nakupnega bona pridobi imetnik nakupnega bona vse pravice in tveganja iz naslova lastništva osnovnega finančnega instrumenta.

Nakupni bon je lahko izpostavljen vsem glavnim vrstam tveganj, ki so opisane v 2. delu.

Banka svetuje stranki, da nakupnega bona ne kupi, če ni pripravljena utrpeti izgube vsega denarja, ki ga investira, vključno s plačano provizijo ali drugimi stroški transakcije.

Tudi nekateri drugi instrumenti se imenujejo boni (»warrant«), vendar so dejansko opcije (na primer opcija za pridobitev vrednostnega papirja, s katero se trguje na organiziranem trgu in jo je mogoče uveljaviti v razmerju do osebe, ki ni izdajatelj osnovnega instrumenta). Navedeni instrumenti so opisani v točki o opcijah.

4 Instrumenti denarnega trga

Instrumenti denarnega trga so kot drugi dolžniški instrumenti izpostavljeni glavnim vrstam tveganj, navedenim v 2. delu tega dokumenta, zlasti kreditnemu in obrestnemu tveganju.

5 Dolžniški instrumenti/obveznice/zadolžnice

Vsi dolžniški instrumenti so potencialno izpostavljeni glavnim vrstam tveganj, ki so navedene v 2. delu, zlasti kreditnemu in obrestnemu tveganju.

Dolžniški vrednostni papirji so lahko izpostavljeni tveganju zaradi izdajateljeve nezmožnosti plačila glavnice in/ali obresti, njihove vrednosti pa se lahko spremenijo tudi zaradi sprememb obrestnih mer, tržne zaznave kreditne sposobnosti izdajatelja, splošne likvidnost trga in drugih ekonomskih dejavnikov. Ko se obrestne mere zvišajo, lahko pričakujemo, da se bo vrednost dolžniških vrednostnih papirjev zmanjšala. Prenosljivi dolžniški vrednostni papirji s fiksno kuponsko obrestno mero z daljšo dospelostjo/nižjimi kuponi so po navadi občutljivejši za gibanje obrestnih mer kot tisti s krajšo dospelostjo/višjimi kuponi.

6 Enote kolektivnih naložbenih podjetij

Kolektivni naložbeni podjem, razen podjetja zaprtega tipa, je vzajemni sklad⁵ ali investicijska družba⁶, katere namen je skupinsko nalaganje kapitala, ki ga zagotavlja javnosti in ki deluje po načelu razpršitve tveganja, in enote, ki se na zahtevo njihovega imetnika odkupijo oziroma izplačajo neposredno ali posredno iz premoženja tega podjetja.

Investicijski kupon je vrednostni papir, katerega izdajatelj je družba za upravljanje, ki se glasi na eno ali več enot premoženja vzajemnega sklada in ki daje imetniku investicijskega kupona pravico od družbe za upravljanje zahtevati izplačilo vrednosti enot premoženja vzajemnega sklada, na katere se glasi investicijski kupon, ter pravico do izplačila sorazmernega dela likvidacijske mase pri likvidaciji vzajemnega sklada.

Kolektivni naložbeni podjem in naložbe, ki jih zajemajo (v nadaljevanju skupaj: »**naložbeni podjem**«), so potencialno izpostavljeni vsem glavnim vrstam tveganj, ki so navedene v 2. delu tega dokumenta.

Obstaja mnogo različnih vrst kolektivnih naložbenih podjetij. Na splošno gre pri kolektivnih naložbenih podjetjih za dogovor, ki številnim investitorjem omogoča, da združijo svoja sredstva, ki jih nato strokovno upravlja neodvisni upravitelj. Investicije po navadi zajemajo instrumente denarnega trga ter dolžniške in lastniške vrednostne papirje, vendar lahko – odvisno od vrste naložbenega podjetja – vključujejo tudi izvedene finančne instrumente, nepremičnine ali katera koli druga sredstva. Naložbe, ki so predmet naložbenega podjetja, so lahko izpostavljene tveganjem, zato se investitorjem svetuje, da preverijo, ali naložbeni podjem zajema več različnih naložb in s tem se tveganje porazdeli.

Tveganje kolektivnih naložbenih podjetij je mogoče zmanjšati, ker lahko ustrezna diverzifikacija v kolektivnem naložbenem podjetju zmanjša vpliv spremembe vrednosti posamezne naložbe na celotno donosnost naložbenega podjetja. Kljub razpršitvi tveganja lahko pride do padca ali povišanja vrednosti naložbenega podjetja.

Oceno vrednosti kolektivnega naložbenega podjetja po navadi nadzoruje upravitelj sklada ali investicijski svetovalec, ki upravlja kolektivni naložbeni podjem (odvisno od primera). Ocene vrednosti se izvajajo skladno s pogoji, ki veljajo za kolektivni naložbeni podjem in lahko temeljijo na nerevidiranih finančnih izkazih kolektivnega naložbenega podjetja in vseh pripadajočih poročilih. Te ocene so lahko predhodni izračuni vrednosti čistega premoženja kolektivnih naložbenih podjetij. Kolektivni naložbeni podjem lahko zajema več vrst investicij, ki so nelikvidne ali se z njimi ne trguje aktivno in za katere je težko zanesljivo določiti ceno. Posledično lahko upravitelj sklada ali investicijski svetovalec upošteva različne vrednosti posameznih naložb, zajetih v kolektivnem naložbenem podjetju. Negotovost pri ocenjevanju vrednosti sredstev v kolektivnih naložbenih podjetjih lahko negativno vpliva na vrednost čistega premoženja kolektivnega naložbenega podjetja, zlasti če se presoja v zvezi z oceno vrednosti izkažejo za netočne.

Upravitelji sklada ali investicijski svetovalci, ki upravlja kolektivni naložbeni podjem, lahko (med drugim) uporabljajo strategije, kot so terminska prodaja brez pokritja (kratka prodaja), vzvod, posojanje in izposojanje vrednostnih papirjev, naložbe s slabšo bonitetno oceno ali težko unovčljive naložbe, nekriti opcijski posli, opcije in terminski posli ter valutni posli, od katerih lahko vsak v določenih okoliščinah okrepi vpliv neugodnih tržnih gibanj in poveča izgube podjetja. Kolektivni naložbeni podjem lahko vključuje investicije na trgih, ki so nestanovitni in/ali nelikvidni in v katerih je težko ali drago odpreti ali zapreti pozicijo. Donosnost posameznega kolektivnega naložbenega podjetja in naložb, ki so njegov sestavni del, je odvisna od tega, kako uspešen je upravitelj kolektivnega naložbenega podjetja pri izbiri in upravljanju posamezne naložbe kolektivnega naložbenega podjetja.

Poleg tega je unovčenje investicije v kolektivni naložbeni podjem pogosto omejeno skladno s pogoji, ki veljajo za podjem. Mogoče je, da za kolektivni naložbeni podjem ne obstaja sekundarni trg, zato je lahko investicija v takšen podjem (zelo) nelikvidna.

7 Izvedeni finančni instrumenti, vključno z opcijami, terminskimi posli, posli zamenjave, terminskimi pogodbami, izvedenimi finančnimi instrumenti za prenos kreditnega tveganja in finančnimi pogodbami na razliko

Tveganja, navedena v nadaljevanju, lahko nastanejo v povezavi z vsemi vrstami izvedenih finančnih instrumentov, ne glede na to, ali gre za olistinjeni produkt (kot na primer certifikat) ter ali so posli sklenjeni na organiziranem trgu ali na neorganiziranem trgu.

Izvedeni finančni instrument je instrument, katerega vrednost izhaja iz vrednosti osnovnega instrumenta. Namesto da bi trgovali ali menjali samo osnovni instrument, se sklene pogodba za izmenjavo denarja, sredstev, finančnega instrumenta ali druge vrednosti na podlagi osnovnega instrumenta, in sicer na določen datum v prihodnosti. Za pridobitev izvedenega finančnega instrumenta se lahko plača tudi premija.

Pri investiranju v izvedene finančne instrumente je pogosto mogoče pridobiti finančni vzvod, kar pomeni, da lahko majhen polog ali vplačilo privede do velike izgube (ki je lahko večja od osnovnega vložka) ali dobička. Iz navedenega sledi tudi, da lahko relativno majhna sprememba v ceni osnovnega instrumenta povzroči razmeroma veliko večje gibanje vrednosti izvedenega finančnega instrumenta. Posamezni izvedeni finančni instrumenti so povezani tudi z zahtevo po vplačilu kritja, kar pomeni, da bo morala stranka z gotovino pokriti morebitne izgube, ki jih je utrpela pri posameznih z banko sklenjenih poslih, sicer stranka tvega, da banka na podlagi enostranske odločitve predčasno prekine oziroma realizira transakcijo. Finančni vzvod in zahteva po kritju pri nekaterih izvedenih finančnih instrumentih hkrati dodatno povečata tveganja, katerim je investitor izpostavljen pri naložbah v tovrstne instrumente.

Obstaja veliko različnih vrst izvedenih finančnih instrumentov, pri čemer so opcije, terminski posli in posli zamenjave najpogostejši. Investitor, ki investira v izvedene finančne instrumente, pogosto prevzame visoko stopnjo tveganja, zato je treba naložbe v izvedene finančne instrumente sklepati previdno, zlasti (a ne izključno le) v primeru, da je investitor manj izkušen oziroma se ni pripravil na izpostavljanje večjim tveganjem oziroma ima na razpolago manjšo količino kapitala za investiranje.

Če je izvedena transakcija še posebno obsežna ali če je trg nelikviden (kar velja pri mnogih izvedenih finančnih instrumentih), je lahko nemogoče izvesti transakcijo ali zapreti pozicijo po ugodni ceni.

Izvedeni finančni instrumenti, s katerimi se trguje na borzi, so izpostavljeni tveganjem zaradi borznega trgovanja na splošno, vključno z zahtevo po vplačilu kritja. Izvedeni finančni instrumenti, s katerimi se trguje zunaj borze, so lahko prenosljivi vrednostni papirji ali dvostranske pogodbe, s katerimi se trguje na prostem trgu. Čeprav se lahko s temi oblikami izvedenih finančnih instrumentov trguje različno, je lahko v obeh primerih prisotno kreditno tveganje izdajatelja (pri prenosljivih vrednostnih papirjih) ali nasprotna stranka (pri dvostranskih pogodbah) in kot za vsako pogodbo veljajo tudi zanje posebni pogodbeni pogoji. Pri dvostranskih pogodbah je zlasti mogoče, da nasprotna stranka ni zavezana zapreti ali likvidirati svoje pozicije, zato se lahko zgodi, da investitor ne bo mogel prekiniti pogodbe, ki ustvarja izgubo. Značilnosti posla z izvedenim finančnim instrumentom, s katerim se trguje zunaj organiziranega trga, so dogovorjene ob vsaki sklenitvi posla na individualni ravni. Ker pogoji transakcije niso standardizirani in ne obstaja centraliziran vir cen

⁵Vzajemni sklad je investicijski sklad, oblikovan kot ločeno premoženje, ki je razdeljeno na enote, katerih vrednost je na zahtevo imetnika izplačljiva iz tega premoženja, in ki ga upravlja družba za upravljanje.

⁶Investicijska družba je investicijski sklad, organiziran kot delniška družba s sedežem v RS, katere osnovni kapital je razdeljen na delnice istega razreda, ki so prosto prenosljive in s katerimi se trguje na organiziranem trgu vrednostnih papirjev.

(kot pri instrumentih, s katerimi se trguje na borzi), je včasih transakcije težko ovrednotiti. Različne formule in finančne predpostavke lahko dajo različne vrednosti, različne finančne organizacije pa lahko navajajo različne cene za isto transakcijo. Poleg tega se vrednost izvedenega finančnega instrumenta, s katerim se trguje zunaj borze, lahko sčasoma spreminja, pri čemer lahko nanjo vpliva veliko dejavnikov, med katerimi so tudi preostala dospelost, tečaj, nestanovitnost cene in prevladujoče obrestne mere.

Izvedeni finančni instrumenti se lahko uporabljajo za spekulativne namene ali kot zavarovanje drugih investicij ali obvladovanje ekonomskih tveganj. Stranki svetujemo, da se pozanima o značilnostih posameznih vrst izvedenih finančnih instrumentov in iz teh instrumentov izhajajočih ter s temi instrumenti povezanih obveznostih (npr. okoliščine, v katerih je stranka zavezana prevzeti ali izročiti osnovno sredstvo in – pri opcijah – datum zapadlosti, omejitve glede časa izvršitve ter pogoji in način izvršitve opcije). V nekaterih primerih lahko borza ali klirinška družba spremeni določila neizpolnjenih pogodb (vključno z izvršilno ceno pri opsijskem poslu), ki ustrezajo spremembam osnovnega instrumenta.

Pri gibanju cene osnovnega instrumenta in izvedenega finančnega instrumenta, ki se na ta osnovni instrument glasi, lahko pride do razhajanj. Za terminsko pogodbo, ki se nanaša na opcijo, lahko na primer veljajo omejitve cene, za opcijo samo pa ne. Če ni cene osnovnega instrumenta, je včasih težko oceniti »pošteno« vrednost izvedenega finančnega instrumenta.

Navedene točke v zvezi z različnimi vrstami izvedenih finančnih instrumentov ne veljajo samo za navedene izvedene finančne instrumente, ampak tudi širše, za izvedene finančne instrumente na splošno. Vsi izvedeni finančni instrumenti so potencialno izpostavljeni glavnim vrstam tveganja, navedenim v 2. delu, zlasti tržnemu tveganju, kreditnemu tveganju in vsem posebnim panožnim tveganjem, povezanim z osnovnim sredstvom.

7.1 Terminske pogodbe, terminski posel in dogovor o terminski obrestni meri

Terminske pogodbe, terminski posli in dogovor o terminski obrestni meri (vsi navedeni spadajo v kategorijo izvedenih finančnih instrumentov) zajemajo obveznost sklenitve, prevzema ali izročitve dogovorjenega osnovnega instrumenta ali denarne poravnave na datum v prihodnosti. Pri trgovanju s terminskimi posli in pogodbami je pogosto mogoče pridobiti finančni vzvod, terminske transakcije pa lahko vključujejo tudi pogojno obveznost, zlasti zahtevo glede kritja.

7.2 Opcije

Z nakupom opcije investitor pridobi pravico, ne pa tudi obveznost, od izdajatelja opcije kupiti (v primeru izdaje nakupne opcije) oziroma izdajatelju prodati (v primeru izdaje prodajne opcije) osnovni instrument na vnaprej določen ali določljiv dan in po vnaprej določeni (izvršilni) ceni.

Nakup opcije je manj tvegan kot prodaja opcije, saj lahko izguba pri nakupu opcije znaša največ toliko kot premija, povečana za provizijo ali druge stroške transakcije. Nekateri opsijski trgi delujejo na osnovi kritja, tako da kupci ne plačajo celotne premije za opcijo v času, ko jo kupijo. V tem primeru se lahko od stranke naknadno zahteva, da plača kritje za opcijo do višine premije, če tega ne stori, se lahko pozicija stranke zapre ali likvidira tako kot terminska pozicija. Kadar stranka izda opcijo, je povezano tveganje veliko večje kot pri nakupu opcije. Če želi stranka ohraniti svojo pozicijo, se lahko zgodi, da bo morala poravnati obveznosti, ki izhajajo iz opcije, pri čemer pa lahko utrpi izgubo, ki bistveno presega prejeto premijo. Z izdajo opcije namreč stranka sprejme pravno obveznost nakupa ali prodaje osnovnega instrumenta pod pogojem, da upravičenec iz opcije to uveljavlja v roku za uveljavitev opcije, in sicer neodvisno od tega, za koliko se je tržna cena osnovnega instrumenta oddaljila od izvršilne cene, dogovorjene v opciji.

Če je stranka že imetnik osnovnega instrumenta, za katerega je sklenila pogodbo o izdaji prodajne opcije (kar je znano kot »krita nakupna opcija«), je tveganje manjše. Če stranka ni imetnik osnovnega instrumenta (kar je znano kot »nekrita nakupna opcija«), je lahko tveganje neomejeno. Za nakupno opcijo velja, da je (»in-the-money«), kadar je izvršilna cena nižja od tržne cene osnovnega instrumenta. Za prodajno opcijo velja, da je (»in-the-money«), kadar je izvršilna cena višja od tržne cene osnovnega instrumenta. Tudi pri unovčenju opcije (»in-the-money«) lahko investitor realizira negativen donos, in sicer kadar je vrednost unovčene opcije nižja od stroškov, ki jih je imel kupec s sklepanjem transakcije v zvezi z opcijo (premija, druga nadomestila in stroški).

V nekaterih primerih se instrumenti, ki zagotavljajo možnost izvršitve nakupa ali prodaje osnovnega instrumenta do tretje osebe (do osebe, ki ni prvotni izdajatelj tega osnovnega sredstva), imenujejo »warrant«. S tovrstnimi instrumenti se trguje na organiziranem trgu (borzi) ali zunaj organiziranega trga in vsebujejo podobna tveganja kot opcije.

Obstaja več vrst opcij glede na možnost izvršitve opcije, med njimi ameriška opcija (možnost izvršitve na kateri koli dan v obdobju do zapadlosti opcije), evropska (samo na dan, določen kot dan zapadlosti opcije) in bermudska (samo na vnaprej določene dneve v obdobju do zapadlosti opcije). Nakup evropskih ali bermudskih opcij lahko prinaša dodatno tržno tveganje, ker je lahko izvršilna cena pod/nad tržno ceno (t. i. »in-the-money«) (pretežni) del časa, ne pa tudi na dan oziroma dneve, na katere ima investitor pravico do uveljavitve opcije. V primeru, da je stranka potencialni izdajatelj opcije, je treba upoštevati način, kako vrsta opcije vpliva na terminski plan potencialnih obveznosti stranke za plačilo oziroma izročitev osnovnega instrumenta, ki izhajajo iz opcije. Kot izdajatelj evropske opcije lahko stranka terminski plan vseh obveznosti za plačilo oziroma izročitev osnovnega instrumenta predvidi. Če ne pride do predčasne prekinitve razmerja, nastalega s sklenitvijo pogodbe o ustanovitvi opcije, poravnava pred datumom zapadlosti ni potrebna. Kot izdajatelj ameriške opcije pa mora biti stranka pripravljena izpolniti morebitne obveznosti za plačilo oziroma izročitev osnovnega instrumenta kadarkoli v obdobju do zapadlosti opcije.

7.3 Pogodbe na razliko

Določeni izvedeni finančni instrumenti se imenujejo pogodbe na razliko. To so lahko opcije ali terminskimi posli na borzni indeks, valutno in obrestno zamenjavo. V nasprotju s terminskimi posli in posli, katerih predmet so opcije (ki se lahko – glede na pogoje – poravnajo z gotovino ali izročitvijo osnovnega instrumenta), se lahko te pogodbe poravnajo samo z denarno poravnavo. Naložba v pogodbo na razliko prinaša enaka tveganja kot naložba v zvezi s terminskim poslom ali opcijo. Transakcije s pogodbami na razliko lahko zajemajo tudi pogojno obveznost.

7.4 Naložbeni certifikati

Naložbeni certifikati investitorjem omogočajo zasledovanje gibanja cen različnih osnovnih finančnih instrumentov (delnic, indeksov, obveznic itd.), vendar je investitor poleg tveganju do posameznega finančnega instrumenta izpostavljen tudi tveganju do izdajatelja certifikata. Izdajatelji certifikatov so večinoma velike investicijske banke, ki z omenjenimi instrumenti trgujejo na organiziranem trgu (borzi). Lastniki naložbenih certifikatov, v nasprotju z imetniki osnovnih finančnih instrumentov, nimajo nobenih pravic, ki bi izvirale iz naslova lastništva osnovnega instrumenta (na primer pravice do dividende). Imetniki certifikatov so upravičeni do nekaterih izplačil ob določenih pogojih, ki so vnaprej opredeljeni v prodajnem prospektu.

Obstaja več vrst certifikatov, kot na primer udeležbeni certifikati, certifikati s finančnim vzvodom, certifikati, ki zasledujejo nadpovprečno donosnost, certifikati z zavarovano glavnico in druge vrste certifikatov, ki se med seboj razlikujejo glede na obseg in vrsto tveganj, katerim je investitor izpostavljen.

7.5 Posli zamenjave – »swap«

Pogodba o zamenjavi je izvedeni finančni instrument, pri katerem stranki zamenjata en denarni tok za drugega (pri valutni zamenjavi se hkrati dogovorita še za obratni denarni tok z datumom v prihodnosti, ob zapadlosti valutne zamenjave), ki ju izračunata glede na »osnovni instrument« (najobičajnejši so valutna zamenjava – FX swap, zamenjava obrestnih mer – IRS, osnovni instrument pa je lahko tudi indeks, blago ali drugo).

Pogodba o zamenjavi se lahko uporabi v kombinaciji z opcijo. Opcije na zamenjavo (»swaption«) so transakcije, na podlagi katerih kupec v zameno za plačilo premije pridobi pravico, da do dogovorjenega datuma ali na dogovorjeni datum sklene predhodno dogovorjeno pogodbo o zamenjavi. Obrestne »kapice«, »dna« in »ovratnice« stranki omogočajo, da se v zameno za plačilo ali prejem premije zaščitijo ali izpostavijo nihanju vrednosti ali nivoju osnovnega instrumenta.

Pri trgovanju z izvedenimi finančnimi instrumenti, s katerimi se ne trguje na borzi (vključno s posli zamenjave), je stranka močno izpostavljena tudi t. i. »tveganju nasprotne stranke«, torej tveganju in nemožnosti nasprotne stranke izpolniti zapadle obveznosti, ki izhajajo iz finančnega instrumenta.

Obseg trgovanja s finančnimi instrumenti zamenjav se je v zadnjih letih močno povečal in postal za nekatere osnovne instrumente likvidnejši, mnoge banke in investicijsko bančna podjetja delujejo kot principal in posredniki ter uporabljajo standardizirano dokumentacijo o zamenjavah, vendar kljub temu ni mogoče zagotoviti, da bo likviden sekundarni trg obstajal ob katerem koli času za kateri koli posamezen posel zamenjave.

8 Sestavljeni finančni instrumenti/košare

Vsi sestavljeni finančni instrumenti, kot so na primer obveznice z zakupnimi boni, strukturirani depozit, vezan na valutni par, strukturirani depozit, vezan na ceno blaga, so izpostavljeni tveganju vseh finančnih instrumentov, iz katerih so sestavljeni. Pri tovrstnih finančnih instrumentih je prisotno večje tveganje kot na splošno pri posameznem instrumentu (negativni vplivi posameznih vrst tveganj, ki izhajajo iz posameznega dela sestavljenega finančnega instrumenta, se namreč lahko pojavijo hkrati in skupaj), čeprav lahko nekateri sestavljeni instrumenti vključujejo elemente za omilitve nekaterih tveganj, na primer instrumenti z zaščito glavnice. Pri strukturiranem depozitu na valutni par ali na ceno blaga lahko investitor ob zapadlosti takega instrumenta dobi manj, kot je prvotno investiral (razen v primeru zaščite glavnice), maksimalna izguba pa je omejena na višino vložka.

Na vrednost košare produktov, kot so delnice, indeksi itd., lahko vpliva število in kakovost referenčnih instrumentov, ki jih košara vsebuje. Spremembe vrednosti posameznega referenčnega instrumenta v košari na splošno bolj vplivajo na vrednost košare, če košara vsebuje manjše število različnih referenčnih instrumentov ali pa večji delež posameznega referenčnega instrumenta. Poleg tega je v primeru, da so referenčni instrumenti v košari skoncentrirani v določeni panogi, vrednost take košare bolj odvisna od ekonomskih, finančnih in drugih dejavnikov, ki vplivajo na to panogo, kot pa če košara vsebuje referenčne instrumente iz več panog.

4. DEL: INFORMACIJE O RAVNANJU S FINANČNIMI INSTRUMENTI IN DENARNIMI SREDSTVI STRANKE

Banka vodi finančne instrumente in denarna sredstva stranke, s katerim banka razpolaga bodisi v svojem imenu in za račun strank bodisi v imenu in za račun strank in ki jih je pridobila pri opravljanju investicijskih oziroma pomožnih investicijskih storitev za stranke (v nadaljevanju skupaj: »**vodenje finančnih instrumentov in denarnih sredstev strank**«), v skladu s pravili skrbnega ravnanja s finančnimi instrumenti in denarnim dobroimetjem strank, navedenimi v ZTFI-1.

V primeru borznega posredovanja, vodenja računov nematerializiranih vrednostnih papirjev, zbirne hrambe vrednostnih papirjev, izdanih kot pisne listine, gospodarjenja s sredstvi strank in skrbniških storitev, Banka vodi finančne instrumente in denarna sredstva stranke v skladu z določili s stranko v ta namen sklenjene pogodbe o borznem posredovanju, pogodbe o vodenju računov nematerializiranih vrednostnih papirjev, pogodbe o zbirni hrambi vrednostnih papirjev, izdanih kot pisne listine, pogodbe o gospodarjenju s sredstvi strank in pogodbe o zagotavljanju skrbniških storitev ter notranjimi akti banke. Vse pravice in upravičenja stranke v zvezi s finančnimi instrumenti in denarnimi sredstvi stranke, ki grede stranki pri opravljanju v tem odstavku navedenih storitev, zlasti (a ne izključno le) pravica stranke do razpolaganja s finančnimi instrumenti, ki so predmet nakupnega posla, oziroma pravica do razpolaganja stranke s kupnino, pridobljeno iz naslova prodajnega posla, oziroma z zneskom neizkoriščenega predujma (danega banki za izvršitev nakupnega naročila), pravice stranke do izročitve banki v gospodarjenje izročenih sredstev stranke ter pravica do donosov iz naslova upravljanja finančnih instrumentov stranke, so natančneje urejene v prej navedenih pogodbah.

Banka pri Banki Slovenije odpre poseben denarni račun, prek katerega sprejema vplačila in opravlja izplačila iz poslov, ki jih je sklenila za račun stranke, in vodi denarno dobroimetje stranke. Banka v zvezi z vsakim denarnim računom strank vodi evidenco. Banka prek posebnega denarnega računa stranke ne sme sprejemati vplačil in opravljati izplačil iz poslov, ki jih je sklenila za svoj račun. Banka vodi finančne instrumente in denarna sredstva stranke ločeno od finančnih instrumentov in denarnih sredstev banke. Banka za račun in v imenu stranke pri centralnem depozitarju vodi račun nematerializiranih finančnih instrumentov. Banka na hišni račun ne sme prenesti finančnih instrumentov, katerih imetnik je stranka oziroma ki jih je pridobila za račun stranke, razen če za tak prenos obstaja veljavni pravni temelj. Banka finančnih instrumentov, katerih imetnik je, ne sme voditi na računu stranke, ki ga vodi sama. Banka za račun stranke vodi trgovalni račun stranke, račun gospodarjenja s sredstvi stranke, skrbniški račun ter evidenco stanja in prometa s finančnimi instrumenti in denarnimi sredstvi stranke.

V primeru, da so finančni instrumenti stranke vpisani v centralnem depozitu, jih banka vodi v skladu s pravili, ki se uporabljajo za ta depo. V primeru, da pravila centralnega depozita omogočajo vodenje računov strank v njem, banka stranko na to možnost izrecno opozori in ji v zvezi s tem poda vse informacije v obsegu, kot je določen z določili ZTFI-1. Če stranka zahteva, da se njeni finančni instrumenti vodijo prek njenega računa v centralnem depozitu, banka v primeru, da je članica tega centralnega depozita, odpre in vodi račun stranke, na katerem so vpisani ti finančni instrumenti, če pa ni članica tega centralnega depozita, v imenu in za račun stranke zagotovi, da član centralnega depozita odpre in vodi račun stranke, pri katerem so vpisani ti finančni instrumenti. V primeru, da banka vodi finančne instrumente strank v centralnem depozitu za račun strank prek svojega računa v centralnem depozitu ali prek drugega vmesnega poddepozitarja, Banka vzpostavi in vodi poddepo teh finančnih instrumentov (v nadaljnjem besedilu: »**poddepo**«), pri čemer stranki zagotavlja vse pravice in upravičenja v zvezi z razpolaganjem z v poddepo vpisanimi finančnimi instrumenti, skladno z določili ZTFI, pogodbe o opravljanju skrbniških storitev, pogodbe o gospodarjenju s sredstvi strank in pravili poddepozita ter drugimi akti banke. Stranka, v dobro katere so v poddepoju vpisani finančni instrumenti določene vrste, lahko od banke, v skladu z določili ZTFI-1 in pravili poddepozita, kadar koli zahteva, da ji izroči finančne instrumente.

5. DEL: IZKLJUČITEV ODGOVORNOSTI BANKE

Banka ne odgovarja za dejanja in/ali za opustitve dejanj katere koli tretje osebe, prek katere se vodijo finančni instrumenti in denarna sredstva stranke (v nadaljevanju: »**tretja oseba**«), niti za posledice, ki jih stranka utegne utrpeti zaradi nesolventnosti tretje osebe, niti za morebitno neposredno ali posredno nastalo škodo, stroške ali druge obveznosti, ki bi jih stranka utrpela iz tega naslova.